

Nema pomaka naprijed
bez osvrtnja na prethodno

Godišnji Izvještaj za 2024. godinu

Addiko Bank

Finansijski Izvještaj

Finansijski Izvještaj	2
I. Izvještaj nezavisnog revizora	4
II. Bilans uspjeha	9
III Izvještaj o ostalom ukupnom rezultatu	10
IV. Bilans stanja	11
V. Izvještaj o promjenama kapitala	12
VI. Izvještaj o tokovima gotovine	13
VI. Napomene za finansijske izvještaje	14
Osnivanje i poslovanje Banke	14
Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza	16
1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza	16
2. Primjena novih standarda i izmjene na postojećim	16
3. Korišćenje procjenjivanja	19
4. Koncept nastavka poslovanja	20
Pregled značajnih računovodstvenih politika	20
5. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada	20
6. Preračunavanje deviznih iznosa	21
7. Porezi i doprinosi	21
8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22
9. Finansijski instrumenti	22
10. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	29
11. Stečena aktiva	30
12. Obaveze po kreditima	30
13. Obaveze prema zaposlenima	30
14. Zakupi	31
15. Kapital	32
16. Preuzete i potencijale obaveze po vanbilansnim stavkama	32
17. Transakcije sa povezanim licima	32
Napomene za bilans uspjeha	34
18. Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi	34
19. Prihodi i rashodi od naknada provizija	35
20. Neto dobit od kursnih razlika	35
21. Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja imovine	35
22. Ostali prihodi	35
23. Troškovi zaposlenih	36
24. Troškovi amortizacije	36
25. Opšti administrativni troškovi	36
26. Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata	37
27. Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	37
28. Troškovi rezervisanja	38
29. Ostali rashodi	38
30. Porez na dobit	38
Napomene za bilans stanja	39
31. Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	39
32. Krediti i potraživanja od banaka	39
33. Krediti i potraživanja od klijenata	40
34. Hartije od vrijednosti i ostala finansijska sredstva	41
35. Nekretnine, postrojenja i oprema	42
36. Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja	42
37. Nematerijalna sredstva	43
38. Tekuća poreska sredstva	43
39. Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva	43

40.	Depoziti klijenata	45
41.	Obaveze za pozajmljena sredstva	46
42.	Rezerve	47
43.	Ostale obaveze	48
44.	Subordinisani dugovi	48
45.	Kapital i ostale rezerve	48
46.	Vanbilansna evidencija	49
47.	Transakcije sa povezanim licima	49
48.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine)	52
Upravljanje rizicima		53
49.	Koncept i principi upravljanja rizikom	53
Kontrola i praćenje rizika		53
50.	Kreditni rizik	55
51.	Tržišni rizik	77
52.	Rizik likvidnosti	84
53.	Operativni rizik	88
54.	Ostali rizici	88
55.	Upravljanje kapitalom	89
56.	Pravična (fer) vrijednost	94
57.	Događaji nakon datuma izvještavanja	96
Ključni finansijski pokazatelji		98
Godišnji izvještaj za 2024. godinu		102
(1)	Opšte informacije	103
1.1.	O Banci	103
1.2.	Informacije o registraciji	103
1.3.	Prodajna mreža	103
(2)	Makroekonomski ambijent	103
(3)	Program ubrzanja	104
(4)	Novosti na poslovnom planu	105
(5)	Finansijski razvoj banke	107
(6)	Upravljanje kapitalom i likvidnošću	111
(7)	Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja	111
(8)	Istraživanje i razvoj	116
(9)	Predviđanja i srednjoročni ciljevi	117
(10)	Korporativno upravljanje	117
(11)	Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	121
(12)	Upravljanje rizicima	121
(13)	Finansijski instrumenti	121

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD, Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza "Addiko bank" a.d., Podgorica (u daljem tekstu: "Banka"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2024. godine i bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje sadrže materijalne računovodstvene politike i ostala obelodanjivanja.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2024. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("MSFI računovodstveni standardi").

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom rasuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo zasebno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD, Podgorica (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Primijenjene procedure revizije
1. Adekvatnost obezvrjeđenja plasmana po kreditima i vanbilansnih izloženosti Napomene 3.1, 9, 27, 33, 42 i 50 uz finansijske iskaze	
Odmjeravanje troškova umanjivanja vrijednosti kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti smatra se ključnim revizijskim pitanjem jer određivanje pretpostavki za očekivane kreditne gubitke zahtijeva značajan nivo profesionalnog rasuđivanja od strane rukovodstva Banke. Potraživanja po kreditima i plasmanima dužnicima su, na dan 31. decembra 2024. godine, iznosila EUR 165.459 hiljada (EUR 171.292 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti ovih potraživanja iznosio EUR 9.117 hiljada na dan 31. decembra 2024. godine (EUR 10.660 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine). Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja. Ključne oblasti rasuđivanja uključuju tumačenje zahtjeva za obračun obezvrjeđenja u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 9: Finansijski instrumenti, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika (za koje se očekivani kreditni gubitak računa tokom cijelog životnog vijeka finansijskog instrumenta), parametre i pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane i očekivani budući novčani tokovi, kao što je obelodanjeno u 3.1, 9, 27, 33, 42 i 50 kao i procjene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvrjeđenja za individualno procijenjene plasmane. Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima efektivnom kamatnom stopom za individualno procijenjene plasmane i uključuju procjenjivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvrjeđenja, vjerovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezbjeđenja. Rukovodstvo Banke je objelodanilo dodatne informacije u napomenama uz finansijske iskaze, i to napomene 3.1, 9, 27, 33, 42 i 50.	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja poslovanja bankarskog sektora, ispitali smo troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizijskog pitanja. Naše revizorske procedure su obuhvatile sljedeće elemente: • Procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka (ECL) za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove dužnika; • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza koji uključuju pretpostavke korišćene u modelima očekivanog kreditnog gubitka koji su primijenjeni u rasporedu u nivoe kreditnog kvaliteta. Testiranje pretpostavki koje se primjenjuju da bi se utvrdila dvanaestomjesečna i višegodišnja vjerovatnoća neispunjavanja obaveza (PD i mPD) i utvrđivanje ovih vjerovatnoća, uključujući i provjeru primjene forward looking komponente. Provjera metode primijenjene za dobijanje vjerovatnoće gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja (LGD); • Prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na bazi uzorka koji potvrđuju korišćene pretpostavke za troškove obezvrjeđenja kredita i rezervisanja za vanbilansne izloženosti, uključujući provjeru primijenjenog CCF, vrednovanje sredstava obezbjeđenja, korišćene hair-cut-ove i očekivane periode naplate i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • Analiza ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • Procjena adekvatnosti određenih odluka rukovodstva Banke u poređenju sa određenim makro prognozama primijenjenim u modelima očekivanog kreditnog gubitka; • Evaluacija primijenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • Procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim iskazima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD, Podgorica (Nastavak)

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke za 2023. godinu bili su predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 18. marta 2024. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske iskaze.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju godišnji Izvještaj menadžmenta (koji ne uključuje finansijske iskaze i Izvještaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2024. godine. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izvještajem menadžmenta, sproveli smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta za 2024. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Banke za 2024. godinu;
- godišnji Izvještaj menadžmenta za 2024. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtijeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD, Podgorica (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz, ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljam revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD, Podgorica (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

Mi saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, mi dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 13. mart 2025. godine

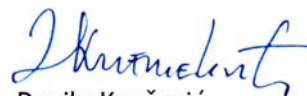

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

Vesko Knežević

Izvršni direktor/ovlašćeni revizor

Danilo Knežević
Ovlašćeni revizor

II. Bilans uspjeha

EUR 000

		01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
	Napomene		
Prihodi od kamata i slični prihodi	(5, 18.1)	14,039	13,731
Rashodi od kamata i slični rashodi	(5, 18.2)	-1,456	-1,627
Neto prihodi od kamata		12,583	12,104
Prihodi od naknada i provizija	(5, 19.1)	3,898	4,529
Rashodi naknada i provizija	(5, 19.2)	-2,718	-2,363
Neto prihodi od naknada i provizija		1,180	2,166
Neto dobici / gubici od kursnih razlika	(6, 20)	282	269
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(21)	30	122
Ostali prihodi	(22)	925	1,012
Troškovi zaposlenih	(13, 23)	-5,704	-5,004
Troškovi amortizacije	(10, 24)	-1,025	-913
Opšti administrativni troškovi	(25)	-4,832	-4,633
Neto dobici/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(26)	-70	-13
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(9, 27)	320	989
Troškovi rezervisanja	(28)	8	-854
Ostali rashodi	(29)	-39	-49
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		3,658	5,196
Porez na dobit	(7, 30)	593	763
NETO PROFIT		3,065	4,433

Napomene na stranama 14 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 13. marta 2025. godine

 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Biljana Vujović
 Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima

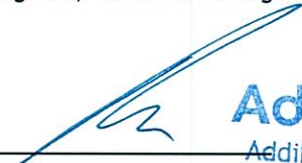

 Jelena Božović
 Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje

III Izvještaj o ostalom ukupnom rezultatu

	EUR 000	
	01.01. -	01.01. -
	31.12.2024	31.12.2023
NETO PROFIT	3,065	4,433
Ostali rezultat Perioda		
Pozitivni/negativni efekti promjene vrijednosti vlasničkih hartija od vrijednosti koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-131	-49
Aktuarski gubici	-82	-
Gubitak/Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali ukupan rezultat perioda	16	6
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	-197	-43
Ukupni ostali rezultat	2,868	4,390

Napomene na stranama 14 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 13. marta 2025. godine

Addiko Bank
 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Biljana Vujović
 Izvršni direktor za poslove
 upravljanja rizicima

 Jelena Božović
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

IV. Bilans stanja

EUR 000

	Napomene	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	(8, 31)	48,952	44,768	39,860
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		181,659	179,445	169,618
Kredit i potraživanja od banaka	(8, 32)	22,745	16,058	5,662
Kredit i potraživanja od klijenata	(9, 33)	156,342	160,632	161,765
Hartije od vrijednosti	(34.1)	1,914	1,866	1,881
Ostala finansijska sredstva	(34.2)	658	889	310
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		120	251	300
Hartije od vrijednosti		120	251	300
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje		0	0	0
Ostala finansijska sredstva		28	0	18
Nekretnine, postrojenja i oprema	(10, 35, 36)	1,534	1,489	1,631
Nematerijalna sredstva	(10, 37)	2,758	2,512	2,397
Tekuća poreska sredstva	(38)	809	1,590	1,598
Odložena poreska sredstva		56	21	29
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		34	34	0
Ostala sredstva	(39.1)	4,527	3,941	3,090
UKUPNA SREDSTVA		240,477	234,051	218,541
OBAVEZE				
Finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		191,136	186,073	175,285
Depoziti klijenata	(40)	184,087	176,952	163,518
Kredit banaka i centralnih banaka	(12, 41.1)	0	0	0
Kredit klijenata koji nijesu banke	(12, 41.2)	7,049	9,121	11,767
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja		35	69	32
Ostale finansijske obaveze		35	69	32
Rezerve	(3.3, 13, 42)	2,185	1,921	1,102
Tekuće poreske obaveze		611	749	315
Ostale obaveze	(43)	4,780	6,346	4,335
Subordinisani dugovi	(44)	2,501	2,533	5,502
UKUPNE OBAVEZE		201,248	197,691	186,571
KAPITAL				
Aksijski kapital	(15, 45.1)	27,661	27,661	27,661
Dobitak iz prethodnih godina		8,669	4,235	356
Dobit tekuće godine		3,065	4,433	3,879
Ostale rezerve	(45.2)	-166	31	74
Ukupan kapital		39,229	36,360	31,970
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		240,477	234,051	218,541
VANBILANSNA EVIDENCIJA	(16, 46)	335,240	332,784	333,641

Napomene na stranama 14 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
 Podgorica, 13. marta 2025. godine

Christoph Schoen
 izvršni direktor

Addiko Bank AD Podgorica
 Biljana Vujić
 Izvršni direktor za poslove
 upravljanja rizicima

Jelena Božović
 Jelena Božović Glavni
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanja

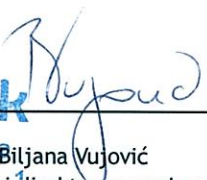
V. Izvještaj o promjenama kapitala

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje, 01. januar 2023. godine	27,661	74	4,236	31,971
Pokriće akumuliranog gubitka	-	-	-	-
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupan ostali rezultat, neto	-	-43	-	-43
Dobit tekuće godine	-	-	4,433	4,433
Stanje, 31. decembar 2023. godine	27,661	31	8,669	36,361
Stanje, 01. januar 2024. godine	27,661	31	8,669	36,361
Aktuarski gubici po osnovu rezervisanja u skladu sa MRS 19	-	-82	-	-82
Efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupan ostali rezultat, neto	-	-115	-	-115
Dobit tekuće godine	-	-	3,065	3,065
Stanje, 31. decembar 2024. godine	27,661	-166	11,734	39,229

Napomene na stranama 14 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 13. marta 2025. godine

Addiko Bank
 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Biljana Vujović
 Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima

 Jelena Božović
 Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje

VI. Izvještaj o tokovima gotovine

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	14,357	13,798
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	- 1,519	-1,475
Prilivi po osnovu naknada i provizija	3,180	3,731
Odlivi po osnovu naknada i provizija	- 2,718	-2,363
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	- 9,918	-8,962
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	2,775	2,097
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	6,909	13,825
Plaćeni porezi	-579	-287
Ostali prilivi	924	1,005
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	13,411	21,369
Kupovina nekretnina i opreme	-207	-171
Nematerijalna ulaganja	-746	-530
Državni zapisi i druge hartije od vrijednosti	57	58
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	30	127
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-866	-516
Povećanje pozajmljenih sredstava	-2,072	-5,646
Emisija običnih akcija	0	0
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-2,072	-5,646
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	282	269
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	10,755	15,476
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	61,001	45,525
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	71,756	61,001

Napomene na stranama 14 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 13. marta 2025. godine

Addiko Bank
 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Biljana Vujović
 Izvršni direktor za poslove
 upravljanja rizicima

 Jelena Božović
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

VI. Napomene za finansijske izvještaje

Osnivanje i poslovanje Banke

Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu „Banka”) posluje u Crnoj Gori pod datim imenom od 11. jula 2016. godine i to promjenom imena prethodne banke Hypo Alpe-Adria-Bank AD, Podgorica, čija je promjena registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata.

Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica osnovana je 6. decembra 2005. godine, Ugovorom o osnivanju banke, od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (sa 99% učešća u vlasništvu Banke) i Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica kao akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme, radi obavljanja bankarskih poslova.

Centralna banka Crne Gore je 29. decembra 2005. godine izdala odobrenje za rad Banke Rješenjem br. 0101-377/17-6. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Banka je dana 21. februara 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0215615.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove unutrašnjeg platnog prometa i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (kreditne kartice) i poslovanje zastupanja u osiguranju.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 98.

Na dan 31. decembra 2024. godine Banku čini:

- Centrala (Bulevar Džordža Vašingtona br. 98)
- Podružnica/ Ekspozitura Podgorica (Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 37), Podružnica/ Ekspozitura Podgorica u Bulevaru Save Kovačevića br. 74 i Podružnica/ Ekspozitura Podgorica u Ulici Blaža Jovanovića br. 8,
- Podružnica/ Ekspozitura Kotor, u okviru koje posluje šalter Radanovići u Kotoru,
- Podružnica/ Ekspozitura Herceg Novi, u okviru koje posluje šalter Sutorina,
- Podružnica/ Ekspozitura Bar, Podružnica/ Ekspozitura Bijelo Polje, Podružnica/ Ekspozitura Nikšić i Podružnica/ Ekspozitura Pljevlja.

Na dan 31. decembra 2024. godine Banka ima 190 zaposlenih radnika (31. decembra 2023. godine: 175 zaposlenih).

Banka je članica Addiko Bank AG grupe, sa sjedištem u Beču, Austrija.

Članovi Nadzornog odbora Banke, na dan 31. decembra 2024. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Tadej Krašovec	Predsjednik Nadzornog odbora
Mirko Španović	Zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
Alina Czerny	Član Nadzornog odbora
Varja Dolenc	Član Nadzornog odbora
Ivan Jandrić	Član Nadzornog odbora

Članovi Odbora za imenovanja, na dan 31. decembra 2024. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Varja Dolenc	Predsjedavajuća
Ivan Jandrić	Član
Mirko Španović	Član

Članovi Odbora za rizike, na dan 31. decembra 2024. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Ivan Jandrić	Predsjedavajući
Tadej Krašovec	Član
Varja Dolenc	Član

Članovi Odbora za primanja, na dan 31. decembra 2024. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Mirko Španović	Predsjedavajući
Tadej Krašovec	Član
Alina Czerny	Član

Članovi Revizorskog odbora, na dan 31. decembra 2024. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Alina Czerny	Predsjednik
Marko Balaban	Član
Stanislav Jirsa	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2024. godine, su:

- članovi sa pravom glasa:
 - o predsjednik Upravnog odbora
 - o dva druga člana Upravnog odbora
- ostali članovi Komiteta koji nemaju pravo glasa:
 - o direktor Službe za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
 - o direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
 - o direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
 - o direktor Odjeljenja za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju/direktor Sektor prodaje proizvoda na malo
 - o direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
 - o viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu
 - o direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje
 - o zamjene (u slučaju odsustva nekog člana) ili gosti pozvani od strane predsjedavajućeg Komiteta i/ili administratora Komiteta
 - o predstavnici Grupe iz dijela Consumer i Grupnog Biznis Controlling-a koji će biti pozvani tokom pricing dijela

Na dan 31. decembra 2024. godine, predsjednik Upravnog odbora Addiko Bank AD, Podgorica, je gospodin Christoph Schoen.

Direktor Službe interne revizije Addiko Bank AD, Podgorica, je gospođa Aneta Kustudić Vujković.

Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski izvještaji Banke za 2024. godinu su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvješavanja („MSFI“) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvješavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su pripremljeni u formi propisanoj Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 034/22).

Finansijski izvještaji koji su sastavljeni za godinu koja se završila 31. decembra 2024. godine su finansijski izvještaji koje je Banka sastavila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvješavanja.

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja Banke za 2023. godinu.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni Pregled značajnih računovodstvenih politika. Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

1.1. Uporedni podaci

Uporedni podaci ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine.

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

2. Primjena novih standarda i izmjene na postojećim

Sledeće izmjene i dopune postojećih standarda izdate od strane IASB-a se obavezno primenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine i stoga su primenjive na priložene finansijske izvještaje Banke:

- Izmjene MSFI 16 „Lizing“ - Obaveze po osnovu lizinga u prodaji i povraćaju lizinga

Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahteve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga.

Izmjenama MSFI 16 su dodati zahtevi u pogledu naknadnog odmjeravanja transakcija prodaje i povraćaja lizinga koje ispunjavaju zahteve MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima“ da budu računovodstveno obuhvaćene kao prodaja. Izmjenama se od prodavca-zakupca zahteva da odredi „zakupnine“ ili „revidirane zakupnine“ tako da prodavac-zakupac ne priznaje dobitke ili gubitke koji se odnose na pravo korišćenja koje zadržava prodavac-zakupac nakon datuma početka lizinga.

Izmjene ne utiču na dobitke ili gubitke priznate od strane prodavca-zakupca u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom ugovora o zakupu. Bez novih zahtjeva, prodavac-zakupac je možda priznavao dobitke na pravo korišćenja koje isključivo zadržava zbog ponovnog odmeravanja obaveze za zakup (npr. nakon modifikacije ili izmene perioda zakupa) primjenjujući opšte zahteve MSFI 16. To je konkretno mogao da bude slučaj kod povratnog zakupa koji obuhvata promenljive zakupnine koje ne zavise od indeksa ili cene.

Prodavac-zakupac primenjuje izmjene retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primene, koji je definisan kao početak godišnjeg izveštajnog perioda u kome je entitet prvi put primjenio MSFI 16.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ - Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne

Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Ove izmjene utiču isključivo na prikazivanje obaveza kao kratkoročnih ili dugoročnih u bilansu stanja (izveštaju o finansijskoj poziciji), a ne na iznos ili vrijeme priznavanja imovine, obaveza, prihoda ili rashoda, ili objelodanjene informacije o ovim stavkama.

Izmjenama je pojašnjeno da se klasifikacija obaveza na kratkoročne ili dugoročne zasniva na pravima koja postoje na kraju izvještajnog perioda, kao i da na klasifikaciju ne utiču očekivanja o tome da li će entitet ostvariti svoje pravo da odloži izmirenje obaveza, objašnjavaju da prava postoje ako se kovenante poštuju na kraju izveštajnog perioda, i uvode definiciju „poravnanja“ da bi se pojasnilo da se poravnanje odnosi na prenos gotovine, vlasničkih instrumenata, ostale imovine i usluga drugoj strani.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ - Dugoročne obaveze sa kovenantama

Izmjenama se pojašnjava kako uslovi koje entitet mora da ispuni u roku od dvanaest mjeseci nakon datuma izvještajnog perioda utiču na klasifikaciju obaveza. Dodatna objelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest mjeseci nakon datuma izveštajnog perioda.

Izmjenama se pojašnjava da samo kovenante kojih entitet mora da se pridržava na dan ili pre kraja izveštajnog perioda utiču na pravo entiteta da odloži izmirenje obaveza na najmanje dvanaest meseci nakon izveštajnog datuma (i stoga moraju da se uzmu u obzir prilikom procene klasifikacije obaveza na kratkoročne i dugoročne). Uticaj kovenanti se ogleda u tome da li pravo postoji na kraju izveštajnog perioda, čak i ako se usklađenost sa kovenantama procenjuje tek nakon izveštajnog datuma (npr. kovenanta koja zavisi od finansijske pozicije entiteta na izveštajni datum čija se usklađenost procenjuje tek nakon izveštajnog datuma).

IASB takođe precizira da pravo na odlaganje izmirenja obaveza na najmanje dvanaest meseci nakon izvještajnog perioda nije pogođeno ako entitet mora da postupa u skladu sa kovenantama tek nakon izvještajnog perioda. Međutim, ako pravo entiteta da odloži izmirenje obaveza zavisi od njegovog poštovanja kovenanti u roku od dvanaest mjeseci nakon izveštajnog perioda, entitet obelodanjuje informacije koje omogućavaju korisnicima finansijskih izvještaja da razumeju rizik da obaveze postaju otplative u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda. To bi obuhvatilo informacije o kovenantama (uključujući i prirodu kovenanti i kada se od entiteta zahteva da ih ispuni), knjigovodstvenu vrednost povezanih obaveza i činjenice i okolnosti, ukoliko postoje, koje upućuju na to da se entitet suočava s poteškoćama kada je reč o usklađenosti s kovenantama.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

- Izmene MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ - Finansijski aranžmani dobavljača

Izmjenama se dodaju zahtevi za obelodanjivanjem, kao i „reperne tačke“ u okviru postojećih zahteva za obelodanjivanjem koji od entiteta traže da obezbede kvalitativne i kvantitativne informacije o finansijskim aranžmanima dobavljača.

Izmjene MRS 7 zahtevaju od entiteta da objelodani informacije o finansijskim aranžmanima dobavljača kako bi korisnici finansijskih izvještaja mogli da procijene uticaj ovih aranžmana na tokove gotovine i obaveze entiteta. Pored toga, izmenama MSFI 7 dodaju se finansijski aranžmani dobavljača kao primer zahteva za obelodanjivanje informacija o izloženosti entiteta riziku likvidnosti.

Ove izmjene sadrže posebne prelazne odredbe za prvi godišnji izvještajni period u kome entitet primenjuje izmjene. Prema prelaznim odredbama, entitet nije dužan da objelodani:

- uporedne podatke za izvještajne periode iskazane pre početka godišnjeg izvještajnog perioda u kome entitet po prvi put primenjuje ove izmene; i
- informacije koje zahteva MRS 7:44H(b)(ii)-(iii) na početku godišnjeg izvještajnog perioda u kome entitet po prvi put primenjuje ove izmjene.

Navedene izmjene nisu imale efekat na priložene finansijske izvještaje Banke.

Usvajanje prethodno navedenih izmjena standarda nije rezultiralo u značajnim izmjenama računovodstvenih politika i nije imalo uticaj na priložene finansijske izvještaje Banke.

IASB je objavio određeni broj novih i izmjenjenih standarda, koji se primjenjuju na buduće izvještajne periode. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namjerava da ih primjeni kada stupe na snagu.

- Izmjene MRS 21 „Efekti promjene deviznih kurseva“ - Nedostatak razmjenjivosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine). Izmjenama se precizira kako se vrši procjena da li je valuta razmjenjiva i kako se utvrđuje trenutni devizni kurs ukoliko nije. U izmjenama se navodi da je valuta zamjenjiva drugom valutom kada entitet može da dobije drugu valutu u vremenskom periodu koji dozvoljava uobičajeno administrativno kašnjenje, i putem tržišta i mehanizma zamjene, u kome bi transakcija zamjene doprinijela nastanku izvršnih prava i obaveza. Entitet procjenjuje da li je valuta zamjenjiva drugom valutom na datum odmjjeravanja i za konkretnu svrhu. Ako entitet dobija ne više od beznačajnog iznosa druge valute na dan odmjjeravanja za konkretnu svrhu, ta valuta nije zamjenjiva drugom valutom.

- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ - Izmjene u vezi sa klasifikacijom i vrednovanjem finansijskih instrumenata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine). Izmjene se bave stvarima koje su identifikovane tokom preispitivanja post-implementacije zahteva u vezi sa klasifikacijom i vrednovanjem u skladu sa MSFI 9 „Finansijski instrumenti“.

- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ - Ugovori koji se odnose na električnu energiju koja zavisi od prirode (prethodno Ugovori o kupovini energije) (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine).

- Godišnja unapređenja MSFI računovodstvenih standarda - Tom 11 (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine). Ona obuhvataju izmene sledećih 5 standarda, kao rezultat IASB-ovog godišnjeg projekta unapređenja: MSFI 1, MSFI 7, MSFI 9, MSFI 10 i MRS 7.

- MSFI 18 „Prezentacija i objelodanjivanja u finansijskim izvještajima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine). MSFI 18, koji zamjenjuje MRS 1, uključuje zahteve za sve entitete koji primenjuju MSFI za prezentaciju i objelodanjivanje informacija u finansijskim izvještajima opšte namene.

- MSFI 19 „Zavisna pravna lica bez javne odgovornosti: Obelodanjivanja“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine). MSFI precizira zahteve za (smanjeno) objelodanjivanje koje kvalifikovano zavisno pravno lice može da primeni umesto zahteva za objelodanjivanjem iz drugih MSFI računovodstvenih standarda.

U toku je procjena uticaja navedenih izmjenjenih i novih standarda od strane rukovodstva Banke. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će primjena izmjenjenih standarda koji stupaju na snagu 1. januara 2025. godine imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu njihove početne primjene.

3. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će vrijednosti sredstava i obaveza, iskazanih u finansijskim iskazima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim relevantnim faktorima.

Banka na mjesečnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređivanja potraživanja, te vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku u odgovarajuće klasifikacione grupe, u skladu sa usvojenom metodologijom usklađenom sa zahtjevima MSFI 9. Klasifikacione grupe pokazuju stepen izloženosti kreditnom riziku. U tom procesu, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje u procijenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija na pojedinačnom nivou izloženosti ili na grupnom nivou (kad ne postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju ili izloženost pojedinačno nije značajna). Procijenjeni iznos obezvrjeđivanja vrijednosti stavki aktive i vanbilansa se priznaje u bilansu uspjeha Banke.

3.1. Obezvređenje bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Kriterijumi za klasifikaciju aktive uključuju procjenu kreditne sposobnosti dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, procjenu kvaliteta kolaterala i procjenu drugih relevantnih faktora. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, ali stvarni rezultati mogu odstupati od procjena. Rukovodstvo Banke koristi stope rezervisanja utvrđene interno razvijenom metodologijom za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 9, kao i detaljnije u Napomeni 52.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kao i kada se pravična (fer) vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ipak, treba istaći da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. S toga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjerenja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjerenja, isti se ipak mogu razlikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

3.3. Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pret-post-avki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minu-log rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stižu pravo za isplatu otpremnine. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

3.4. Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

3.5. Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

4. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski iskazi Banke za 2024. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka je iskazala pokazatelj ukupnog kapitala u visini od 23,10%, što je znatno iznad propisanog limita.

Imajući u vidu solidnu kapitalnu bazu i stanje likvidnosti, menadžment Banke smatra da ovi finansijski iskazi mogu biti sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji podrazumijeva nastavak redovnih poslovnih aktivnosti u doglednoj budućnosti.

Pregled značajnih računovodstvenih politika

5. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda uz primjenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod kojim se računaju troškovi otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i troškovi dodjeljivanja prihoda ili rashoda od kamata u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dvije ugovorne strane koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

Banka ostvaruje prihode i rashode kamate iz poslovanja sa Centralnom bankom, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno i knjiže se kao odloženi prihod, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijanja za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluge koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada za uzete kredite, naknada za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknada za usluge CBCG i drugih banaka.

6. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna monetarnih pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Nemonetrane stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, preračunate su u EUR po važećem kursu strane valute na dan transakcije.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2024. i na dan 31. decembra 2023. godine bili su:

	31.12.2024	31.12.2023
USD	1.0444	1.1050
CHF	0.9435	0.9260
GBP	0.8295	0.8691

7. Porezi i doprinosi

7.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG” br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16, 146/21, 152/22, 28/23, 125/23, 88/24). Stopa poreza na dobit je progresivna i iznosi 9% od poreske osnovice na svu oporezivu dobit do 100 hiljada EUR, 12% na svu oporezivu dobit od 100 hiljada EUR do 1,5 miliona EUR, te 15% na svu oporezivu dobit preko 1,5 miliona EUR. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

7.2. Odloženi porezi

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne

privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

7.3. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja Banke uključuju poreze na imovinu, doprinosi na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijanjem do tri mjeseca.

8.1. Obavezna rezerva

Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke („Sl. list CG” br. 019/22,78/24) propisana je obaveza banaka da vrše izdvajanje obavezne rezerve na račun kod Centralne banke. U skladu sa ovom odlukom, obavezna rezerva se obračunava primjenom stope od:

5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana.

4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

5,5% - na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se obračunava i izdvaja jednom mjesečno u EUR.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene po principu iz prethodnog paragrafa, Centralna banka plaća kreditnim institucijama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od €STR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od 0.

9. Finansijski instrumenti

Prezentacija stavki u izvještaju o finansijskom stanju kao takvom, odražava prirodu finansijskih instrumenata. Iz tog razloga, klase su definisane prema onim stavkama u Bilansu stanja koje sadrže finansijske instrumente u skladu sa zahtjevima MSFI 9 Finansijski instrumenti.

Finansijski instrument je bilo koji ugovor koji uvećava vrijednost finansijske aktive jedne ugovorne strane i finansijske obaveze ili kapitalnog instrumenta druge ugovorne strane.

9.1. Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova, MSFI 9 definiše tri osnovne kategorije za klasifikaciju finansijskih sredstava:

Finansijsko sredstvo se mjeri po amortizovanoj vrijednosti samo ako je cilj poslovnog modela da se sredstvo drži radi naplate novčanih tokova, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice („SPPI kriterijum”);

Finansijsko sredstvo se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI) ako se sredstvo drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži kako bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a

ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice (jednostavna karakteristika zajma);

Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju ove kriterijume se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnog ugovora o finansijskom sredstvu. Takav finansijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati tim sredstvima (MSFI 9.5.1.). Krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Fer vrijednost finansijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je obično cijena transakcije, to jest fer vrijednost date ili dobijene nadoknade (MSFI 9.B5.1.2A i MSFI 13). Medjutim, ukoliko je dio dobijene ili date nadoknade različit od onoga priznatog kao finansijski instrument, Banka će računovodstveno odmjeravati taj instrument po fer vrijednosti.

Na primjer, fer vrijednost dugoročnog zajma ili potraživanja koje ne nosi kamatu može da se odmjeri po sadašnjoj vrijednosti svih budućih dobitaka u gotovini diskontovanih korišćenjem preovladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slične instrumente sa sličnom kreditnom sposobnošću. Svaki dodatni pozajmljeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda osim ukoliko se ne kvalifikuje za priznavanje kao neka druga vrsta sredstva. Za ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, Banka može pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuje instrumente po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI), pri čemu se sve naknadne promjene u fer vrijednosti priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata (eng. OCI). Ova klasifikacija se može primjeniti na svako pojedinačno ulaganje.

Prema MSFI 9, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Promjene fer vrijednosti obaveza koje proizilaze iz promjena sopstvenog kreditnog rizika obaveze priznaju se kroz ostali ukupni rezultat, dok se preostali iznos promjene fer vrijednosti prikazuje kroz bilans uspjeha.

9.2. Utvrđivanje poslovnog modela

Sva finansijska sredstva trebaju biti raspoređena u jedan od poslovnih modela opisanih ispod. Takođe, pri inicijalnom priznavanju, za svako sredstvo treba da se utvrdi da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate (eng. SPPI test). Nakon toga finansijsko sredstvo treba da se svrsta u jednu od kategorija poslovnih modela:

- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje.
- Ostali poslovni modeli - finansijska aktiva koja se drži sa namjerom trgovine ili koja ne ispunjava kriterijume kategorija iznad.

U rijetkom slučaju da entitet promijeni svoj model upravljanja određenim finansijskim sredstvima, reklasifikacija svih sredstava na koje utiče promjena bi bila potrebna. Takve promjene ne vode do reklasifikacija ili izmjena finansijskih izvještaja prethodnih perioda prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje blizu datuma isteka kredita ili sporadične prodaje koje su proizvod specifičnih događaja nisu u suprotnosti sa poslovnim modelom držanja imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

9.3. Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za potrebe procjene da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate, „glavnica” se definiše kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa neotplaćenim iznosom glavnice tokom određenog perioda, kao i za druge osnovne kreditne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) i profitnu maržu.

Prilikom procjene da li su ugovoreni gotovinski tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (eng. „SPPI”), Banka je razmatrala ugovorene uslove instrumenta i analizirala postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterijume isključivog plaćanja glavnice i kamata. To podrazumijeva procjenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovornu odredbu koja može promijeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov imajući u vidu sljedeće: potencijalne događaje koji bi promijenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, karakteristike

zaduženosti, uslove prijevremene otplate ili produžetka perioda otplate, uslove koji ograničavaju potraživanja Banke za novčanim tokovima navedenih sredstava i karakteristika koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca. Posebna pažnja pri analizi se odnosila na jednostrane promjene marži i kamatnih stopa, klauzule o plaćanju unaprijed, ostala potencijalna plaćanja, projektno finansiranje i benchmark testovi. Uskladenost sa SPPI testom se ocjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih promjena marži i kamatnih stopa, Banka je zaključila da prenos troškova vezanih za osnovni ugovor o pozajmici, klauzule napravljene da bi se održala stabilan profitna margina, i promjene kamat-ne stope odražavaju pogoršavanje kreditnog rejtinga ali nisu štetni sa stanovišta SPPI testa;
- Klauzule o plaćanju unaprijed, nisu štetni ukoliko iznos plaćen unaprijed odražava neplaćenu glavnicu, kamatu i naknadu povezanom sa prijevremenim vraćanjem kredita. Takva naknada mora biti manja od gubitka nastalog od kamatne margine i gubitka nastalog od kamate;
- Ostala potencijalna plaćanja su tipično klauzule o ostalim poslovnim transakcijama. Naknada za neispunjenje predstavlja povećani trošak za praćanje rizika ili nadoknadu za izgubljeni profit koji je povezan sa uzročnim događajem;
- Projektno finansiranje je procijenjeno u skladu sa činjenicom da li postoji povezanost sa učinkovitošću predmetnog poslovnog projekta. Ukoliko nema takve povezanosti i zajmoprimac ima dovoljno kapitala za projekat da apsorbuje gubitke prije nego što isti počnu da utiču na sposobnost plaćanja kredita, mogu proći SPPI test;
- Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom mogu sadržati karakteristike kamatne neusklađenosti. Da bi se procijenilo da li je element vremenske vrijednosti novca značajno modifikovan, kvantitativni benchmark test treba da se uradi.

Kada se radi benchmark test, pri inicijalnom priznavanju, ugovorni nediskontovani tokovi gotovine finansijskog instrumenta su upoređeni sa tokom gotovine po benchmarku koji bi nastali da vremenska vrijednost novca nije modifikovana. Efekat modifikovane vremenske vrijednosti novca je razmatran u svakom izvještajnom periodu i kumulativno tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta. Benchmark test je baziran u rasponu razumnih scenarija. Prihvatljivi uporedni finansijski instrument je onaj sa jednakim kreditnim kvalitetom i sa istim ugovornim uslovima osim za modifikacije.

Ukoliko entitet zaključi da bi ugovorni (nediskontovani) tokovi gotovine mogli biti značajno drugačiji (prag od 10%) od (nediskontovanih) tokova gotovine po benchmarku, finansijsko sredstvo ne ispunjava kriterijume definisane po MSFI 9, član 4.1.2 (b) i 4.1.2A(b) i shodno tome ne može biti odmjerao po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Tokom 2024. godine, nije bilo finansijskih instrumenata kod kojih je identifikovana kamatna neusklađenost što bi dovelo do odmjerao tih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. S obzirom na činjenicu da je u internim politikama Banke za odobravanje novih proizvoda definisana obaveza uskladenosti sa SPPI testom, značajan broj finansijskih instrumenata sa gore pomenutim karakteristikama nije očekivan.

9.4. Klasifikacija i odmjerao finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 propisuje model „očekivanih kreditnih gubitaka” (eng. ECL) za obračun umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.

Prilikom primjene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izvještajni datum kako bi reflektovala promjene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrijednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognozama o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrijednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispune svoje obaveze u određeno vrijeme tokom čitavog vijeka

trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

9.5. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtjev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primijeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje banka očekuje da će primiti, Addiko banka koristi pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izvještavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procjenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne vjerovatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (eng. Lifetime ECL) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognozirane informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu vjerovatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumjela dinamika i potencijalni portfolio rizici (vidi poglavlje Informacije o budućim događajima).

Posmatrani period i primijenjeni parametri u obračunu ECL-a zavise od datuma dospjeća finansijskog instrumenta, MSFI 9 faze finansijskog instrumenta i primijenjenog makro scenarija. Za fazu 1 treba uzeti u obzir očekivani kreditni gubitak od jedne godine, dok se za faze 2 i 3 priznaje očekivani životni gubitak.

Procjena vjerovatnoće neizvršenja (eng. PD) su procjene na određeni datum, koje će se izračunati na osnovu statističkih modela rejtinga. Generalno, ovi modeli su prilagođeni različitim segmentima. Ovi statistički modeli uzimaju u obzir interne raspoložive kvantitativne i kvalitativne podatke. Tamo gdje je dostupno, mogu se koristiti i podaci dobijeni sa tržišta/eksterni podaci.

Banka je odabrala pristup indirektnog modeliranja. Odnosno, iskorištena je postojeća Basel II metodologija kao polazna tačka i prilagođena na način da bude u potpunosti usaglašena sa MSFI- 9 standardom. To uključuje uklanjanje bilo kakvog konzervativizma iz modela, uvrštavanje informacija o budućim događajima, kao i procjenu očekivane vjerovatnoće neizvršenja tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta (eng. Lifetime PD).

Izloženost u trenutku neizvršenja obaveza (eng. exposure at default - EAD) je procjena izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamate i očekivana povlačenja za okvire i garancije. EAD je bruto knjigovodstvena vrijednost u trenutku diskontovana na sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu. U slučajevima u kojima nisu definisana ugovorna dospjeća, primjenjuju se kvantitativni i/ili kvalitativni kriterijumi za određivanje strukture novčanog toka (npr. Okviri).

Gubitak u trenutku neizvršenja obaveza (eng. LGD) je procjena ekonomskog gubitka pod uslovom neizvršenja obaveza. Za parametar LGD Banka primjenjuje interno razvijen empirijski model u segmentima sa statistički značajnim brojem klijenata u statusu neizvršenja obaveza. Za preostale segmente koristi se pojednostavljeni pristup. U okviru istog, Addiko banka koristi stručno utvrđene ukupne vrijednosti LGD-a u okviru MSFI 9 ECL obračuna. Te vrijednosti su interno usklađene, a vrše se kvalitativne i / ili kvantitativne provjere kako bi se osigurala adekvatnost procjene.

9.6. Znatno povećanje kreditnog rizika

Addiko banka obračunava očekivani kreditni gubitak za tri faze usljed pogoršanja kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Naime, za fazu 1 obračunava se 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, a za 2. i 3. fazu se priznaje očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta.

Faza 1 počinje u trenutku izdavanja finansijskog instrumenta, a 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak se priznaje kao trošak. Za finansijske instrumente prihod od kamata se obračunava u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrijednost. Osim ako se kreditni kvalitet datog instrumenta ne promijeni, isti tretman vrijedi do dospjeća.

Kada se utvrdi da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, finansijski instrument će biti prenešen u fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma (kao što je detaljnije opisano u nastavku). U tom trenutku obračunava se očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka instrumenta, što rezultira značajnim povećanjem ispravki vrijednosti. Faza 3 nastaje kada se kreditni kvalitet finansijskog instrumenta pogorša do tačke u kojoj nastaju kreditni gubici ili ako je sredstvo već obezvrijeđeno u trenutku početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka instrumenta kontinuirano se primjenjuju za kredite u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto knjigovodstvene vrijednosti amortizovanog troška.

Banka će uzeti u obzir da je finansijski instrument u statusu neizvršenja kada:

- Se ne očekuje da će klijent ispuniti svoje kreditne obaveze u potpunosti, bez uzimanja u obzir prodaju kolaterala od strane Banke; ili
- Klijent kasni više od 90 dana sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa.

Banka uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije kako bi utvrdila da li je kreditni rizik nekog određenog finansijskog instrumenta značajno povećan u odnosu na početno priznavanje i samim tim klasifikovala finansijski instrument u fazu 2. Ovaj pristup je u skladu sa internim procesom upravljanja kreditnim rizikom. Kriterijumi za utvrđivanje da li se kreditni rizik značajno povećao zavisiće od portfolia gdje je kao krajnja tačka priznavanja značajnog povećanja kreditnog rizika definisano kašnjenje preko 30 dana. Banka će odrediti dane kašnjenja računajući broj dana od najranijeg dana dospijeća za koji nije primljena puna isplata. Dodatno, klijenti kojima je banka odobrila posebne mjere usljed finansijskih poteškoća (eng. Forborne) su predmet posebnog praćenja i kao takvi kvalifikovani u fazu 2. Ukoliko klijent ne ispoštuje dogovorene mjere biće kvalifikovan u fazu 3.

Dalji kvalitativni kriterijumi ranog upozoravanja odražavaju se u PD-u putem automatskog snižavanja rejtinga klijenta (uključeno u samom rejting modelu).

Kvantitativni kriterijumi primjenjuju se na bazi vjerovatnoće neizvršenja obaveza, odnosno značajnih nepovoljnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neizvršenja obaveza na datum izvještavanja u odnosu na početno priznavanje izloženosti. Da li je došlo do značajnih nepovoljnih promjena se određuje na osnovu različitih pragova promjene PD-a za različite segmente u okviru portfolia. Ti se pragovi redovno ocjenjuju s kvalitativnog i/ili kvantitativnog stanovišta kako bi se osigurala razumna klasifikacija finansijskih instrumenata u okviru odgovarajućih faza. Zbog ograničenih vremenskih serija postoje slučajevi gdje rejting na dan početnog priznavanja nije dostupan. U takvim slučajevima koristi se pojednostavljeni pristup baziran na istorijskim simuliranim rejtinzima (PD u određenom trenutku se koristi kao zamjena za PD pri početnom priznavanju).

I kvalitativni i kvantitativni kriterijumi koji se koriste za određivanje faza prolaze kroz stalni postupak validacije i praćenja kako bi se osigurala njihova adekvatnost i primjenjivost tokom vremena.

9.7. Informacije o budućim događajima

U skladu sa MSFI 9, Banka je uvrstila informacije o budućim događajima u svoju procjenu o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i isto uzeti u obzir prilikom obračuna očekivanog kreditnog gubitka. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio kreditnih instrumenata oslanjajući se na istorijske veze između makro ekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretači uključuju uz ostale važne faktore sledeće značajne faktore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP, cijene nekretnina i industrijsku proizvodnju. Sve varijable su uključene na nivou segmenta gdje god je to opravdano i moguće.

Prognoze kretanja makro ekonomskih varijabli za naredne godine se dobijaju na bazi interno i eksterno raspoloživih podataka. Posebna pažnja se posvećuje provjeri i prilagođavanju ovih podataka (ako je potrebno) kako bi se osiguralo da ove prognoze reflektuju očekivanja Banke za naredni period. Ovo takođe uključuje definisanje budućih scenarija sa pripadajućim vjerovatnoćama, a posebno osnovni, optimistični i pesimistični scenario uz odgovarajuće vjerovatnoće za svaki od njih. Prognozirane vrijednosti se konzistentno koriste i za ostale relevantne interne procese.

9.8. Validacija

Metodologija i pretpostavke u obračunu očekivanog kreditnog gubitka uključene su u proces interne validacije. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primijenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Addiko razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavlja redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

9.9. Interni otpis

Kada Banka nema razumna očekivanja da će potraživanje naplatiti u cjelosti ili djelimično, nastaje događaj internog otpisa.

Otpis se može izvršiti samo na račun već priznatog očekivanog kreditnog gubitka. Otpisani iznos može biti puni otpis ili djelomični otpis.

Osim opštih kriterijuma za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora") navedeni kriterijumi dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine:

- Neosigurano finansijsko sredstvo ako je dužnik već u stečajnom postupku;
- Neosigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplata po osnovu tog finansijskog sredstva u periodu od jedne godine;
- Osigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplate u određenom razdoblju, u zavisnosti od vrste kolateralu;

- A. Nekretnine kao kolateral, ako nije bilo uplate u posljednjih 5 godina
- B. Pokretna imovina, ako nije bilo uplate u posljednje 2 godine
- C. Ostalo, ako nije bilo uplate u periodu od jedne godine

- Finansijsko sredstvo koje je bilo restrukturirano tri ili više puta i banka je ocijenila da dužnik nije u mogućnosti vratiti svoje obaveze;
- Finansijsko sredstvo za koje je pravo na podmirenje potraživanja od dužnika u sudskom ili drugom postupku prekinuto odobrenjem prisilne nagodbe;
- Ostali kriterijumi definisani za finansijsko sredstvo za koje Banka smatra da se ne mogu nadoknaditi.

Definitivni otpis nenaplativih potraživanja se vrši na osnovu odluka suda, poravnanja zainteresovanih strana ili na bazi odluka Odbora direktora uz saglasnost Skupštine akcionara.

9.10. Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Ovaj zahtjev nije imao materijalnog uticaja na Banku.

Finansijsko sredstvo prestaje se priznavati kada su:

- Ugovorna prava na primanje novčanih tokova od imovine istekla; ili
- Kada je Banka prenijela svoja prava na primanje novčanih tokova od imovine ili preuzela obavezu plaćanja primljenog novčanog toka u cjelosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u okviru "pass-through" ugovora; i/ili
- Je prenijela gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom,
- Nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela kontrolu nad imovinom.

Ugovorna usklađivanja koja proizlaze iz pregovora s dužnicima mogu dovesti do dvije vrste izmjena početnih ugovornih novčanih tokova.

9.11. Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva bitno modifikuju, to rezultira prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Novo finansijsko sredstvo s izmijenjenim uslovima priznaje se, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koji se prestao priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva iskazuje se u Bilansu uspjeha. Ako dužnik nije u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija ne dovodi do statusa neizvršenja, tada će novo sredstvo biti klasifikovano u Fazu 1. Ako je dužnik u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija dovodi do statusa neizvršenja, tada će se novo sredstvo tretirati kao kupljena ili nastala kreditno umanjena sredstva (eng. POCI). Za POCI finansijska sredstva se ne priznaju ispravke vrijednosti a očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta su uključeni u kreditno usklađenoj efektivnoj kamatnoj stopi pri početnom priznavanju. Nakon toga, iznos promjene

očekivanih kreditnih gubitaka tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta od početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva se treba priznati kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u Bilansu uspjeha.

Ako se kriterijumi za prestanak priznavanja primjenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama klasifikovanim u Fazi 3, tada se procjena promjena očekivanih novčanih tokova vrši umjesto procjene ugovornih novčanih tokova. Revidirani uslovi ugovora mogu odražavati sposobnost dužnika da otplati inicijalne novčane tokove, kao što je već izraženo u procjeni umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriterijumi su prepoznati kao značajne modifikacije:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovornih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontuje koristeći izvornu efektivnu kamatnu stopu i razlikuje se od diskontovane sadašnje vrijednosti izvornog finansijskog instrumenta za najmanje 10%.
- Kvalitativna:
 - promjena dužnika;
 - promjena valute;
 - promjena svrhe finansiranja;
 - SPPI kritične karakteristike su uklonjene ili uključene u novi ugovor o zajmu.

9.12. Neznačajne modifikacije koje ne vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva modifikuju na način koji ne rezultira prestankom priznavanja tog finansijskog sredstva u skladu s MSFI 9 Finansijski instrumenti, subjekti bi trebali ponovo izračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva na osnovu modifikovanih ugovoreni novčanih tokova primjenom inicijalne efektivne kamatne stope za diskontovanje. Dobitak ili gubitak od modifikacije priznaje se u Bilansu uspjeha.

10. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se osnovna sredstva odnosno nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Stope amortizacije su definisane na nivou grupe osnovnih sredstava i to:

Kompjuterska oprema	20%
Namještaj i druga oprema	10%
Vozila	15%
Nematerijalna aktiva	5-7%

Ulaganja na tuđim nekretninama se kapitalizuju i amortizuju se u toku njihovog korisnog vijeka, tj. u toku trajanja zakupa, na osnovu ugovora o dugoročnom zakupu poslovnog prostora. Ova ulaganja se priznaju na poziciji osnovna sredstva-nekretnine, na osnovu propisanog kontnog okvira CBCG. Sva naknadna ulaganja u ove objekte se priznaju kao rashodi perioda. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama se obračunava proporcionalnom metodom u roku korišćenja utvrđenim ugovorom o zakupu.

Obračun amortizacije nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju prava korišćenja licenci i softvera.

10.1. Umanjenje vrijednosti

Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

11. Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji „Ostala aktiva” u skladu sa MRS 2 - Zalihe. Stečena aktiva je iskazana po nižoj od nabavne vrijednosti koja uključuje nabavnu cijenu i poreske dažbine koje se mogu pripisati sticanju sredstava i procijenjene tržišne vrijednosti.

12. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplate, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope. Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je vjerovatno da će dio ili cio kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. Banka ima obaveze po osnovu kratkoročnih i dugoročnih kredita. Dugoročni krediti predstavljaju kredite koji su uzeti na period duži od godinu dana.

13. Obaveze prema zaposlenima

13.1. Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada, kao i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale. Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Fondu PIO Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

13.2. Otpremnine i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane Banke prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Banka je u obavezi da isplati naknadu- otpremninu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Naknada se isplaćuje u visini četiri prosječnih zarada kod poslodavca ili 4 zarade zaposlenog ako je to povoljnije za zaposlenog. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost. Procjena i obračun ovih rezervisanja vrši se na osnovu procjene aktuaru. U skladu sa Kolektivnim ugovorom kod poslodavca, povodom radnog jubileja Banke i zaposlenog, kao i za posebno angažovanje i rezultate rada, zaposlenom se mogu dodjeljivati nagrade. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od

10, 20 i 30 godina. Odluku o vrsti i visini nagrade zaposlenom za posebno angažovanje i rezultate rada donosi Banka. Jubilarne nagrade nijesu definisane internim politikama Banke.

14. Zakupi

MSFI 16 “Zakupi” je objavljen od strane IASB-a u Januaru 2016. Primjena ovog standarda je po odluci Centralne Banke Crne Gore otpočela od 01. januar 2020. godine. MSFI 16 mijenja prethodni standard koji se bavio zakupima MRS 17 “Zakupi”.

14.1. Finansijski lizing

Pri prijemu ugovora koji počinje da važi na ili nakon 01. januara 2020. godine, Banka vrši procjenu da li isti predstavlja sporazum o zakupu, odnosno da li sadrži elemente zakupa. Sporazum o zakupu, odnosno sporazum koji sadrži elemente zakupa je onaj u kome se ustupa pravo kontrole nad korištenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.

Ova procjena sadrži prosuđivanje da li ugovor sadrži informacije o jasno identifikovanoj imovini, da li Banka dobija sve ekonomske koristi od korišćenja te imovine tokom cjelokupnog perioda korišćenja, te da li Banka ima pravo direktnog korišćenja te imovine.

Trošak imovine s pravom korištenja uključuje:

- iznos početno mjerene obaveze po osnovu najma
- sva plaćanja po osnovu najma izvršena na ili prije prvog dana trajanja najma, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom
- sve početne direktne troškove koje je stvorio najmoprimac; i
- procjenu troškova koje će najmoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi sporazuma o najmu, osim ako ti troškovi nisu napravljeni za potrebe proizvodnje zaliha.

Obaveza za navedene troškove po najmoprimca nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Pravo korišćenja imovine se inicijalno mjeri po trošku, koji se sastoji od iznosa početno mjerene obaveze po osnovu zakupa, korigovano za sva plaćanja po osnovu zakupa izvršena na ili prije prvog dana trajanja zakupa, uvećano za sve početne direktne troškove i procjenu troškova koje će zakupoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, te umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom.

14.2. Zakoni u kojima je Banka Zakupoprimac

Pravo korišćenja imovine je naknadno amortizovano tokom kraćeg od vremena trajanja zakupa i korisnog vijeka određene imovine koristeći pravolinijsku metodu amortizacije. Banka takodje procjenjuje pravo korišćenja imovine u vezi sa obezvređenjem iste ukoliko takvi indikatori postoje. Obaveza po osnovu zakupa se inicijalno mjeri kao sadašnja vrijednost svih plaćanja po osnovu zakupa određene imovine tokom perioda zakupa, diskontovana koristeći kamatnu stopu navedenu u ugovoru o zakupu, ili ukoliko takva stopa ne može biti jasno određena, Bančinu inkrementalnu stopu pozajmljivanja. Zbog ovoga, obaveze po zakupu su generalno prinzate po principu “prava korišćenja” u Bilansu stanja. Jedini izuzetak su zakupi čiji je ukupni period manji od 12 mjeseci kao i za zakupu kod kojih je vrijednost imovine kada je nova, niža od USD 5 hiljada po preporuci IASB-a. U ovim slučajevima ugovori o zakupu se ne priznaju u Bilansu stanja i troškovi zakupa su priznati po pravolinijskoj metodi tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu.

Priznavanje prava korišćenja imovine na strani aktive Bilansa stanja i povezane obaveze po osnovu zakupa na strani pasive, dovodi do povećanja ukupne aktive/pasive. S obzirom na činjenicu da samo obaveze rastu na strani pasive, racio kapitala se smanjuje. Ova promjena takodje ima uticaja i na Bilans uspjeha. Ukupni iznos troškova koji se knjiže tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu ostaju isti, ali privremena distribucija i alokacija troškova će se promijeniti. U skladu sa MRS 17, troškovi u vezi sa operativnim lizingom (zakupom) su generalno priznavani po pravolinijskom osnovu na stvarni iznos plaćanja u administrativnim troškovima. Medjutim, u skladu sa MSFI 16, kako je ovo već bilo definisano za finansijske lizinge (zakupe) - troškovi se dijele između kamatnog troška i troška amortizacije. Kako je

kamatni trošak izračunat po osnovu metoda efektivne kamatne stope i smanjuju se tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu, dok se amortizacija priznaje po pravolinijskom osnovu, ovo rezultira digresivnim razvojem troškova sa prenosom troškova u ranije periode ugovora o zakupu. Kamatni troškovi su priznati pod stavkom Neto kamatni prihod. Dodatno, s obzirom da je godišnja amortizacija imovine sa pravom korišćenja pod MSFI 16 manja od rata zakupa a da su ostale stavke ostale iste, administrativni troškovi će se smanjiti. Nastavno na inicijalno mjerenje, obaveze po zakupu se smanjuju za plaćene obaveze i uvećane za kamatu.

Pod MSFI 16, podsticaji u vezi sa zakupom su priznati kao dio mjerenja imovine sa pravom korišćenja i obaveza po osnovu zakupa gdje su po MRS 17 isti priznati kao podsticaji u obavezama i amortizovani kao smanjenje troškova zakupa po pravolinijskom osnovu.

Takodje, pod MSFI 16, imovina sa pravom korišćenja je testirana na obezvređenje u skladu sa MRS 36 - Obezvređenje imovine.

Što se tiče zakupodavca, odredbe MRS 17 su u mnogome prihvaćene u novi MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca još uvijek zavisi od činjenice koja strana snosi materijalne prilike i rizike u zakupu imovine.

Za klasifikaciju i priznavanje zakupa kao zakupodavac, ekonomski efekat ugovora o zakupu prevladava u odnosu na zakonsko vlasništvo zakupljene imovine. Finansijski lizing (zakup) po MRS 17 je zakup koji prenosi sve rizike i prilike povezane sa vlasništvom imovine na zakupoprimca; svi ostali zakupi su operativni.

Pod operativnim lizingom (zakupom) zakupodavac će prezentovati zakupljenu imovinu po trošku umanjenu za predviđenu amortizaciju tokom korisnog vijeka imovine i gubitka uslijed obezvrijedjenja.

14.3. Prezentacija u finansijskim izvještajima

Banka kao zakupoprimac će u Bilansu Stanja prezentovati imovinu sa pravom korišćenja na poziciji "Nekretnine ,postrojenja i oprema" dok će obaveze po osnovu zakupa biti prezentovane na poziciji "Ostale obaveze". Trošak amortizacije imovine sa pravom korišćenja će se prezentovati na poziciji "Troškovi amortizacije" dok će se kamatni trošak po osnovu obaveza za zakup prezentovati na poziciji "Rashodi kamata i slični rashodi" u Bilansu Uspjeha. Kao zakupodavac, Banka će nastaviti da isto prezentuje iznajmljenu imovinu kao i do sada.

15. Kapital

15.1. Osnovni kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Nominalna vrijednost akcije predstavlja proizvod nominalne cijene pojedinačne akcije i ukupnog broja akcija.

15.2. Zarada po akciji

Akcije Banke su akcije koje su kotirane na berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade/gubitke po akciji u skladu sa MRS 33 „Zarada po akciji”. Osnovna zarada/gubitak po akciji izračunava se dijeljenjem zarade/gubitka koji pada na teret akcionara Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period (Napomena 45.3). Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

16. Preuzete i potencijale obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi. Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvrđenim u Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom Centralne banke Crne Gore.

17. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 „Objelodanjivanja povezanih strana“ povezane strane su strane koje predstavljaju:

- Društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno sa drugim subjektima;
- Pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- Fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- Rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o kreditnim institucijama („Sl. list CG” br. 72/19, 82/20 i 08/21), lica povezana sa Bankom su:

- Akcionari kreditne institucije koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili akcijama kreditne institucije sa pravom glasa,
- Članovi nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije;
- Lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija, ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca, lice odgovorno za poslovanje sa pravnim licima, lice odgovorno za rad sa stanovništvom;
- Druga lica koja sa kreditnom institucijom imaju ugovor o radu čije odredbe ukazuju na značajan uticaj tih lica na poslovanje kreditne institucije, odnosno sadrži odredbe kojim se određuje nagrada za rad tih lica po posebnim kriterijumima koji se razlikuju od uslova za lica koja imaju zaključene standardne ugovore o radu, a koja nijesu lica iz tačke 1, 2 i 3 ovog stava.
- Pravno lice u kojem kreditna institucija, član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije imaju značajno učešće
- Pravno lice čiji je član organa upravljanja istovremeno i član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije;
- Pravno lice čiji član organa upravljanja ima 10% ili više akcija kreditne institucije sa pravom glasa;
- Član organa upravljanja društva koje je, direktno ili indirektno, matično ili zavisno društvo kreditne institucije;
- Lice koje djeluje za račun lica iz tač. 1 do 7 ovog stava u vezi sa poslovima iz kojih bi nastala ili bi se povećala izloženost kreditne institucije;
- Lice koje sa licem iz tač. 1 do 8 ovog stava predstavlja povezano lice;
- Član uže porodice fizičkih lica iz tač. 1 do 8 ovog stava;
- Članom uže porodice jednog lica smatra se:
 - 1) bračni drug ili lice sa kojim to lice živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom;
 - 2) djeca i usvojena djeca tog lica i lica iz tačke 1 ovog stava;
 - 3) lica koje nema punu poslovnu sposobnost i koje je je pod starateljstvom tog lica.

Napomene za bilans uspjeha

18. Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi

18.1. Prihodi od kamata i slični prihodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Po osnovu depozita kod:		
- inostranih banaka	613	261
Ukupno po osnovu depozita	613	261
Po osnovu Hartija od Vrijednosti:		
- Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	80	80
Ukupno po osnovu Hartija od vrijednosti	80	80
Po osnovu ostalih sredstava:		
- kamata za druge korisnike Budžeta Crne Gore i regulatorne agencije	0	310
Ukupno po osnovu ostalih sredstava	0	310
Po osnovu kredita datih:		
- državnim organizacijama i opštinama	0	0
- preduzećima u privatnom vlasništvu	2,450	2,568
- preduzećima u državnom vlasništvu	66	81
- preduzetnicima	23	20
- fizičkim licima	10,807	10,411
- nevladinim i neprofitnim organizacijama	0	0
Ukupno po osnovu kredita	13,346	13,080
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima	478	551
Ukupno prihodi od kamata	14,039	13,731
Od toga: kamate na obezvrijeđene kredite	-612	-732

18.2. Rashodi od kamata i slični rashodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Po osnovu depozita primljenih od:		
- banke	0	-10
- finansijskih institucija	50	55
- državnih organizacija i opština	73	70
- preduzeća u privatnom vlasništvu	204	284
- preduzeća u državnom vlasništvu	73	70
- preduzetnika	0	0
- fizičkih lica	493	449
- nevladinih i neprofitnih organizacija	0	0
Ukupno po osnovu depozita	893	918
Rashodi kamata po primljenim kreditima	121	178
Rashodi kamata po subordiniranim dugovima	381	483
Rashodi kamata - poslovi lizinga MSFI 16	61	48
Ukupno po osnovu kredita i sl.rashoda	563	709
Ukupno rashodi kamata	-1,456	-1,627
Neto prihodi od kamata	12,583	12,104

19. Prihodi i rashodi od naknada provizija

19.1. Prihodi od naknada i provizija

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Naknade po kreditima	103	76
Naknade po vanbilansnim poslovima	133	156
Naknade za usluge platnog prometa i vođenja računa	1,808	1,624
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	1,309	1,759
Ostale naknade i provizije	545	914
Prihodi od naknada	3,898	4,529

19.2. Rashodi od naknada i provizija

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Naknade Centralnoj banci	393	365
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking poslova	72	61
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	1,213	1,053
Ostale naknade i provizije	38	35
Osiguranje depozita	1,002	849
Rashodi od naknada	2,718	2,363

20. Neto dobit od kursnih razlika

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Prihodi iz poslovanja sa devizama	282	269
Neto dobiti od kursnih razlika	282	269

21. Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja imovine

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	2	2
Neto dobiti (gubici) od prodaje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja	28	125
Gubitak od otpisa osnovnih sredstava	0	-5
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	30	122

22. Ostali prihodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Prihodi od naplaćenih otpisanih kredita i kamata	667	647
Prihod od izdavanja poslovnog prostora	0	2
Vanredni prihodi	4	139
Ostali poslovni prihodi	254	224
Ostali poslovni prihodi	925	1,012

23. Troškovi zaposlenih

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Neto zarade	3,178	2,776
Porezi i doprinosi na zarade	1,282	1,171
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	92	73
Naknade članovima Upravnog odbora	39	38
Troškovi zakupa radne snage	255	239
Troškovi službenih putovanja	83	72
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore i bonuse	683	510
Ostali troškovi zaposlenih	18	132
Povećanj/ smanjenje rezervisanja za otpremnine IAS 19	74	-7
Ukupno troškovi zaposlenih	5,704	5,004

24. Troškovi amortizacije

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Troškovi amortizacije		
nekretnina i opreme	108	123
imovina s pravom korištenja	430	376
nematerijalnih ulaganja	487	414
Ukupno troškovi amortizacije	1,025	913

25. Opšti administrativni troškovi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Troškovi zakupa	45	41
Troškovi održavanja imovine	1,696	1,610
Troškovi obezbjeđenja	192	174
Troškovi osiguranja	98	115
Ostali troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	54	57
Troškovi reklame	449	448
Usluge telekomunikacija	116	122
Kancelarijski materijal	42	46
Stručne usluge	1,236	1,003
Sudski troškovi	3	3
Ostali troškovi	901	1,014
Ukupno opšti i administrativni troškovi	4,832	4,633

Stručne usluge u 2024. godini, u iznosu od EUR 1.236 hiljada se najvećim dijelom odnose na usluge kontrole Centralne banke Crne Gore EUR 414 hiljada, advokatske usluge EUR 182 hiljada, intelektualne usluge EUR 460 hiljada, troškovi konsultantskih usluga 78 hiljada i ostale.

26. Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Gubitak od modifikacije	-70	-16
Dobit od modifikacije	0	3
Neto uticaj modifikacija	-70	-13

27. Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Neto ispravke po osnovu:		
- kredita	-232	-727
- depoziti kod banaka	116	173
- po vanbilansnim stavkama	-20	118
- po kamatnim potraživanjima	430	-551
- obezvrjeđenje AVR	0	0
- Hartije od vrijednosti	26	-2
Ukupno troškovi obezvrjeđenja	320	-989

Promjene na računima obezvrjeđenja i rezervisanja

Računi ispravki vrijednosti obuhvataju sve pozicije finansijske i nefinansijske aktive, osim nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme i investicionih nekretnina, kao pozicije obračunatih rezervisanja za potencijalne gubitke i dugoročne benefite zaposlenima. Obračun obezvrjeđenja finansijske aktive i vanbilansnih izloženosti koje podliježu kreditnom riziku zasniva se na MSFI 9: Finansijski instrumenti, ostale aktive na MRS 36: Umanjenje vrijednosti imovine, dok se rezervisanja za dugoročne benefite zaposlenima zasnivaju na MRS 19: Primanja zaposlenih. Obračun rezervisanja za sudske sporove zasniva se na MRS 37: Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

U nastavku je data tabela koja prikazuje promjene na računima obezvrjeđenja tokom 2024. godine:

	Kredit i potraživanja od banaka	Kredit i potraživanja od klijenata	HoV - AC	Vanbilansne izloženosti	Kamatna potraživanja	Ukupno
Stanje 31.12.2023.	173	-727	-2	118	-551	-989
Povećanje u toku godine	-132	-11,242	0	-356	-140	-11,870
Ukidanje u toku godine	248	11,010	26	336	46	11,666
Umanjenje prihoda od kamate na obezvrijeđene plasmane	0	0	0	0	524	524
Stanje 31.12.2024.	116	-232	26	-20	430	320

28. Troškovi rezervisanja

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Neto rezervisanja po osnovu:		
Trošak rezervisanja za sudske sporove	14	691
Troškovi rezervisanja štetnih ugovora	0	0
Troškovi rezervisanja - ostala aktiva	-22	69
Troškovi rezervisanja - ostalo	0	94
Trošak rezervisanja	-8	854

29. Ostali rashodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	6	13
Ostali troškovi poreza i taksi	23	27
Ispravke prethodne godine	0	0
Vanredni troškovi	10	9
Ostali rashodi	39	49

30. Porez na dobit**30.1. Komponente poreza na dobit**

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Tekući porez na dobit	-611	-749
Odloženi poreski (rashod) prihodi	18	-14
Neto poreskih sredstava i obaveza	-593	-763

30.2. Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Gubitak / (dobitak) prije oporezivanja	3,658	5,196
Porez na dobit po zakonskoj stopi	-501	-731
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	-110	-18
Umanjenje po osnovu ulaganja u inovativne djelatnosti	0	0
Tekući porez na dobit	-611	-749
Odloženi porez na dobit	18	-14
Nepriznata poreska sredstva	0	0
Poreski efekti priznati u bilansu uspjeha	-593	-763

Efektivna poreska stopa za 2024 god. iznosila je 16,2% dok je za 2023 god. iznosila 14,6%.

U nastavku je data tabela koja prikazuje promjene na računima odloženih poreza tokom 2024. godine:

	Odložene poreske obaveze - privremene razlike koje se odnose na obračun amortizacije	Odložene poreske obaveze - dužničke HoV po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Stanje 31.12.2023.	15	6
Odloženi poreski prihod / (rashod) za period	19	16
Odloženi poreski ostali rezultat za period	0	0
Stanje 31.12.2024.	34	22

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobit plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobit nadoknađivi u budućim periodima koji se odnose na: a) odbitne privremene razlike; b) neiskorišćene poreske gubitke prenijete u naredni period; c) neiskorišćeni poreski kredit prenijet u naredni period.

Napomene za bilans stanja

31. Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Gotovina u blagajni			
u EUR	7,040	6,500	8,179
u stranoj valuti	1,181	1,165	1,166
Žiro račun	30,917	27,371	21,961
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	9,814	9,732	8,554
Gotovina u blagajni	48,952	44,768	39,860

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembar 2024. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 73/15, 33/16, 15/17, 43/20, 019/22 i 78/24).

32. Krediti i potraživanja od banaka

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Korespodentni računi kod inostranih banaka			
- kod matične banke i banaka Grupe	19,443	12,809	3,909
- kod ostalih banaka	0	0	0
- depoziti kod banaka - nerezidenti	3,362	3,424	1,755
- ispravka vrijednosti depoziti kod banaka	-60	-175	-2
Korespodentni računi kod inostranih banaka	22,745	16,058	5,662

Korespondentski računi su otvoreni kod banaka članica Addiko Grupe, Citibank London, Citibank New York, Citibank Europ PLC - Dublin i Raiffeisen Bank International AG Beč.

33. Krediti i potraživanja od klijenata

Tokom 2024. godine Banka je nastavila sa praksom odobravanja kredita za obrtna sredstva privrednim društvima, koji su se odobravalu sa rokom do 72 mjeseca - prosječni rok 28 mjeseci, dok su investicioni krediti odobravani na period do 60 mjeseci - prosječni rok 28 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, usluga i ugostiteljstva. Krediti za obrtna sredstva privrednim društvima su se odobravalu uz nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 3,99% do 13,00% na godišnjem nivou - prosječna kamata 7,68%. Investicioni krediti privrednim društvima su se odobravalu uz kamatne stope na godišnjem nivou od 4,30% do 7,80% - prosječna kamata 6,50%.

Gotovinski krediti stanovništvu su se odobravalu sa kamatom u rasponu od 0,00% do 13,99% na godišnjem nivou i mogu biti kratkoročni i dugoročni sa dospeljećem do 10 godina. Najveći dio ovih kredita odobren je po kamatnoj stopi od 9,69% (16% portfolija), 7,39% (11% portfolija), 7,99% (10% portfolija), 8,69% (9% portfolija), 8,99% (8% portfolija) dok su ostale kamatne stope zavisile od kategorije klijenta, primarno određenoj na osnovu vrste, iznosa kredita, roka otplate kao i ugovornog odnosa sa Bankom i periodično organizovanih aktivnosti sa diskontima na redovnu kamatnu stopu.

Kamatna stopa od 0,00% odnosi se na namjenske kredite sa partnerima gdje kamatu subvenciraju prodavci kroz jednokratnu naknadu koja se kreće od 7% do 19,5% od iznosa kredita.

Dugoročni krediti stanovništvu koji obuhvataju kredite za kupovinu i izgradnju stambenih prostora kao i za ostale namjene (stambeni i hipotekarni krediti) nijesu odobravani tokom 2024. godine.

	01.01. - 31.12.2024. godine	01.01. - 31.12.2023
Dospjeli krediti:	2,650	5,045
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	978	2,725
privredna društva u državnom vlasništvu	659	782
opštine i javne organizacije	0	0
zaposleni	0	0
fizička lica	1,014	1,537
Kratkoročni krediti:	1,825	4,333
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	1,503	4,038
fizička lica	323	295
Dugoročni krediti:	163,369	166,667
domaće finansijske institucije		
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	35,450	38,802
privredna društva u državnom vlasništvu	1,251	2,718
opštine i javne organizacije	0	0
neprofitne organizacije	0	0
zaposleni	1,403	1,530
fizička lica	125,264	123,617
Kamatna potraživanja	242	493
Vremenska razgraničenja - naknade	24	-201
Kredit i potraživanja od klijenata	165,459	171,292
Ispravka vrijednosti kredita	-8,971	-10,472
Ispravka vrijednosti kamata	-147	-188
Ukupno kredit i potraživanja od klijenata	156,342	160,632

Koncentracija ukupnih bruto kredita plasiranih komitentima od strane Banke po djelatnostima je sljedeća:

	01.01. - 31.12.2024. godine	01.01. - 31.12.2023
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1,667	1,956
Vađenje rude i kamena	25	304
Prerađivačka industrija	5,522	6,316
Snabdijevanje električnom energijom	3,680	4,290
Snabdijevanje vodom	121	290
Građevinarstvo	3,604	4,620
Trgovina na veliko i trgovina na malo	11,064	13,643
Saobraćaj i skladištenje	4,530	5,933
Usluge pružanja smještaja i ishrane	2,624	3,849
Informisanje i komunikacije	510	504
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	1
Poslovanje nekretninama	30	40
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,566	1,127
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,918	1,373
Državna uprava	0	0
Obrazovanje	157	0
Zdravstvo i socijalna zaštita	978	1,203
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	52	31
Ostale uslužne djelatnosti	155	79
Fizička lica - rezidenti	126,821	125,265
Nerezidenti	168	177
Ukupno pregled po gramana djelatnosti	165,194	171,000

Banka je na dan 31.12.2024 imala ulaganja u hartije od vrijednosti

34. Hartije od vrijednosti i ostala finansijska sredstva

34.1 Hartije od vrijednosti

Hartije od vrijednosti na 31.12.2024 godine se odnose na državne euroobveznice Vlade Crne Gore ISIN XS2270576700 nominalne vrijednosti EUR 2.000 hiljada sa kamatnom stopom 2,88% i dospelom do 16.12.2027 godine.

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Hartije od vrijednosti	1,931	1,908	1,886
Ispravka vrijednosti	-16	-42	-5
Hartije od vrijednosti	1,914	1,866	1,881

34.2 Ostala finansijska sredstva

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Garantovani depoziti	657	888	309
Ostala finansijska potraživanja	1	1	1
Ukupno ostala finansijska sredstva	658	889	310

Garantovani depozit se odnosi na sredstva kod MasterCard.

35. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Ulaganja u gradjevinske objekte	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01.01.2023.godine	865	1545	152	2,562
Povećanja	97	39	171	307
Prodaja	0	0	0	-
Prenosi	0	0	-195	- 195
Ostalo		-120	0	- 120
Stanje na dan 31.12.2023..godine	962	1464	128	2,554
Povećanja	0	0	207	207
Prodaja	0	0	0	-
Prenosi	0	-12	0	- 12
Ostalo	0	0	0	-
Stanje na dan 31.12.2024.godine	962	1,452	335	2,749
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01.01.2023.godine	711	1,268	0	1,979
Amortizacija	56	67	0	123
Ostalo	-	- 115	0	- 115
Stanje na dan 31.12.2023..godine	767	1,220	0	1,987
Amortizacija	54	54	0	108
Ostalo	-	- 12	0	- 12
Stanje na dan 31.12.2024.godine	821	1,262	0	2,083
Neotpisana vrijednost na dan:				
31.12.2024.godine	141	190	335	666
31.12.2023..godine	195	243	128	566
31.12.2022..godine	147	501	112	760

Banka nema hipoteke ili zaloge nad svojim nekretninama ili opremom na dan 31. decembra 2024. godine.

36. Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Početno stanje	923	1,049	849
Nabavke tokom godine	335	307	506
Izmjene zakupa tokom godine	40	-57	94
Amortizacija nematerijalnih sredstava	-430	-376	-400
Ukupno zakupi u skladu sa MSFI 16	868	923	1,049

Banka je tokom 2024. godine zaključila nove ugovore o imovini sa pravom korišćenja u iznosu od 335 hiljada EUR. Pored ovoga, Banka je imala više izmjena postojećeg ugovora u iznosu od 40 hiljada EUR.

37. Nematerijalna sredstva

	Softveri	Licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Satnje na dan 01.01.2023 godine	2,791	2,456	873	6,119
Povećanja	639	3	530	1,172
Prodaja	0	0		0
Prenosi	-48	0	-643	-691
Ostalo	0	0		0
Stanje na dan 31.12.2023 godine	3,382	2,459	760	6,601
Povećanja	63	0	746	810
Prodaja	0	0		0
Prenosi	0	0	-76	-76
Ostalo	0	0	0	0
Stanje na dan 31.12.2024 godine	3,446	2,459	1,430	7,334
Ispravka vrijednosti				
Satnje na dan 01.01.2023 godine	1,289	2,433	-	3,722
Amortizacija	406	9	-	415
Ostalo	-48	0	-	48
Stanje na dan 31.12.2023 godine	1,648	2,441	-	4,089
Amortizacija	478	9	-	487
Ostalo	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2024 godine	2,126	2,450	-	4,576
Neotpisana vrijednost na dan:				
Stanje na dan 31.12.2024 godine	1,320	8	1,430	2,758
Stanje na dan 31.12.2023 godine	1,735	17	760	2,512
Stanje na dan 31.12.2022 godine	1,502	23	872	2,397

38. Tekuća poreska sredstva

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Tekuća poreska sredstva	809	1,590	1,598

39. Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva**39.1. Ostala sredstva**

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Dati avansi	59	59	42
Potraživanja po naknadama i provizijama	308	508	326
Potraživanja po naknadama po vanbilasnim poslovima	4	5	4
Potraživanja po naknadama u platnom prometu	85	81	99
Naknade za porodijsko odsustvo / bolovanje koje se potražuju od države	200	216	147
Ostala potraživanja	3,371	2,180	1,666
Ispravka ostalih potraživanja	-139	-162	-176
Unaprijed plaćeni troškovi	441	493	442
Stečena aktiva	198	561	540
Ukupno ostala sredstva	4,527	3,941	3,090

Ostala potraživanja na dan 31. decembra 2024. godine iznose EUR 3.371 hiljada. Najveći dio ovih potraživanja se odnosi na potraživanja po kartičnom poslovanju u iznosu od EUR 3.128 hiljada.

39.2. Stečena aktiva

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Nekretnine	198	561	540

Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka ima stečenu aktivu u iznosu od EUR 198 hiljada (31. decembra 2023. godine: EUR 561 hiljada). Aktiva je stečena u postupcima vanskudskih prodaja, radi namirenja neizmirenih potraživanja po kreditima Banke kao hipotekarnog povjerioca. Stečena aktiva Banke je cijelim dijelom stečena po osnovu naplate spornih potraživanja klijenata koji su u portfoliju Banke imali izloženosti obezbijeđene nepokretnostima. U nekim slučajevima namirena su cjelokupna potraživanja, dok je u određenom broju slučajeva, vrijednost stečene aktive bila niža od ukupnih potraživanja od klijenta.

U toku 2024. godine došlo je do povećanja stečene aktive za 24 hiljada, te prodaje u iznosu od 387 hiljada. Ostvaren je kapitalni dobitak od 28 hiljada EUR.

40. Depoziti klijenata

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Depoziti po viđenju	129,812	120,371	106,623
Ostale finansijske institucije, rezidenti	4	151	113
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	573	885	762
Privredna društva u državnom vlasništvu	1,674	688	909
Privredna društva u privatnom vlasništvu	35,489	35,455	30,917
Preduzetnici	1,000	808	1,125
Javne službe jedinica lokalne samouprave	761	701	596
Privredna društva, nerezidenti	19	33	24
Vlada Crne Gore	12,124	6,916	6,153
Jedinice lokalne samouprave	4	34	166
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	262	192	282
Regulatorne agencije, rezidenti	80	80	0
Državni fondovi	16	0	1
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	575	512	541
Nevladine i druge neprofitne organizacije, nerezidenti	19	10	39
Fizička lica, rezidenti	69,064	63,935	51,836
Fizička lica, nerezidenti	8,148	9,971	13,159
Kratkoročni depoziti	41,900	41,593	45,201
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	2,690	1,900	3,160
Privredna društva u državnom vlasništvu	3,000	3,800	3,000
Privredna društva u privatnom vlasništvu	4,637	8,893	8,100
Preduzetnici	0	5	0
Vlada Crne Gore	70	1,070	4,120
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	1,000	1,000	1,000
Regulatorne agencije, rezidenti	0	0	0
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	1,000	2,000	2,004
Fizička lica, rezidenti	26,828	20,604	22,133
Fizička lica, nerezidenti	2,675	2,321	1,684
Dugoročni depoziti	11,798	14,379	11,230
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	450	940	0
Privredna društva u državnom vlasništvu	1,522	14	4
Privredna društva u privatnom vlasništvu	3,099	4,244	2,378
Preduzetnici	23	0	0
Vlada Crne Gore	832	1,951	1,070
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	0	0	0
Regulatorne agencije, rezidenti	2,000	2,000	0
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	0	0	0
Fizička lica, rezidenti	3,346	4,139	6,143
Fizička lica, nerezidenti	526	1,091	1,635
Ukupno depoziti	183,510	176,343	163,054
Obaveze za kamatu	61	79	77
Razgraničena kamata po depozitima	516	530	387
Ukupno depoziti klijenata	184,087	176,952	163,518

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,001% na godišnjem nivou po transakcionim i avista štednim računima. Takođe, depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani po kamatnoj stopi od 0,001% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% do 1,60% godišnje (do 12 mjeseci ročnosti), odnosno 1,70% (za ročnost preko 12 a do 36 mjeseci) na godišnjem nivou u zavisnosti od deponovanog iznosa. Redovna kamatna stopa na rok do 12 mjeseci je iznosila od 0,01% do 1,60% godišnje. Tokom godine su organizovane određene depozitne kampanje za depozite sa ročnošću 3 mjeseca gdje je odobravana kamatna stopa 2,40%, za depozite sa ročnošću 6 mjeseci gdje je odobravana kamatna stopa 2,60% i za depozite sa ročnošću 12 mjeseci gdje je odobravana kamatna stopa i do 2,80% godišnje.

Depoziti tokom 2024. godine su deponovani po sljedećoj strukturi: kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani po nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 0,70% do 2,80% (prosjek 1,81%) na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročenja; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani uz nominalnu kamatnu stopu od 1,50% do 2,50% (prosjek 2,00%) na godišnjem nivou; kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali - deponovani su po nominalnoj kamatnoj stopi od 1,50% na godišnjem nivou; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali nisu deponovani.

41. Obaveze za pozajmljena sredstva

41.1. Krediti clijenata koji nijesu banke

	Valuta	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Obaveze po dugoročnim kreditima:		7,049	9,121	11,767
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	EUR	3,577	5,070	7,716
Ministarstvo finansija	EUR	3,472	4,051	4,051
Evropska Investiciona banka	EUR	0	0	0
Ukupno		7,049	9,121	11,767
Razgraničene naknade po kreditima		0	0	0
Ukupno pozajmljena sredstva od ostalih clijenata		7,049	9,121	11,767

Na dan 31. decembar 2024. godine, obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 3.577 hiljada se odnose na kreditne linije od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, koji dospijevaju u periodu od 31. januara 2025. godine do 28. februara 2029. godine, uz kamatnu stopu od 1% do 3%.

Obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 3.472 hiljade odnosi se na kreditnu liniju od Ministarstva finansija, koje dospijevaju u periodu od 19.jula 2021 godine do 19. jula 2030. godine sa kamatnom stopom 0%.

42. Rezerve

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Rezerve za gubitke po vanbilansnoj aktivni	191	170	211
Rezervisanja za sudske sporove (MRS 37) (napomena 3.5)	703	708	17
Rezervisanja za štetne ugovore (MRS 37)	0	0	0
Rezervisanja za CHF gubitke pri konverziji	7	20	20
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih (MRS 19) (napomena 3.3)	204	20	20
Rezervisanja za zaposlene - bonusi i godišnji odmori	1,080	1,003	834
Rezervisanja za ostalo	0	0	0
Ukupno rezerve	2,185	1,921	1,102

U toku 2024 godine izdvojena su dodatna rezervisanja za otpremine i jubilarne nagrade zaposlenih, procijenjena na osnovu usvajanja Kolektivnog ugovora na rezervisanja za otpremnine EUR 85 hiljda i rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od EUR 71 hiljda.

Sudski sporovi

Pasivni postupci

Na dan 31. decembra 2024. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Broj sudskih sporova pokrenutih protiv Banke na dan 31. decembar 2024. godine je 49. Broj postupaka protiv Banke pokrenutih od strane fizičkih lica je 42, a od strane pravnih lica je 7. Predmet spora u većini predmeta su: poništavanje ugovora o hipoteci, poništavanje ugovora o kreditu, utvrđivanje prava (su)vlasništva, i slično. Po procjeni advokatskih kancelarija i pravne službe Banke, ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 6.967 hilj., bez eventualnih zateznih kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka očekuje uspjeh u sporu u većini predmeta.

U skladu sa MRS 37 izvršeno je rezervisanje za sudske sporove i to za 7 predmeta u ukupnom iznosu od EUR 703 hiljde.

Aktivni postupci

Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv fizičkih lica, malih i srednjih preduzeća je namirenje duga nastlog po osnovu neplaćanja obaveza po kreditu, putem tužbe, predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti, blokadom računa pravnog lica, koje je dalo mjenicu i mjenično ovlašćenje kao obezbjeđenje kredita fizičkog lica, sudskim izvršenjem blokade zarade klijenta i/ili žiranata, a na osnovu administrativne zabrane i slično. Ukupan broj klijenata je 397, vrijednost ovih sporova na dan 31. decembra 2024. godine je EUR 7.687 hiljade od čega se EUR 936 hiljade odnosi na bilansu izloženost a ostatak na vanbilansnu izloženost.

Broj sudskih sporova koje za Banku vode advokatske kancelarije na 31. decembar 2024. godine je 48. Banka je kao povjerilac započela postupak prodaje nepokretnosti u izvršnom postupku i postupku vanskudske prodaje nepokretnosti za 47 klijenata čija izloženost na dan 31. decembar 2024. godine iznosi EUR 3.712 hiljade.

Od navedenog broja, 9 postupaka se vodi protiv pravnih lica čija izloženost na dan 31. decembar 2024. godine iznosi EUR 910 hiljada dok se preostalih 39 postupaka odnosi na postupke koje banka vodi protiv fizičkih lica i njihova izloženost na dan 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 2.955 hiljada.

43. Ostale obaveze

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Dobavljači	298	439	87
Ukalkulisani troškovi za otpremnine	0	28	35
Ostali ukalkulisani troškovi	867	812	724
Unaprijed izvršene uplate komitenata po primljenim kreditima	11	10	35
Ostali prolazni računi	603	964	858
Primljeni avansi	1,647	2,898	1,254
Obaveze po osnovu lizinga MSFI 16	909	951	1,149
Ostale obaveze	445	244	193
Ukupno ostale obaveze	4,780	6,346	4,335

Ostali ukalkulisani troškovi se uglavnom sastoje od IT troškova u iznosu od EUR 324 hiljade, troškova u vezi zaposlenih EUR 31 hiljade, troškova komunalija, vode, struje, osiguranja u ukupnom iznosu od EUR 74 hiljade, troškovi marketinga EUR 28 hiljada, troškovi za kartice EUR 23 hiljade, raznih troškova od strane CBCG u iznosu od EUR 63 hiljade, konsultantske usluge EUR 82 hiljade, osiguranje kredita u iznosu od EUR 65 hiljada i ostalo.

Primljeni avansi se odnose na primljene avanse za kredite u iznosu od EUR 1.587 hiljada.

Obaveze po osnovu lizinga u skladu sa MSFI 16 na 31.12.2024. iznose EUR 909 hiljada. Novi ugovori o zakupu potpisani tokom godine su iznosili EUR 335 hiljada, promjene zakupa tokom godine iznosile su EUR 40 hiljada, dok su promjene tokom godine uzrokovane isplatom iznosile EUR 480 hiljade.

44. Subordinisani dugovi

Na dan 31. decembra 2024. godine, subordinisani dug u iznosu od EUR 2.500 hiljade odnosi se na subordinisane, dugoročne kredite primljene od Addiko Bank AG, Beč. Subordinisani dug je odobren na 10 godina, 20. aprila 2023. godine sa jednokratnim rokom dospeljeća na dan 11. april 2033. godine uz kamatnu stopu od 15% na godišnjem nivou. Sve obaveze koje proističu iz ovih ugovora se smatraju subordinisanim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon isplate obaveza prema svim ostalim povjeriocima. Subordinisani dug se uključuje u dopunski kapital I ili dopunski kapital II u skladu sa odredbama CBCG o adekvatnosti kapitala banaka, i doprinosi održavanju stabilnog i konzistentnog koeficijenta adekvatnosti kapitala Banke.

45. Kapital i ostale rezerve

45.1. Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2024. godine akcijski kapital Banke čini 125.100 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 0,221 hiljadu.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2024., 2023. i 2022. godine je sljedeća:

	31.12.2024.			31.12.2023.			31.12.2022.		
	Broj akcija	U EUR	% učešća	Broj akcija	U EUR	% učešća	Broj akcija	U EUR	% učešća
Addiko Bank AG, Beč	125,100	27,661	100	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100
Ukupno	125,100	27,661	100	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100

45.2. Ostale rezerve

Banka je na dan 31. decembar 2024. godine na stanju ostalih rezervi imala iznos od EUR -166 hiljade zbog preuzetih obaveza od strane matične Banke iz 2018. godine u iznosu od EUR 74 hiljada, aktuarskih gubitaka po osnovu rezervisanja u skladu sa MRS 19 u iznosu od EUR 82 hiljade i negativni efekti promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupan ostali rezultat u iznosu od EUR 158 hiljada.

45.3. Zarada po akciji

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Dobit Banke (000 EUR)	3,065	4,433
Ponderisani broj akcija	125,100	125,100
Osnovni dobitak po akciji	24.50	35.44

46. Vanbilansna evidencija

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze	23,295	20,411	20,080
Izdane garancije:			
- plative	690	921	1,134
- činidbene	6,405	5,877	5,320
- ostale (carinske)	1,050	1,454	1,350
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	43	0	99
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	15,107	12,160	12,178
Druge vanbilansne pozicije	311,945	312,373	313,561
Primljene garancije od drugih banaka	0	0	0
Sredstva obezbjeđenja	299,075	299,075	299,075
Otpisani krediti i ostala potraživanja	10,526	10,770	11,915
Stečena aktiva - potencijalna imovina	2,193	2,193	2,193
Ostale vanbilansne stavke	151	335	378
Ukupno vanbilans	335,240	332,784	333,641

Garancije su date klijentima Banke za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka je procijenila rezervu za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 191 hiljada (31. decembra 2023. godine: EUR 170 hiljade). Ova rezerva je iskazana kao obaveza u bilansu stanja (Napomena 42).

Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka je u vanbilansu imala aktivu koja u skladu sa MRS 37 nije zadovoljavala uslov da bude priznata kao bilansna imovina, ali je u skladu sa MRS 37 u obavezi da ih objelodani. Ova aktiva je ukupno iznosila 2,193 EUR.

47. Transakcije sa povezanim licima

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: matična banka, druga pravna lica koja su članovi ADDIKO grupe, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

Potraživanja

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Korespondentni računi kod inostranih banaka:	19,444	12,809	3,909
- Addiko Bank DD, Slovenija	59	85	50
- Addiko Bank DD, Sarajevo	60	50	17
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	40	30	12
- Addiko Bank A.D., Beograd	102	237	42
- Addiko Bank DD, Zagreb	511	865	3,741
- Addiko AG, Beč	18,672	11,542	47
Potraživanja po kreditnim karticama:	0	0	0
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	0	0
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	0	0
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	0	0
Ostala finansijska potraživanja:	36	44	99
- Addiko AG, Beč	36	44	99
Ukupno potraživanja	19,480	12,853	4,008

Obaveze

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Pozajmljena sredstva od banaka:	0	0	0
- Addiko AG, Beč	0	0	0
Razgraničena kamata:	0	0	0
- Addiko AG, Beč	0	0	0
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0
Ostale obaveze	36	170	78
- Addiko Bank DD, Zagreb	35	69	61
- Addiko AG, Beč	1	36	0
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	0	0
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	35	0
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	0	30	17
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0	0
Subordinisani dug	2,501	2,533	5,502
- Addiko AG, Beč	2,501	2,533	5,502
Ukupno obaveze	2,537	2,703	5,580
Obaveze, neto	16,943	10,150	-1,572

Prihodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Prihodi od kamata:	500	186
- Addiko AG, Beč	500	186
Prihodi od naknada i provizija:	0	0
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	0
Ostali prihodi:	303	248
- Addiko AG, Beč	212	195
- Addiko Bank DD, Zagreb	91	53
Ukupno prihodi	803	434

Rashodi

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023
Rashodi kamata:	-381	-483
- Addiko AG, Beč	-381	-483
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	0
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0
Rashodi naknada i provizija:	-3	-3
- Addiko AG, Beč	-1	-1
- Addiko Bank DD, Zagreb	-2	-2
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	0
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	0	0
Opšti i administrativni troškovi	-280	-269
- Addiko AG, Beč	-93	-59
- Addiko Bank DD, Zagreb	-131	-130
- Addiko Bank A.D., Beograd	-56	-60
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	0	-20
Ukupno rashodi	-664	-755
Rashodi, neto	139	-321

Na dan 31.12.2024. godine, krediti zaposlenima iznose EUR 1.454 hiljada uključujući i izloženost po kartičnim proizvodima, overdraftu i lizingu (31. decembra 2023. godine: EUR 1.577 hiljada). Krediti se najvećim dijelom odnose na stambene kredite sa prosječnom kamatnom stopom od 4,46% na godišnjem nivou (31. decembra 2023. godine: 4,82%). Gotovinski krediti zaposlenima u 2024. godini odobravani su po kamatnoj stopi od 4,10 do 9,69% (u 2023. godini odobravani su po kamatnim stopama: od 5,49 do 10,99%).

Ukupan iznos bruto naknada, koje obuhvataju zarade i naknade zarada isplaćene tokom 2024. godine licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima (Uprava Banke, direktori sektora i odjeljenja Banke) iznosi EUR 1.222 hiljada (2023. godine: EUR 1.303 hiljada hiljada).

48. Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine)

	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
Gotovina u blagajni u eurima	7,040	6,499	8,179
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1,181	1,166	1,167
Žiro račun	30,917	27,371	21,961
Korespodentni račun kod inostranih banaka	22,804	16,233	5,664
Korespodentni račun kod domaćih banaka	0	0	0
Obavezna rezerva kod Centralne banke	9,814	9,732	8,554
Ukupno gotovina	71,756	61,001	45,525

Upravljanje rizicima

49. Koncept i principi upravljanja rizikom

Kontrola i praćenje rizika

Banka kontroliše i prati svoje rizike u svim segmentima poslovanja, sa ciljem optimizacije rizika/učinka i garantuje sposobnost podnošenja rizika u svakom trenutku, a samim tim i zaštitu kreditora Banke. U tom smislu utiče na poslovne i risk politike, kroz učešće u akcionarskim i nadzornim odborima, što omogućava implementaciju kompatibilnih procesa, strategija i metoda upravljanja i kontrole rizika.

Sljedeća osnovna načela se primjenjuju u okviru sistema upravljanja rizicima Banke:

- Za sve vrste rizika postoje jasno definisani procesi i organizacione strukture prema kojima se mogu uskladiti svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika
- Front and back office, kao i jedinice za trgovinu i poravnanje/nadgledanje su funkcionalno odvojene da bi se spriječio sukob interesa u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama
- Banka primjenjuje odgovarajuće, međusobno kompatibilne procedure za identifikaciju, analizu, mjerenje, kontrolu i praćenje tipova rizika.
- Odgovarajući limiti se postavljaju i efikasno prate za sve tipove materijalnih rizika.

49.1. Strategija i okvir za upravljanje rizicima

Strategija rizika Addiko banke proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, Strategija rizika, predstavlja sponu između poslovne strategije banke i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija rizika odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrisani u poslovnoj strategiji. Ovo se ogleda u ciljevima rizika banke koji će podržati siguran i održiv rast, i obezbijediti očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (eng. RAS) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAS su kalibrisane uzimajući u obzir Budžet, Strategiju rizika i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i nadzor rizika.

49.2. Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za obezbjeđivanje adekvatne strukture i procesa upravljanja rizicima odgovoran je Izvršni direktor za rizike (CRO) koji je član Upravnog odbora ABM-a. CRO djeluje nezavisno od tržišnih sektora sa fokusom na standarde Centralne banke Crne Gore za kreditno poslovanje, kao i na odgovarajuće interne kontrole.

Osnovni zadaci upravljanja rizicima su individualno upravljanje rizikom neizvršenja obaveza druge strane, restrukturiranje problematičnih kredita, poravnanje obaveza po kreditima, kao i kontrola rizika i praćenje neizvršenja obaveza druge strane, tržišnih, likvidnih, operativnih i drugih rizika na nivou portfolija.

U 2024 godini Sektor za upravljanje kreditnim rizikom, Odjeljenje za naplatu potraživanja Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima su bile operativne u dijelu upravljanja rizicima:

Sektor za upravljanje kreditnim rizikom banke sastoji se od Službe za upravljanje kreditnim rizikom (pravna lica), Odjeljenja za upravljanje kreditnim rizikom (stanovništvo).

- o Služba za upravljanje kreditnim rizikom (pravna lica) je odgovorna za neretail klijente u procesu odobrenja, organizacije Kreditnih odbora, praćenja kvaliteta portfolija, rad na praćenju i rješavanju problema kod problematičnih plasmana, organizacije Odbora za problematične plasmane, rukovođenjem akcija naplate. Odgovornost ove službe obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.
- o Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom (stanovništvo) je odgovoran za proces kreditiranja i praćenja kvaliteta portfolija fizičkih lica, održavanje pomoćnih sistema u donošenju odluka u procesu kreditiranja, upravljanje portfolijom, analiza i detekcija problematičnih plasmana, prodajnih mogućnosti i mogućnosti ubrzanja procesa odlučivanja, izvještavanje, definisanje i implementacija testiranja, izrada i analiza prodajnih i drugih kampanja.

Odjeljenje za naplatu potraživanja zaduženo je za naplatu kako u ranim danima kašnjenja tako i u kasnijim danima kašnjenja kada je prinudna naplata ili prodaja potraživanja jedini način bavljenja spornim potraživanjem i to za oba segmenta: pravna i fizička lica. U početnim fazama kašnjenja, Odjeljenje za naplatu potraživanja koristi agente za naplatu putem telefonskog poziva, SMS informisanje klijenata a u kasnijim fazama i opomene pisanim putem. Restrukturiranje klijenata, za sada samo fizičkih lica, je takođe jedna od funkcija ovog odjeljenja. Klijenti kojima restrukturiranje ne daje dovoljnu pomoć, Odjeljenje ga interno prabacuje na prinudnu naplatu potraživanja o kojem se staraju pravnici u okviru odjeljenja.

Odjeljenje za Kontrolu rizika i upravljanje podacima obuhvata dva tima:

- o Tim za kontrolu finansijskih rizika odgovoran je za analiziranje, praćenje i izvještavanje o portfoliju Banke koji podliježe finansijskim rizicima (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti). Glavni cilj je pružanje kontinuiranih, pravovremenih i efikasnih analiza o strukturi i kvalitetu portfolija.
- o Tim za strateško upravljanje rizicima i kontrolu nefinansijskih rizika odgovoran je za definisanje standarda i redovno izvještavanje sa ciljem smanjenja izloženosti nefinansijskim rizicima (prevashodo operativni rizik, dok posredno kroz opseg operativnog rizika i reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, kao i rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT)). U svom domenu rada, pomenuta Služba, odgovorna je za postavljanje strateškog pravca za efikasnu prevenciju prevara, kao i za praćenje sistema internih kontrola. Osim toga, ova služba je odgovorna i za koordinaciju razvoja i preispitivanja Strategije rizika, Plana oporavka, Strategije i Plana kapitala, potom za koordinaciju procesom procjene adekvatnosti internog kapitala, te za kontinuirano unapređenje sveobuhvatnog sistema za upravljanje rizicima.

Pored navedenih timova za kontrolu rizika Odjeljenje pokriva i dvije dodatne funkcije:

- o Funkcija za upravljanje podacima odgovorna je za definisanje praksi i procesa kako bi se osigurala standardizacija i automatizacija upravljanja i korišćenja podataka u banci i obezbjeđivanje standarda za procjenu i izvještavanje o kvalitetu podataka.
- o Funkcija za razvoj modela rizika odgovorna je za postojeće lokalne modele rizika i osigurava da su zahtjevi za adekvatnost procesa i kvalitet modela ispunjeni. Funkcija za razvoj modela rizika je posebno zadužena za implementaciju i održavanje parametara rizika u okviru modela rezervisanja za kreditne gubitke, kao i za modeliranje u dijelu tržišnih rizika i rizika likvidnosti.

49.3. Interna dokumenta za upravljanje rizicima

Addiko banka je definisala set internih smjernica za upravljanje rizicima kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovani način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione promjene, kao i promjene djelova propisa kao što su procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice se preispituju godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažuriranje. Ovo osigurava podudaranje stvarnih i dokumentovanih procesa. Addiko banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenata iz domena upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje ovih smjernica obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizicima.

50. Kreditni rizik

50.1. Definicija

U smislu obima, kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za Addiko Banku. Kreditni rizik uglavnom proizilazi iz kreditnog poslovanja. Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti zajmoprimca, odnosno komitenta banke. Ako zajmoprimac ne ispunji svoje obaveze, gubici rezultiraju iznosom preostalog potraživanja umanjenog za vrijednost obezbjeđenja, umanjenim za ostvarenu stopu oporavka kod neobezbjedeđenih dijelova. Ova definicija uključuje rizike neplaćanja i jemstva iz kreditnih transakcija kao i rizike izdavatelja, zamjene i ispunjenja iz trgovanja.

50.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti kreditnom riziku

Metodologija za praćenje kreditnog rizika je uređena internim procedurama Banke koje se bave kreditnim rizikom. Ova interna metodologija za praćenje kreditnog rizika osnova je za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama.

Banka koristi sopstvene procedure za ocjenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Izloženost kreditnom riziku po kategorijama internih rejtinga, data je u nastavku:

	Stanovništvo		Privreda		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2024. godine bez rejtinga	98	2	0	0	98	2
1A-1E	13,898	63	7,765	40	21,663	103
2A-2E	56,729	441	21,139	252	77,868	693
3A-3E	42,921	696	5,862	109	48,784	805
4A-4E	7,303	763	1,053	54	8,356	817
5A-5E	6,377	5,035	2,313	1,663	8,691	6,698
Ukupno	127,327	6,999	38,133	2,118	165,459	9,118
Ukupno (neto)		120,328		36,014		156,342

	Stanovništvo		Privreda		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2023. godine bez rejtinga	898	17	0	0	898	17
1A-1E	14,986	82	2,182	23	17,167	105
2A-2E	51,539	367	22,306	293	73,845	660
3A-3E	43,828	739	14,853	217	58,681	957
4A-4E	7,885	755	1,958	212	9,842	966
5A-5E	6,514	5,204	4,344	2,751	10,858	7,955
Ukupno	125,649	7,164	45,643	3,496	171,292	10,660
Ukupno (neto)		118,486		42,146		160,632

Klasifikacija kreditne aktive u nivoe rizika je zasnovana na Addiko internom rejtingu. Interne ocjene rejtinga su grupisane u sljedećih pet kategorija rizika:

1A-1E: označava klijente sa veoma niskim rizikom, koji imaju najbolju, odličnu ili veoma dobru kreditnu sposobnost (ovo je ekvivalentno Moodi's rejtingu Aaa-Baa3)

2A-2E: označava klijente sa dobrim ili umjerenim kreditnim sposobnostima (ovo je ekvivalentno Moodi's rejtingu Ba1-B1),

3A-3E: označava klijente sa srednjim ili visokim kreditnim rizikom (ovo je ekvivalentno Moodi's rejtingu B2-Caa1),

4A-4E: označava klijente sa veoma visokim kreditnim rizikom ili za koje postoji vjerovatnoća neizvršenja obaveza. Ova klasa uključuje klijente koji mogu imati kašnjenja sa plaćanjem ili kašnjenje u kreditnoj istoriji ili mogu naići na teškoće u otplati duga u srednjem roku (ovo je ekvivalentno Moodi's rejtingu Caa2-C

NPE (default): klijenti koji su ispunili jedan ili više kriterijuma statusa neizvršenja obaveza: između ostalog, kamate ili plaćanja glavnice za materijalnu izloženost kasne više od 90 dana, banka značajno sumnja u kreditnu sposobnost klijenta, ako postoje mjere restrukturiranja orijentisane na rizik koje dovode do nenaplativosti izloženosti, postoji realizacija kreditnog gubitka ili se pokreće stečajni postupak (ovo je ekvivalentno Moodi's rejtingu Default)

Addiko Banka definiciju statusa neispunjenja obaveza primjenjuje na nivou klijenta za sve segmente, uključujući i retail. Ako klijent po jednom računu ispunjava uslov za klasifikovanje u nekvalitetnu izloženost (NPL), sve partije klijenta će biti klasifikovane kao NPL.

Pregled izloženosti prema internom rejtingu i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

	Stage1		Stage2		Stage3	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2024. godine bez rejtinga	47	1	51	2	0	0
1A-1E	21,049	88	614	14	0	0
2A-2E	72,494	586	5,374	107	0	0
3A-3E	46,685	734	2,099	71	0	0
4A-4E	1,976	98	6,380	718	0	0
5A-5E	0	0	0	0	8,691	6,698
Ukupno	142,251	1,507	14,518	913	8,691	6,698
Ukupno (neto)		140,743		13,606		1,993

	Stage1		Stage2		Stage3	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2023.godine bez rejtinga	737	9	161	7	0	0
1A-1E	16,410	74	757	31	0	0
2A-2E	70,602	450	3,243	210	0	0
3A-3E	56,174	853	2,507	104	0	0
4A-4E	1,716	96	8,126	870	0	0
5A-5E	0	0	0	0	10,858	7,955
Ukupno	145,640	1,483	14,793	1,222	10,858	7,955
Ukupno (neto)		144,158		13,571		2,903

Pregled izloženosti prema klasifikaciji aktive i fazama obezvrjeđenja prikazana je u tabeli u nastavku:

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2024. godine							
A	140,053	1,486	12,106	819	0	0	2,306
B	2,197	21	2,412	93	0	0	114
C	0	0	0	0	6,262	4,501	4,501
D	0	0	0	0	799	673	673
E	1	0	0	0	1,630	1,523	1,523
Ukupno	142,251	1,507	14,518	913	8,691	6,698	9,118
Ukupno (neto)		140,743		13,606		1,993	156,342

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2023.godine							
A	141,715	1,423	12,135	1,009	0	0	2,433
B	3,905	59	2,650	213	0	0	272
C	0	0	0	0	7,688	5,699	5,699
D	0	0	0	0	1,335	676	676
E	20	0	8	0	1,835	1,580	1,581
Ukupno	145,640	1,483	14,793	1,222	10,858	7,955	10,660
Ukupno (neto)		144,158		13,571		2,903	160,632

Klasifikacija je definisana shodno Odluci o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije.

Tabele u nastavku analiziraju pregled kretanja izloženosti po klasama aktive:

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023.godine	145,641	14,793	10,858	171,292
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				0
Prelazak u stage 1	4,155	4,611	276	-732
Prelazak u stage 2	-5,327	4,317	788	-1,799
Prelazak u stage 3	-1,749	-1,909	3,163	-495
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2024. godine	-28,287	-1,445	-2,604	-32,337
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2024. godine	-30,880	-2,796	-2,596	-36,272
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2024. godine	58,699	6,169	1,582	66,450
Otpisini plasmana			-649	-649
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	142,251	14,518	8,690	165,459
Ispravka vrijednosti na 31 december 2024. godine	1,507	913	6,698	9,118
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	140,743	13,606	1,992	156,341

Prikazana vrijednost prelazaka između stage-eva je formirana kao razlika izloženosti u dva uporedna perioda za kredite koji su promijenili stage tokom godine (izlazak iz jednog stage-a se prikazuje prema izloženosti na početku godine, a za ulazak u drugi stage se uzima saldo na kraju godine).

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	142,907	18,285	14,259	175,452
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti		-	-	0
Prelazak u stage 1	6,465	6,282	695	-512
Prelazak u stage 2	-6,978	6,623	1,756	-2,111
Prelazak u stage 3	-1,318	-2,778	3,274	-821
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2023.godine	-22,377	-1,111	-1,792	-25,281
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2023.godine	-29,906	-3,447	-2,177	-35,529
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2023.godine	56,847	3,503	1,301	61,650
Otpisini plasmana			-1,557	-1,557
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023.godine	145,641	14,793	10,858	171,292
Ispravka vrijednosti na 31 december 2023.godine	1,483	1,222	7,955	10,660
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023.godine	144,158	13,571	2,903	160,632

Prikazana vrijednost prelazaka između stage-eva je formirana kao razlika izloženosti u dva uporedna perioda za kredite koji su promijenili stage tokom godine (izlazak iz jednog stage-a se prikazuje prema izloženosti na početku godine, a za ulazak u drugi stage se uzima saldo na kraju godine).

Pregled izloženosti prema vrsti plasmana i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno
Stambeni	8,450	959	1,801	11,210	70	75	1,462	1,607
Gotovinski	103,115	5,797	4,155	113,067	1,131	641	3,194	4,966
Ostalo	2,453	175	422	3,050	31	17	378	426
Ukupno stanovništvo	114,018	6,931	6,377	127,327	1,232	733	5,035	6,999
Mikrobiznis	10,789	4,075	439	15,303	125	122	372	619
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	2,456	1,503	336	4,295	20	20	332	373
Mala preduzeća	14,518	2,009	149	16,677	128	37	138	304
Država	465	0	1,388	1,854	2	0	821	823
Ostalo	4	0	0	4	0	0	0	0
Privredni klijenti	28,232	7,587	2,313	38,133	276	180	1,663	2,118
Ukupno 31.12.2024.	142,251	14,518	8,691	165,459	1,507	913	6,698	9,118

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno
Stambeni	10,093	2,361	1,749	14,203	72	170	1,481	1,724
Gotovinski	97,458	6,829	4,459	108,747	1,084	591	3,446	5,121
Ostalo	2,226	168	305	2,699	28	14	277	319
Ukupno stanovništvo	109,778	9,358	6,514	125,649	1,185	775	5,204	7,164
Mikrobiznis	7,632	3,052	249	10,934	88	264	157	509
Velika preduzeća	23	0	0	23	0	0	0	0
Srednja preduzeća	9,470	400	1,244	11,114	51	39	506	596
Mala preduzeća	18,131	1,983	726	20,839	158	144	531	833
Država	606		2,126	2,732	1		1,557	1,558
Ostalo	1	0	0	1	0	0	0	0
Privredni klijenti	35,863	5,435	4,344	45,643	298	447	2,751	3,496
Ukupno 31.12.2023.	145,640	14,793	10,858	171,292	1,483	1,222	7,955	10,660

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	6,897	1,553	0	0	8,450
Gotovinski	102,502	613	0	0	103,115
Ostalo	2,429	25	0	0	2,453
Ukupno stanovništvo	111,827	2,191	0	0	114,018
Mikro biznis	8,309	2,480	0	0	10,789
Velika preduzeća	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	2,002	454	0	0	2,456
Mala preduzeća	12,018	2,501	0	0	14,518
Država	465	0	0	0	465
Ostalo	4	0	0	0	4
Privredni klijenti	22,798	5,435	0	0	28,232
Ukupno 31.12.2024.	134,625	7,625	0	0	142,251
od čega:					
restrukturirana	1,369	223	0	0	1,592
Potraživanja od banaka	22,804				22,804

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	9,952	141	0	0	10,093
Gotovinski	96,833	626	0	0	97,458
Ostalo	2,202	24	0	0	2,226
Ukupno stanovništvo	108,988	790	0	0	109,778
Mikro biznis	7,632	0	0	0	7,632
Velika preduzeća	5	17	0	0	23
Srednja preduzeća	9,470	0	0	0	9,470
Mala preduzeća	17,728	403	0	0	18,131
Država	606	0	0	0	606
Ostalo	1	0	0	0	1
Privredni klijenti	35,443	420	0	0	35,863
Ukupno 31.12.2023.	144,430	1,210	0	0	145,640
od čega:					
restrukturirana	1,930	118	0	0	2,047
Potraživanja od banaka	16,233				16,233

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	683	276	0	0	0	959
Gotovinski	4,263	1,172	165	197	0	5,797
Ostalo	126	32	9	8	0	175
Ukupno stanovništvo	5,072	1,481	174	205	0	6,931
Mikro biznis	2,394	1,584	92	5	0	4,075
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	996	507	0	0	0	1,503
Mala preduzeća	1,467	500	42	0	0	2,009
Država	0	0	0	0	0	0
Ostalo	0	0	0	0	0	0
Privredni klijenti	4,858	2,591	134	5	0	7,587
Ukupno 31.12.2024.	9,929	4,072	308	210	0	14,518
od čega: restrukturirana	1,000	91	1	23	0	1,114
Potraživanja od banaka						0

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2,018	111	232	0	0	2,361
Gotovinski	5,101	1,224	288	217	0	6,829
Ostalo	124	27	9	7	0	168
Ukupno stanovništvo	7,243	1,362	530	223	0	9,358
Mikro biznis	3,040	0	12	0	0	3,052
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	400	0	0	0	0	400
Mala preduzeća	1,805	0	178	0	0	1,983
Država						0
Ostalo						0
Privredni klijenti	5,245	0	190	0	0	5,435
Ukupno 31.12.2023.	12,488	1,362	720	223	0	14,793
od čega: restrukturirana	2,501	103	0	0	0	2,604
Potraživanja od banaka						0

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	541	308	182	218	552	1,801
Gotovinski	1,609	244	231	100	1,970	4,155
Ostalo	42	7	3	3	365	422
Ukupno stanovništvo	2,192	560	416	322	2,888	6,377
Mikro biznis	3	2	5	31	398	439
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	0	31	0	0	305	336
Mala preduzeća	0	49	0	0	101	149
Država	0	1,388	0	0	0	1,388
Ostalo	0	0	0	0	0	0
Privredni klijenti	3	1,471	5	31	804	2,313
Ukupno 31.12.2024.	2,195	2,031	422	352	3,691	8,691
od čega: restrukturirana	1,131	939	140	170	865	3,245

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	859	83	24	28	755	1,749
Gotovinski	1,752	321	143	187	2,056	4,459
Ostalo	31	2	3	3	266	305
Ukupno stanovništvo	2,642	406	170	218	3,077	6,514
Mikro biznis	0				249	249
Velika preduzeća	0					0
Srednja preduzeća	398			846		1,244
Mala preduzeća	647			31	48	726
Država	1,413			713		2,126
Ostalo	0					0
Privredni klijenti	2,459	0	0	1,589	297	4,344
Ukupno 31.12.2023.	5,101	406	170	1,807	3,374	10,858
od čega: restrukturirana	4,299	264	85	933	817	6,398

Kredit i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima do nivoa izloženosti prikazani su kako slijedi:

	Stage 1					Stage 2					Stage 3				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	8,170	19	0	274	8,463	919	0	0	40	959	1,637	7	0	127	1,771
Gotovinski	0	330	0	102,586	102,916	0	0	0	5,787	5,787	0	0	0	4,045	4,045
Ostalo	0	0	0	2,453	2,453	0	0	0	175	175	0	0	0	421	421
Stanovništvo	8,170	349	0	105,312	113,831	919	0	0	6,002	6,921	1,637	7	0	4,594	6,237
Mikro biznis	517	702	0	9,618	10,837	0	2	0	4,086	4,088	0	0	0	422	422
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	309	0	0	2,150	2,459	933	0	0	574	1,507	328	0	0	0	328
Mala preduzeća	3,062	0	0	11,488	14,550	0	0	0	2,014	2,014	49	0	0	98	146
Država	466	0	0	0	466	0	0	0	0	0	786	0	0	600	1,386
Ostalo	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Privredni klijenti	4,354	702	0	23,258	28,314	933	2	0	6,674	7,608	1,162	0	0	1,120	2,282
Ukupno 31.12.2024.	12,524	1,050	0	128,571	142,145	1,851	2	0	12,676	14,529	2,799	7	0	5,714	8,519
Potraživanja od banaka				22,804	22,804										

	Stage 1					Stage 2					Stage 3				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	9,697	25	0	364	10,086	2,211	0	0	142	2,353	1,607	0	0	83	1,690
Gotovinski	0	377	0	97,067	97,444	0	9	0	6,819	6,828	0	0	0	4,341	4,341
Ostalo	0	0	0	2,225	2,225	0	0	0	168	168	0	0	0	305	305
Stanovništvo	9,697	402	0	99,656	109,755	2,211	9	0	7,129	9,349	1,607	0	0	4,729	6,336
Mikro biznis	693	2	0	6,939	7,634	50	10	0	2,994	3,054	112	0	0	111	223
Velika preduzeća	0	0	0	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	4,813	700	0	3,943	9,456	398	0	0	0	398	1,240	0	0	0	1,240
Mala preduzeća	3,347	240	0	14,528	18,114	121	0	0	1,861	1,982	562	0	0	161	723
Država	607	0	0	0	607					0	1,409	0	0	704	2,113
Ostalo	0	0	0	1	1					0	0	0	0	0	0
Privredni klijenti	9,460	942	0	25,425	35,827	569	10	0	4,855	5,434	3,323	0	0	976	4,299
Ukupno 31.12.2023	19,157	1,344	0	125,081	145,582	2,780	19	0	11,984	14,783	4,929	0	0	5,705	10,635
Potraživanja od banaka				22,804	22,804										

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

RIZIK KONCENTRACIJE

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	120,605	44	2	3	98
Stambeni	9,327	0	0	0	94
Gotovinski	108,660	40	0	3	0
Ostalo	2,618	4	2	0	4
Privredni klijenti	35,922	0	0	0	0
Poljoprivreda	846	0	0	0	0
Prerađivačka					
industrija	5,217	0	0	0	0
Građevinarstvo	3,492	0	0	0	0
Trgovina na veliko i malo	10,960	0	0	0	0
Saobraćaj i skladištenje	4,217	0	0	0	0
Uslužne delatnosti	2,624	0	0	0	0
Ostalo	8,566	0	0	0	0
Ukupno					
31. 12. 2024.	156,528	44	2	3	98
Potraživanja od banaka	0	102	100	20,688	1,915

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	118,943	48	6	5	104
Stambeni	12,338	0	0	0	101
Gotovinski	104,220	44	4	5	0
Ostalo	2,384	4	2	0	3
Privredni klijenti	41,259	0	0	0	0
Poljoprivreda	547	0	0	0	0
Prerađivačka					
industrija	5,357	0	0	0	0
Građevinarstvo	4,184	0	0	0	0
Trgovina na veliko i malo	13,112	0	0	0	0
Saobraćaj i skladištenje	5,729	0	0	0	0
Uslužne delatnosti	3,849	0	0	0	0
Ostalo	8,481	0			
Ukupno					
31. 12. 2023.	160,202	48	6	5	104
Potraživanja od banaka	0	237	80	14,980	937

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

	Bruto izloženost	S 1	S2	S3	Ispravka vrednosti	Ispravka vrednosti S 1	Ispravka vrednosti S 2	Ispravka vrednosti S 3
Stanovništvo	4,521	1,398	1,108	2,015	1,733	18	69	1,645
Stambeni i hipotekarni	1,749	956	247	545	471	10	21	440
Gotovinski	2,773	442	861	1,470	1,261	8	48	1,205
Ostalo					0			
Privredni klijenti	1,369	189	0	1,180	827	1	43	783
Poljoprivreda	974	189		786	395	1		394
Prerađivačka industrija	297			297	297			297
Građevinarstvo	0				11		11	
Trgovina na veliko i malo	0				0	0		
Saobraćaj i skladištenje	98			98	92			92
Uslužne delatnosti	0				27	0	27	
Ostalo	0				4	0	4	
Ukupno 31.12.2024.	5,890	1,586	1,108	3,195	2,559	19	112	2,428

	Bruto izloženost	S1	S2	S3	Ispravka vrednosti	Ispravka vrednosti S 1	Ispravka vrednosti S 2	Ispravka vrednosti S 3
Stanovništvo	6,684	1,660	2,110	2,915	2,554	17	122	2,416
Stambeni i hipotekarni	3,042	977	1,134	931	875	7	71	797
Gotovinski	3,642	682	976	1,984	1,679	10	50	1,619
Ostalo					0			
Privredni klijenti	4,243	378	482	3,383	2,115	1	43	2,071
Poljoprivreda	1,692	283		1,409	1,066	1		1,065
Prerađivačka industrija	954			954	350			350
Građevinarstvo	619		197	421	237		11	225
Trgovina na veliko i malo	466	72		394	260	0		260
Saobraćaj i skladištenje	204			204	170			170
Uslužne delatnosti	204	2	202		27	0	27	
Ostalo	104	21	83		4	0	4	
Ukupno 31.12.2023.	10,927	2,038	2,592	6,298	4,669	18	165	4,487

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S1 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2023.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2024.	Neto 31.12.2024.
Stambeni	977	234	-256	956	946
Gotovinski	682	143	-383	442	434
Ostalo	0				
Stanovništvo	1,660	377	-639	1,398	1,380
Mirko biznis	285		-96	189	188
Velika preduzeća	0		0		
Srednja preduzeća	0		0		
Mala preduzeća	93		-93		
Država	0				
Ostalo	0				
Privredni klijenti	378	0	-189	189	188
Ukupno	2,038	377	-828	1,586	1,568

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2022	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Stambeni	1,323	379	-724	977	971
Gotovinski	630	263	-211	682	672
Ostalo					
Stanovništvo	1,953	642	-935	1,660	1,643
Mirko biznis	540		-256	285	284
Velika preduzeća	83		-83	0	
Srednja preduzeća			0	0	
Mala preduzeća	1,863		-1,770	93	93
Država				0	
Ostalo				0	
Privredni klijenti	2,486	0	-2,108	378	377
Ukupno	4,439	642	-3,043	2,038	2,020

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2 POTRAŽIVANJA

	Bruto restruktuirana S2 potraživanja 31.12.2023.	Nova restruktuirana S2 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2024.	Neto 31.12.2024.
Stambeni	1,134	19	-906		247	226
Gotovinski	976	555	-669		861	813
Ostalo	0				0	
Stanovništvo	2,110	574	-1,575	0	1,108	1,039
Mirko biznis	83	0	-83		0	
Velika preduzeća	0	0	0		0	
Srednja preduzeća	398	0	-398			
Mala preduzeća	2	0	-2		0	
Država	0	0	0		0	
Ostalo	0	0	0		0	
Privredni klijenti	482	0	-482	0	0	0
Ukupno	2,592	574	-2,058	0	1,108	1,039

	Bruto restruktuirana S2 potraživanja 31.12.2022	Nova restruktuirana S2 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Stambeni	1,756	524	-1,146		1,134	1,063
Gotovinski	1,031	533	-588		976	925
Ostalo	0				0	
Stanovništvo	2,786	1,057	-1,734	0	2,110	1,988
Mirko biznis	91	14	-23		83	79
Velika preduzeća	0	0	0		0	
Srednja preduzeća	1,257	200	-1,060		398	359
Mala preduzeća	987	0	-985		2	2
Država	0				0	
Ostalo	0				0	
Privredni klijenti	2,335	215	-2,068	0	482	439
Ukupno	5,122	1,272	-3,802	0	2,592	2,427

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2023.	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2024.	Neto 31.12.2024.
Stambeni	931	93	-272	-206	545	105
Gotovinski	1,984	774	-1,111	-178	1,470	264
Ostalo	0				0	
Stanovništvo	2,915	867	-1,383	-384	2,015	370
Mirko biznis	112	0	-112	0	0	
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	1,240	0	-943	0	297	0
Mala preduzeća	623	0	-524	0	98	6
Država	1,409	0	-623	0	786	391
Ostalo	0	0	0	0	0	
Privredni klijenti	3,383	0	-2,203	0	1,180	398
Ukupno	6,298	867	-3,586	-384	3,195	768

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2022	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Stambeni	1,162	490	-464	-258	931	134
Gotovinski	2,172	1,202	-1,326	-65	1,984	365
Ostalo	0				0	
Stanovništvo	3,335	1,692	-1,790	-323	2,915	499
Mirko biznis	187	0	-47	-28	112	55
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	2,409	397	-1,567	0	1,240	737
Mala preduzeća	331	85	207	0	623	177
Država	1,705	0	-296	0	1,409	344
Ostalo	0			0	0	
Privredni klijenti	4,632	482	-1,703	-28	3,383	1,312
Ukupno	7,966	2,175	-3,492	-351	6,298	1,812

50.3. Metodologija obezvrjeđenja

Sektor za kontrolu rizika i upravljanje podacima, za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, vrši mjesečnu procjenu obezvrjeđenja u skladu sa već definisanom metodologijom. Metodologija koju Banka koristi je u skladu sa - međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Banka primjenjuje različite pristupe, u zavisnosti od faze kojoj je dodijeljen dati finansijski instrument. Faza 1 zahtijeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka za period od 12 mjeseci. Ukoliko dođe do značajnog povećanja u kreditnom riziku, obračunava se očekivani gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog sredstva. U slučaju da klijent dođe u status neizvršenja (NPE, Faza 3), obračunava se kreditni gubitak koji se odnosi na životni vijek trajanja kredita.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portfolija koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- Individualni pristup
- Kolektivni pristup

Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR150 hiljada bez umanjenja za vrijednost kolaterala.

Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvijek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP II), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolaterala i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od pretpostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.
- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP CI), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

Rezervisanja za rizik su modelirana na nivou transakcije i odražavaju najnovija makroekonomska predviđanja Bečkog instituta za ekonomske studije (Wiiw). Nakon prognoza iz proljeća 2024. kada je vjerovatnoća pesimističkog scenarija pokazala treću uzastopnu reviziju naniže, što je odražavalo visok i uporni inflatorni šok koji su tržišta postepeno apsorbovala, uz prilagođavanje monetarne politike neko vrijeme, ono je ostalo stabilno do samog kraja godine. Ovo je donekle potvrđeno istovremenim kvalitativnim informacijama o nižim nesigurnostima u politici, poslovanju i prognozama koje su nedavno izmjerene odgovarajućim profesionalnim i potrošačkim evropskim anketama. Negativni rizici, kao što su širenje vojnog sukoba na Bliskom istoku i dugotrajnija (nego što se prvobitno pretpostavljalo) ekonomska slabost u EU sa produbljivanjem njemačke proizvodne krize i fragmentacijom globalnog tržišta, nadmašuju pozitivni faktori u smislu uticaja i vjerovatnoće. Ovo posljednje uključuje napredovanje monetarnog popuštanja i povećanje javnih investicija, iako su, doduše, rizici još uvek u velikoj mjeri iskrivljeni u korist negativnih ishoda. Shodno tome, vjerovatnoća optimističnog scenarija ostaje niska na 5%, a osnovni scenario na 65%.

Vjerovatnoća scenarija	Osnovni scenario	Optimistični scenario	Pesimistični scenario
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz maja 2022	60%	5%	35%
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz oktobra 2022	50%	5%	45%
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz maja 2023	55%	5%	40%
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz oktobra 2023	60%	5%	35%
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz maja 2024	65%	5%	30%
Wiiw projekcije - Wiiw izvještaj iz oktobra 2024	65%	5%	30%

- 1) Tabele u nastavku prikazuju osnovni, optimistični i pesimistični scenario za predviđene odabrane varijable korištene za procjenu očekivanih gubitaka na kraju 2024. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječne vrijednosti tokom cijelog prognostičkog perioda (3 godine), po svakom od scenarija. Brojevi predstavljaju prosječne vrednosti za navedene periode

Scenario	Istorijski podatak	Osnovni scenario		Optimistični	Pesimistični
Period	2023	2024 procjena	2025-2027		
pod-period			Prvih 12 mjeseci	Preostali 2- godišnji period	3-godišnji period ¹⁾
Realna stopa rasta BDP u %	6,3	3,5	3,7	3,2	5,7
Stopa nezaposlenosti (prosječna %)	13,1	11,7	11,0	9,5	8,6
Stopa inflacije (prosječna %)	8,7	4,8	3,0	2,4	2,5

Osnovna prognoza je rezultat procjene trenutnih ekonomskih kretanja, srednjoročnih izgleda u realnom i finansijskom sektoru i rizika koji ih okružuju. Alternativni scenariji se razlikuju po:

- (i) ekonomski i geopolitički rizici, koji uglavnom odražavaju produžene ratne uslove u Ukrajini, dalju fragmentaciju protekcionizma;
- (ii) rizici klimatske tranzicije koji odražavaju pretpostavke o politikama dekarbonizacije koje utiču na ključne ekonomske scenarije.

Pretpostavke scenarija koje je pripremio Bečki institut za ekonomske studije za EU i zemlje u kojima posluje Addiko grupa:

Osnovni scenario: Očekuje se da će globalna ekonomija nastaviti stabilan rast tokom predviđenog perioda, ali s naglašenom prednošću za SAD i Indiju, umjesto za EU i Kinu. Štaviše, kada se fokusiramo na evrozonu, njemački model rasta se urušava pod pritiskom međunarodne konkurencije i nedavnih šokova cijena energije (najizraženijih u sektoru proizvodnje). Ovo će najverovatnije oblikovati njegov odložen i spori oporavak, suočen sa ozbiljnim strukturnim i cikličnim izazovima u budućnosti. Ovo predstavlja ključni rizik za regionalna tržišta i posebno je važno za Addiko poslovanje.

Ipak, široko rasprostranjena stabilizacija inflacije i povoljna kretanja na tržištu rada održavaju povjerenje u relativno optimistične izgleda za evrozonu, pri čemu se očekuje da će se ekonomska aktivnost oporaviti 2025. godine i nastaviti stabilnim tempom tokom perioda simulacije. Stoga će, iz regionalne perspektive, spoljna tražnja ostati snažna, dok će unutrašnja potrošnja biti podstaknuta nedavnim prilagođavanjima realnih plata i ubrzanim povlačenjem sredstava iz NGEU fondova (što je posebno relevantno za Hrvatsku i Rumuniju).

Do sada su se Addiko tržišta pokazala otpornim na geopolitičke rizike zbog veće udaljenosti od ratnih dešavanja, ograničenih trgovinskih i investicionih veza sa Rusijom i Ukrajinom prije rata, velikog

učešća obnovljive energije u ukupnoj potrošnji, kao i sposobnosti brzog prelaska na alternativne izvore energije poput LNG-a. Sve u svemu, može se očekivati da će ova tržišta nastaviti da ostvaruju bolje rezultate u poređenju sa ostatkom regiona CESEE i prosekom EU.

U kratkoročnom periodu (trogodišnji horizont), očekuje se da će zemlje Addiko grupe rasti po stopi od 3,1%, pri čemu će Srbija i Crna Gora prednjačiti, dok će ostale zemlje blisko pratiti ovu stopu ekspanzije. Zbog stabilizacije inflacije (koja se očekuje da će univerzalno pasti ispod 3% do kraja 2025. godine) i postepenog popuštanja monetarne politike, može se očekivati povoljan trend rasta realnih plata i kontinuirani rast kredita u kratkom roku, što će podržati regionalnu privatnu potrošnju. Iako se očekuje da će fiskalna konsolidacija biti sprovedena u ovim ekonomijama tokom perioda simulacije, njen obim ne bi trebalo da potkopa opisane kratkoročne trendove.

Optimistični scenario: Pozitivan scenario pretpostavlja da će aktivni sukobi između Rusije i Ukrajine prestati do prvog kvartala 2025. godine, uz efikasnu pat poziciju koja će biti praćena dugotrajnim političkim pregovorima, što bi postepeno dovelo do ublažavanja trgovinskih ograničenja za osnovne robe. Ponovno otvaranje trgovinskih ruta smanjilo bi pritisak na tržišta hrane i metala, što bi rezultiralo padom cijena. Očekuje se da će inflacija ostati umjerenija čak i kada ekonomska aktivnost ojača, budući da će geopolitički rizici, poput tenzija između SAD-a i Kine, kao i sukoba na Bliskom istoku, oslabiti. U tom slučaju, globalna energetska tržišta bi se stabilizovala, a globalna industrijska proizvodnja nastavila bi oporavak. Novi kreditni rizici se ne bi materijalizovali, tržišta u razvoju bi privukla povećane prilive kapitala i doživjela jačanje valuta. Ovo bi povećalo nivo potrošnje i otvorilo mogućnosti za višu stopu investicija, omogućavajući evropskim ekonomijama da rastu značajno brže, posebno zemljama iz uzorka Addiko grupe. Regionalni dobici za ovaj uzorak mogli bi premašiti 2 procentna poena u odnosu na osnovni scenario rasta u periodu 2025-2027, pri čemu bi zemlje van EU rasle brže od ostalih. Za period 2027-2028. godine, makroekonomski indikatori su simulirani tako da konvergiraju ka osnovnom scenariju, uz pretpostavku da će dugoročno ekonomija funkcionisati na svom potencijalnom nivou, iako će do njega doći kroz umjereniji rast u ovom scenariju. Ovi uslovi bi mogli podstaći jačanje ambicija u vezi sa emisijama gasova sa efektom staklene bašte i politikama koje zagovaraju najveći emiteri CO₂. Međutim, i dalje se očekuje, u skladu sa najnovijim izvještajem Climate Action Tracker-a, da će ambicije u pogledu klimatskih politika ostati unutar postojećih bezuslovnih nacionalno utvrđenih doprinosa (NDC), odnosno individualnih planova zemalja za smanjenje emisija u skladu sa Pariskim sporazumom. Stoga se ne očekuje rast cijena ugljenika tokom predviđenog perioda, a regionalne razlike u klimatskim politikama ostaće prilično niske.

Pesimistični scenario: Negativni scenario pretpostavlja da će aktivni rat između Rusije i Ukrajine trajati - ili čak eskalirati - sa slabim izgledima za pregovore do kraja naredne godine. Globalne cijene osnovnih dobara bi stoga sigurno porasle zbog fragmentacije trgovine, uzrokovane postepenim širenjem sekundarnih sankcija od strane EU i G7, kao i ponovnim jačanjem protekcionizma, što zajedno doprinosi rastućem pritisku na cijene i većoj volatilnosti kapitalnih tokova. Popuštanje monetarne politike napreduje sporije nego u osnovnom scenariju, a kreditni rizici se materijalizuju na tržištima nekretnina izvan EU, iako vjerovatno bez neodrživih negativnih eksternalija po finansijski sistem EU. Republikanska administracija preuzima vlast u SAD, što dovodi do smanjenja podrške Ukrajini i slabljenja sigurnosnih garancija za druge zemlje NATO-a, kao i do povećanja trgovinskih barijera sa Kinom i EU. Glavni globalni lideri nastavljaju da odlažu sprovođenje politika za borbu protiv klimatskih promena i umjesto toga se odlučuju za zaštitu domaće industrije. U ovom slučaju, veće nacije postepeno pooštravaju klimatske politike, dajući 67% šanse da globalno zagrijavanje ostane ispod 2°C. Ovaj scenario pretpostavlja da se klimatske politike sprovedu odmah i postepeno postaju strože, ali ne u istoj mjeri kao u scenariju dostizanja nulte neto emisije gasova sa efektom staklene bašte do 2050. godine. Emisije CO₂ će biti svedene na nulu tek do 2070. godine, dok će primjena tehnologija za uklanjanje ugljen-dioksida (CDR) ostati relativno niska. Naravno, mora se priznati da postoji značajna vjerovatnoća da globalni lideri neće uspjeti da koordiniraju sprovođenje klimatskih akcija izvan nacionalno utvrđenih doprinosa, što može biti izvor dodatnih rizika i poremećaja u oba smjera. Ukupan gubitak proizvodnje na regionalnim tržištima, izražen kroz kontrakciju BDP-a u odnosu na osnovne projekcije, iznosi -5,4%.

Sljedeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku umanjenu za rezervisanja:

	Bruto krediti i potrazivanja	Rezervacije	Neto potrazivanja kredit	Pokrivenost rezervacijama
Stage 1 (12-mjesečni ECL)	142,251	1,507	140,743	1.06%
Stage2 (lifetime ECL)	14,518	913	13,606	6.29%
Stage 3	8,691	6,698	1,993	77.07%
od cega portfolio obračun	6,521	5,108	1,413	78.34%
od cega individualni obračun	2,170	1,590	580	73.26%
Total 31.12.2024.	165,459	9,118	156,342	5.51%

Ispravke vrijednosti na 31.12.2024. su uvećane za iznos rezervacija koje su povezane sa rizikom modela (PMA - post model adjustment) u iznosu od 208 hilj. €. Određivanje iznosa PMA zasnovano je na razlici između ECL izračunatog korišćenjem verovatnoće neizvršenja obaveza kroz ciklus (TTC PD) i ECL izračunate korišćenjem vjerovatnoće neizvršenja obaveza u trenutku (PiT PD).

Ispravke vrijednosti faza 1 i faza 2 na 31.12.2024.	Ispravke vrijednosti uključujući PMA	PMA	Ispravke vrijednosti isključujući PMA	Optimistični scenario	Osnovni Scenario	Pesimistični Scenario
Fizička lica	1,991	119	1,871	1,880	1,843	1,933
Pravna lica	662	89	572	547	565	592
Total	2,652	208	2,444	2,427	2,408	2,525

Gornja tabela ilustruje ponderisanu ispravku vrijednosti kao i rezultate analize osjetljivosti gdje su ECL-ovi za fazu 1 i fazu 2 izračunati pod pretpostavkom da svaki scenario ima 100% težinu. Analiza osjetljivosti je zasnovana na ECL osnovnog scenarija, isključujući korekcije, koje su uključene u ukupan iznos ECL nakon ponderisanja vjerovatnoće svakog scenarija. Pretpostavljena distribucija vjerovatnoća scenarija (osnovna 65%, optimistična 5% i pesimistička 30%) omogućava Banci da pokrije širok spektar budućih očekivanja.

Ispravke vrijednosti faza 1 i faza 2 na 31.12.2023	Ispravke vrijednosti uključujući PMA	PMA	Ispravke vrijednosti isključujući PMA	Optimistični scenario	Osnovni Scenario	Pesimistični Scenario
Fizička lica	1,984	111	1,873	1,829	1,861	1,899
Pravna lica	986	462	524	462	505	566
Total	2,970	573	2,397	2,291	2,366	2,464

Na osnovu Odluke Centralne banke Crne Gore o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije ("Službeni list Crne Gore" 140/21 od 30.12.2021), krediti i druga aktiva izložena kreditnom riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije a za potrebe izračunavanja potencijalnih gubitaka (regulatorni zahtjev):

- grupu A - „dobra aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- grupu B - „aktiva sa posebnom napomenom“- sa podgrupama B1 i B2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, a te stavke aktive zahtijevaju posebnu pažnju banke jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate po osnovu tih stavki aktive;
- grupu C - „substandardna aktiva“- sa podgrupama C1, C2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu po osnovu tih stavki aktive;
- grupu D - „sumnjiva aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna;
- grupu E - „gubitak“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 0,5% na plasmane klasifikovane u kategoriju A, 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

U cilju dodatnog praćenja i izvještavanja o kvalitetu aktive, Banka klasifikuje stavke aktive u kvalitetnu ili nekvalitetnu aktivu, i utvrđuje status restrukturiranih kredita u skladu sa članovima 35 do 37 Odluke o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne

institucije. Shodno članu 35, pomenute Odluke, Banka je sva potraživanja koja su klasifikovana u fazu/stage 3 prikazala kao nekvalitetnu aktivu.

Prema istoj Odluci član 33, Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za procijenjene i potencijalne gubitke i zbira iznosa obezvređenja za stavke bilansne aktive i vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke, utvrđena po pojedinačnim partijama, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene i potencijalne gubitke.

Instrumenti obezbjeđenja

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima;
- jemstva pravnih i fizičkih lica;
- zaloga nad nepokretnom i pokretnom imovinom;
- zaloga nad hartijama od vrijednosti;
- garancije banaka i korporativne garancije;
- položeni garantni depoziti

Pregled finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrijednosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2023	31.12.2024
Kredit i potraživanja od banaka	16,233	22,804
Kredit i potraživanja od klijenata (bruto)	171,292	165,459
- Preduzeća	34,536	22,622
- Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	111,619	116,325
- Hipotekarni i stambeni krediti	14,203	11,210
- Preduzetnici i mikro preduzeća	10,934	15,303
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	251	120
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,906	1,928
Ostala finansijska potraživanja	889	658
Ukupna bilansna izloženost	190,320	190,850
Finansijske garancije i akreditivi	8,251	8,188
Nepovučena sredstva i ostale neopozive obaveze	12,160	15,107
Ukupna vanbilansna izloženost	20,411	23,295
Ukupna izloženost kreditnom riziku	210,731	214,144

Pregled izloženosti prema pokrivenosti kolateralima do nivoa izloženosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

Kolateral	Procijenjena vrijednost kolaterala 31.12.2024.	Bruto krediti 31.12.2024.	Bruto krediti 31.12.2023.
Novčani depozit	3,198	1,058	1,364
Hipoteka ili fiducija na nepokretnostima	63,668	17,175	26,866
od čega: stambene nepokretnosti	38,902	11,528	16,272
od čega: poslovne nepokretnosti	16,122	3,844	6,777
od čega:ostale vrste nepokretnosti	8,644	1,802	3,817
Zaloga na hartijama od vrijednosti i pokretnim stvarima	5,205	2,405	2,751
Jemstvo i garancije	50	0	0
Mjenice korisnika kredita	566,336	144,083	139,038
Žiranti	33,095	84	314
Polise osiguranja vinkulirane u korist banke	103,708	388	666
Ostalo	0	0	0
Ukupno	775,260	165,194	171,000

Pregled strukture potraživanja po danima kašnjenja i obezvrjeđenju:

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	148,168	3,951	144,216
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrjeđena	0	0	0
Obezvrjeđena potraživanja u kašnjenju	17,292	5,166	12,125
Ukupno 31.12.2024.	165,459	9,118	156,342

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	162,933	6,549	156,384
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrjeđena	0	0	0
Obezvrjeđena potraživanja u kašnjenju	8,359	4,111	4,248
Ukupno 31.12.2023.	171,292	10,660	160,632

Obezvrjeđeni krediti i potraživanja u kašnjenju:

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	5,113	1,333	3,780
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	4,754	2,346	2,409
Hipotekarni i stambeni krediti	3,058	1,033	2,025
Preduzetnici i mala preduzeća	4,367	455	3,912
Ukupno 31.12.2024.	17,292	5,166	12,125

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	1,664	842	822
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	5,088	2,390	2,698
Hipotekarni i stambeni krediti	1,346	721	626
Preduzetnici i mala preduzeća	261	158	103
Ukupno 31.12.2023.	8,359	4,111	4,248

Forborn aktiva

Pod forborn aktivom se smatraju oni klijenti koji nisu u mogućnosti da ispoštuju rokove i uslove iz ugovora zbog finansijskih poteškoća. Zbog novonastalih finansijskih poteškoća, Banka može da se odluči na izmjenu rokova i uslova iz ugovora, kako bi omogućila klijentu da vraća dug i da refinansira ugovor, u cijelom iznosu ili samo dio.

U tom smislu, sljedeće je dozvoljeno:

- Izmjena dogovorenih uslova i rokova koje klijent nije u mogućnosti da ispoštuje zbog finansijskih poteškoća i koje se odobravaju zbog novonastale situacije klijenta.
- Totalno ili djelimično refinansiranje problematičnog ugovora, koje ne bi bilo odobreno da se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Izloženosti se neće smatrati forborn aktivom ukoliko se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Forborn mjere i rizici su kontrolisani od strane Odjeljenja za upravljanje kreditnim rizikom zaduženih za pravna i fizička lica. Dodatno, odoborenje forborn mjere predstavlja događaj koji inicira test obezvrijeđenja u skladu sa MSFI 9 zahtjevima.

Sljedeća tabela prikazuje iznos forborn aktive na kraju 2024. i 2023. godine:

	31.12.2023.	promjene u toku godine	31.12.2024.
Bruto krediti	0	0	0
Pravna lica	3,588	-1,634	1,955
Fizička lica	4,932	-1,263	3,669
Ukupna forborn aktiva	8,520	-2,896	5,624

51. Tržišni rizik

51.1. Definicija

Tržišni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i na rizike povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

Banka kroz poslovanje upravlja svim tržišnim rizicima, a posebno:

- Deviznim rizikom;
- Rizikom promjene kamatne stope;
- Rizikom promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova
- .

51.2. Metode mjerenje i praćenje izloženosti tržišnom riziku

Banka mjeri tržišni rizik metodom Value at Risk (VaR) kao dio svakodnevnog praćenja, koristeći jednodnevni period držanja i nivo poverenja od 99,0%. VaR procjenjuje potencijalni gubitak tokom definisanog perioda držanja za dati nivo poverenja. Ova metodologija je statistički pristup zasnovan na vjerovatnoći, koji uzima u obzir tržišnu volatilnost i diversifikaciju rizika, prepoznajući kompenzacione pozicije i korelacije između različitih proizvoda i tržišta. Ovim pristupom rizici se mogu dosljedno mjeriti na svim tržištima i proizvodima, a zatim agregirati u jedinstvenu meru rizika. Jednodnevni VaR od 99,0% koji koristi banka znači da postoji 99,0% vjerovatnoće da dnevni gubitak neće premašiti izračunati VaR.

Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usljed promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti na nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti. Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute. Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke koji regulišu ovu oblast. Devizni rizik se prati dnevno, i kao izražen VaR (Value at Risk) za neto otvorene pozicije u svim valutama pojedinačno.

Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2024. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno
Sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	410	621	151	0	1,182	47,770	48,952
Kredit i potraživanja od banaka	1,923	35	147	10	2,115	20,630	22,745
Kredit i potraživanja od klijenata	0	1,791	0	0	1,791	154,551	156,342
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva	1	-605	0	0	-604	1,262	658
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	2,792	0	0	0	2,792	0	2,792
Ukupno sredstva	5,126	1,842	298	10	7,276	224,213	231,489
Obaveze							
Depoziti klijenata	5,053	329	177	2	5,561	178,527	184,088
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	7,049	7,049
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	2,501	2,501
Ostale finansijske obaveze	0	0	0	0	0	35	35
Ostale obaveze	20	0	0	0	20	4,760	4,780
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	1,580	0	0	1,580	502	2,082
Ukupno obaveze	5,073	1,909	177	2	7,161	193,374	200,535
Neto devizna pozicija							
- - 31. decembar 2024. godine	53	-67	121	8	115	30,839	30,954
- - 31. decembar 2023. godine	104	-190	41	14	-31	28,050	28,021

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2023. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno
Sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	420	551	194	0	1,165	43,603	44,768
Kredit i potraživanja od banaka	859	31	72	16	978	15,080	16,058
Kredit i potraživanja od klijenata	0	2,059	0	0	2,059	158,573	160,632
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva	433	-280	0	0	153	736	889
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	2,777	0	0	0	2,777	0	2,777
Ukupno sredstva	4,489	2,361	266	16	7,132	217,992	225,124
Obaveze							
Depoziti klijenata	4,385	468	224	2	5,079	171,873	176,952
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	9,121	9,121
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	2,533	2,533
Ostale finansijske obaveze	0	0	0	0	0	69	69
Ostale obaveze	0	1	1	0	2	6,346	6,346
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	2,082	0	0	2,082	0	2,082
Ukupno obaveze	4,385	2,551	225	2	7,163	189,942	197,103
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2023. godine	104	-190	41	14	-31	28,050	28,021
- 31. decembar 2022. godine	155	-28	70	11	208	23,400	23,608

Rizik promjene kamatne stope

Rizik kamatne stope je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- Rizik neusklađenosti dospjeća, koji predstavlja izloženost nastalu usljed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa;
- Bazni rizik je izloženost nastala usljed nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa;
- Rizik ugrađene opcije je izazvan izloženosti mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim novčanim tokovima ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospjeća ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou.

Na mjesečnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR.

Osim navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima na mjesečnom nivou vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu Ekonomske vrijednosti bankarske knjige I Neto kamatnog prihoda korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka na osnovu regulatornih I internih stresnih scenarija za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

OPIS	EVE_SCE NARIO	EVE_BAZNI	ΔEVE 31.12.2024	SOPSTVENA SREDSTVA	SOPSTVENA SREDSTVA_RACIO	SOPSTVENA SREDSTVA_RACIO _LIMIT	ΔEVE 31.12.2023
Paralelno na gore 200bp	91,775	90,598	566	33,473	0	0	-54
Paralelno na dolje 200bp	89,070	90,598	-1,547	33,473	-4.68%	20%	-323
Paralelni šok na gore BSBS	91,796	90,598	588	33,473	0	0	-21
Paralelni šok na dolje BSBS	89,056	90,598	-1,554	33,473	0	0	-343
Strmi šok BCBS	91,842	90,598	616	33,473	0	0	568
Izravnavajući šok BCBS	89,555	90,598	-1,048	33,473	0	0	-1,149
Kratkoročni šok na gore BCBS	90,018	90,598	-642	33,473	0	0	-1,064
Kratkoročni šok na dolje BCBS	91,191	90,598	232	33,473	0	0	477

OPIS	NII_SCENARIO	NII_BAZNA	DELTA_NII 31.12.2024	DELTA_NII 31.12.2023
Paralelno na gore 200bp	3,229	2,664	565	95
Paralelno na dolje 200bp	2,119	2,664	-545	-73
Paralelni šok na gore BSBS	3,244	2,664	580	109
Paralelni šok na dolje BSBS	2,111	2,664	-553	-87
Strmi šok BCBS	3,991	2,664	1,327	1,295
Izravnavajući šok BCBS	1,377	2,664	-1,287	1,330
Kratkoročni šok na gore BCBS	1,601	2,664	-1,063	-1,242
Kratkoročni šok na dolje BCBS	3,724	2,664	1,060	1,239

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati IRR VaR. Pokazatelj Equity ratio ne smije preći smanjenje od 20% regulatornog kapitala Banke kod scenarija promjene kamatnih stopa od 200 baznih bodova, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerojatnošću od 99% na mjesečnom nivou ne treba da prelazi 175 hilj. EUR.

Upravljanje rizikom kamatne stope je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2024. godine:

	000EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			-
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	48,952	48,952
Kredit i potraživanja od banaka	22,745	0	22,745
Kredit i potraživanja od klijenata	156,342	0	156,342
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	1,914	0	1,914
Ostala finansijska sredstva	0	658	658
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti	0	120	120
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	29	29
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,534	1,534
Nematerijalna sredstva	0	2,758	2,758
Tekuća poreska sredstva	0	809	809
Odložena poreska sredstva	0	56	56
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	34	34
Ostala sredstva	0	4527	4527
Ukupno sredstva	181,001	59,477	240,478
Obaveze			-
Depoziti klijenata	161,599	22,489	184,088
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	3,577	3,472	7,049
Subordinisani dugovi	2,501	0	2,501
Ostale finansijske obaveze	0	35	35
Tekuće poreske obaveze	0	611	611
Ostale obaveze	0	4,780	4,780
Rezerve	0	2,185	2,185
Ukupno obaveze	167,677	33,572	201,249
Kapital			-
Aksijski kapital	0	27,661	27,661
Neraspoređena dobit	0	8,669	8,669
Dobit/gubitak tekuće godine	0	3,065	3,065
Ostale rezerve	0	-166	-
Ukupan kapital	0	39,229	39,229
Ukupni kapital i obaveze	167,677	72,801	240,478
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2024. godine	13,324	25,905	
- 31. decembar 2023. godine	10,945	25,409	

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2023. godine:

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			-
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	44,768	44,768
Kredit i potraživanja od banaka	16,058	0	16,058
Kredit i potraživanja od klijenata	160,632	0	160,632
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,866	0	1,866
Ostala finansijska sredstva	0	889	889
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti		251	251
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,489	1,489
Nematerijalna sredstva	0	2,512	2,512
Tekuća poreska sredstva	0	1,590	1,590
Odložena poreska sredstva	0	15	15
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	34	34
Ostala sredstva	0	3,941	3,941
Ukupno sredstva	178,556	55,489	234,045
Obaveze			-
Depoziti klijenata	155,957	20,995	176,952
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	9,121	0	9,121
Subordinisani dugovi	2,533	0	2,533
Ostale finansijske obaveze	0	69	69
Tekuće poreske obaveze	0	749	749
Ostale obaveze	0	6,346	6,346
Rezerve	0	1,921	1,921
Ukupno obaveze	167,611	30,080	197,691
Kapital			-
Aksijski kapital	0	27,661	27,661
Gubitak iz prethodnih godina	0	4,235	4,235
Dobit/gubitak tekuće godine	0	4,433	4,433
Ostale rezerve	0	25	25
Ukupan kapital	-	36,354	36,354
Ukupni kapital i obaveze	167,611	66,434	234,045
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2023. godine	10,945	25,409	
- 31. decembar 2022. godine	8,513	23,745	

Rizik promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova

Cjenovni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno. Mjerenjem cjenovnog rizika se obezbjeđuju podaci o uticaju na prihode i kapital Banke nastalog usljed promjena u tržišnim cijenama.

Postavljeni limiti ograničavaju veličinu ulaganja i definišu prihvatljiv gubitak za Banku. Vrijednost ulaganja, odnosno tržišna vrijednost portfolija se utvrđuje dnevno. Takođe, praćenje poštovanja postavljenih limita se odvija na dnevnom nivou.

Banka u svom portfoliju ima državne obveznice Crne Gore koje drži do dospelja i samim tim nije izložena cjenovnom riziku.

Važećom Strategijom rizika je predviđeno izbjegavanje ove vrste rizika kroz zabranu otvaranja pozicija u vlasničkim hartijama od vrijednosti, kao i sopstvenih pozicija Banke.

52. Rizik likvidnosti

52.1. Definicija

Likvidnost Banke se definiše kao sposobnost da izvršava svoje obaveze u skladu sa rokom dospeljeća.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospeljosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva;
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata;
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

52.2. Metode mjerenja i praćenja rizika likvidnosti

Kratkoročna (dnevna) likvidnost

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i mjerenje kratkoročne (dnevne) likvidnosti su:

- Priprema i praćenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (nedeljno praćenje za period od 1 godine od dana izvještavanja);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima i poštovanje postavljenih limita za scenarije normalnih uslova poslovanja, krize srednjeg inteziteta, kao i u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu, na nedeljnom i mjesečnom nivou;
- Obim potencijalnih novčanih tokova koje je moguće pokriti korišćenjem sekundarnih izvora likvidnosti;
- Ispunjavanje regulatornih zahtjeva na području likvidnosti.

Likvidnost na rok

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima vrši utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva preko skale dospeljeća (GAP analiza), najmanje za sljedeće vremenske periode: 7, 30, 90, 180, 365 i preko 365 dana. Adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava obezbjeđuje se poštovanjem sljedećih limita:

- kratkoročni izvori sredstava sa dospeljećem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospeljeća do 30 dana (pokriće 100%);
- kratkoročni izvori sredstava sa dospeljećem od 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospeljeća do 90 dana (pokriće 100%);
- najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospeljećem od 90 do 180 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospeljeća dužim od 180 dana (pokriće 10%);

U 2024. godini Banka je interno računala 2 racia za praćenje likvidnosti na rok:

- NSFR - Basel III koeficijent pokrića neto stabilnih izvora finansiranja (strukturni racio likvidnosti). Predstavlja odnos raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja. Ustanovljeni čvrsti limit je 110%.
- LCR - Basel III kratkoročni koeficijent pokrića likvidnosti koji pokazuje da li Banka ima dovoljno visoko kvalitetne aktive da pokrije potrebe likvidnosti u slučaju stresnog scenarija likvidnosti na 30 dana. Postavljeni interni limit visoko likvidna aktiva/neto novčani odliv je minimum 130%.

Ključni faktori likvidnosti u Banci

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2024. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospijeću

	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	preko 5 godina	UKUPNO		
I Finansijska aktiva u bilansu stanja										
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	39,898	558	1,122	1,591	2,491	3,197	95	48,952		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	39,138	0	0	0	0	0	0	39,138		
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	760	558	1,122	1,591	2,491	3,197	95	9,814		
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	23,611	1,871	8,540	9,174	22,096	97,056	19,311	181,659		
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	22,804	0	0	0	0	0	0	22,804		
kreditni ključnicama	632	2,453	9,412	11,353	23,839	98,192	19,311	165,192		
hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	1,914	0	1,914		
ostala finansijska sredstva	658	0	0	0	0	0	0	658		
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-483	-582	-872	-2,179	-1,743	-3,050	0	-8,909		
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	0	0		
ostala finansijska sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0		
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	0	0	0	120	0	120		
hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	120	0	120		
Ostala sredstva	4,527	0	0	0	0	0	0	4,527		
Ukupno	68,036	2,429	9,662	10,765	24,587	100,373	19,406	235,258		
II Finansijske obaveze u bilansu stanja										
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	2,073	6,519	9,281	17,175	38,902	112,873	4,314	191,137		
depoziti banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0		
depoziti klijenata	2,073	6,479	9,280	17,143	38,897	109,374	842	184,088		
kreditni banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0		
kreditni klijenata, koji nijesu banke	0	40	1	32	5	3,499	3,472	7,049		
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	35	0	0	0	0	0	0	35		
ostale finansijske obaveze	35	0	0	0	0	0	0	35		
Subordinisani dug	1	0	0	0	0	0	2,500	2,501		
Ostale obaveze	0	1,195	1,195	1,195	1,195	0	0	4,780		
Ukupno	2,109	7,714	10,476	18,370	40,097	112,873	6,814	198,453		
III Razlika										
Gap dospijeća I-II	65,927	-5,285	-814	-7,605	-15,510	-12,500	12,592	36,805		
Kumulativni Gap	65,927	60,642	59,828	52,223	36,713	24,213	36,805			
% od ukupnog izvora sredstava	33.22%	30.56%	30.15%	26.32%	18.50%	12.20%	18.55%			
- 31. decembar 2024. godine										
Gap dospijeća I-II	55,115	-6,674	-	9,615	-	2,897	-9,672	-3,029	10,156	33,384
Kumulativni Gap	55,115	48,441	38,826	35,929	26,257	23,228	33,384			
% od ukupnog izvora sredstava	28.26%	24.84%	19.91%	18.42%	13.46%	11.91%	17.12%			

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospijeću

	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
I Finansijska aktiva u bilansu stanja								
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	35,790	553	1,113	1,578	2,470	3,170	94	44,768
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	35,036	0	0	0	0	0	0	35,036
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	754	553	1,113	1,578	2,470	3,170	94	9,732
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	17,218	2,009	9,681	11,376	20,154	97,114	21,893	179,445
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	16,058	0	0	0	0	0	0	16,058
Kreditni klijentima	614	2,701	10,718	13,968	22,228	98,877	21,893	170,999
Hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	1,866	0	1,866
Ostala finansijska sredstva	889	0	0	0	0	0	0	889
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-343	-692	-1,037	-2,592	-2,074	-3,629	0	-10,367
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	0	0	0	251	0	251
Hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	251	0	251
Ostala sredstva	3,941	0	0	0	0	0	0	3,941
Ukupno	56,949	2,562	10,794	12,954	22,624	100,535	21,987	228,405
II Finansijske obaveze u bilansu stanja								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1,732	7,649	18,822	14,264	30,711	103,564	9,331	186,073
Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	1,732	7,649	18,822	14,264	30,690	101,999	1,796	176,952
Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditni klijenata, koji nijesu banke	0	0	0	0	21	1,565	7,535	9,121
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	69	0	0	0	0	0	0	69
ostale finansijske obaveze	69	0	0	0	0	0	0	69
Subordinisani dug	33	0	0	0	0	0	2,500	2,533
Ostale obaveze	0	1,587	1,587	1,587	1,585	0	0	6,346
Ukupno	1,834	9,236	20,409	15,851	32,296	103,564	11,831	195,021
III Razlika								
Gap dospijeca I-II	55,115	-6,674	-9,615	-2,897	-9,672	-3,029	10,156	33,384
Kumulativni Gap	55,115	48,441	38,826	35,929	26,257	23,228	33,384	
% od ukupnog izvora sredstava	27.77%	24.41%	19.56%	18.10%	13.23%	11.70%	16.82%	
- 31. decembar 2023 godine								
Gap dospijeca I-II	39,610	-2,256	-73	-4,837	-19,242	766	13,464	27,732
Kumulativni Gap	39,610	37,354	37,281	32,444	13,202	13,968	27,432	
% od ukupnog izvora sredstava	21.39%	20.17%	20.14%	17.52%	7.13%	7.54%	14.82%	

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2024. godine (Napomena 46):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	5,787	2,401	8,188
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	8,363	6,743	15,106
Ukupno 31.12.2024.	14,150	9,144	23,294

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2023. godine (Napomena 46):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	6,195	2,056	8,251
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	4,021	8,139	12,160
Ukupno 31.12.2023.	10,216	10,195	20,411

Banka je u toku 2024. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0,9 propisanog od strane Centralne banke Crne Gore.

	31.12.2024	31.12.2023
Na dan 31. decembar	2.37	2.15
Prosjek za decembar	2.32	2.13
Maksimalan nivo u toku godine	2.43	2.29
Minimalan nivo u toku godine	1.71	1.62

Struktura na dan 31. decembra 2024 je sljedeća:

	31.12.2024	31.12.2023
Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima - ročnost do 30 dana	14%	18%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 - 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	15%	34%
Procenat obaveza ročnosti od 91 - 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	117%	44%

Stanja racija likvidnosti na dan 31. decembra 2023. godine:

- NSFR - koeficijent pokrića neto stabilnih izvora finansiranja

	31.12.2024	31.12.2023
Raspoloživi stabilni izvori finansiranja	181,535	172,195
Potrebni stabilni izvori finansiranja	129,159	131,649
NSFR	141%	131%

- LCR - kratkoročni koeficijent pokrića likvidnosti na 30 dana

	31.12.2024	31.12.2023
Visoko kvalitetna aktiva	41,039	41,652
Odlivi likvidnih sredstava	37,415	32,959
Prilivi likvidnih sredstava	24,270	17,694
Neto odliv likvidnih sredstava	13,145	15,265
LCR	312%	273%

53. Operativni rizik

53.1. Definicija

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidljivih eksternih događaja. Banka identifikuje, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, uključujući eksternalizaciju, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

53.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti operativnom riziku

Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje vjerovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja, kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Upravljanje operativnim rizikom (ORM) integriše prakse upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Kao proaktivan partner višem menadžmentu, vrijednost ORM-a leži u podršci i izazovu višeg menadžmenta da uskladi sistem internih kontrola sa strategijom banke mjerenjem i ublažavanjem gubitaka usljed izloženosti riziku, doprinoseći optimalnom povratu za akcionare.

Robusni okvir upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za diskusiju i efektivnu eskalaciju problema i vodi boljem upravljanju rizikom. Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koje okvir podržava, omogućava analizu složenih pitanja i olakšava definisanje odgovarajućih akcija za ublažavanje rizika.

Upravljanje operativnim rizikom je kontinuirani ciklični proces koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrole, donošenje odluka o riziku, analizu scenarija i implementaciju kontrola rizika, što rezultira prihvatanjem, ublažavanjem ili izbjegavanjem rizika.

Banka primjenjuje dva pristupa za identifikaciju i evaluaciju operativnog rizika: „reaktivni pristup“ procjene rizika na osnovu nastalog događaja i „proaktivni pristup“, putem scenario analize i samoprocjene rizika.

Cilj upravljanja operativnim rizikom u Banci jeste postizanje „proaktivnog pristupa“ (upravljanje rizikom) umjesto „reaktivnog pristupa“ (upravljanje gubicima).

Svi zaposleni Banke su dužni da aktivno učestvuju u identifikovanju i izvještavanju o gubicima povezanim sa operativnim rizikom. U tom smislu je uspostavljena baza podataka o gubicima za sistematsko prikupljanje podataka kroz cijelu organizaciju.

Banka koristi jednostavni metod (engl. Basic Indicator Approach - BIA) za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik.

54. Ostali rizici

Sljedeće vrste rizika su podržane kapitalom kao “Ostali rizici”:

- reputacioni rizik,
- makroekonomski rizici,
- sistemski rizici,
- poslovni rizik/strateški rizik.

Za materijalne ostale rizike, ekonomski kapital se uzima u obzir u proračunu sposobnosti za podnošenje rizika.

Rizici životne sredine, društva i upravljanja (ESG)

ESG rizici obuhvataju sve rizike koji proizilaze iz potencijalnih negativnih uticaja, direktnih ili indirektnih, na životnu sredinu, ljude i zajednice i uopšteno sve zainteresovane strane, pored onih koji proističu iz korporativnog upravljanja. ESG rizik može uticati na profitabilnost, reputaciju kao i kreditni kvalitet i može dovesti do pravnih posljedica.

Addiko ne tretira ESG rizike kao posebnu vrstu rizika, već ih integriše u postojeću klasifikaciju rizika i postojeći okvir upravljanja rizicima, kao pokretače drugih vrsta rizika (npr. kreditni rizik ili operativni rizik). U skladu sa regulatornim očekivanjima, Addiko stavlja poseban fokus na upravljanje rizicima koji se odnose na klimu i životnu sredinu (C&E rizik). U ovom kontekstu Addiko razmatra i fizičke i tranzicione rizike:

- Fizički rizik se odnosi na direktan uticaj klimatskih promjena ili promjena životne sredine, koji mogu biti „akutni“ (npr. ekstremni vremenski događaji kao što su poplave i šumski požari) ili „hronični“ u slučaju progresivnih promjena, kao što su dugotrajne više temperature, toplotni talasi, suše i porast nivoa mora.
- Tranzicioni rizik se odnosi na potencijalne gubitke koji su rezultat prilagođavanja ekonomiji sa nižim emisijama ugljenika i ekološki održivijoj ekonomiji (npr. promjene zakona i propisa, sudski sporovi zbog neuspjeha da se ublaže ili prilagode, i promjene u ponudi i potražnji za određenim robama, proizvodi i usluge usljed promjena u ponašanju potrošača i potražnji investitora).

Addiko Grupa je izvršila procjenu klimatskih i drugih rizika po životnu sredinu u dva uzastopna koraka. U prvom koraku Addiko Grupa je procijenila uticaj klimatskih i ekoloških promjena na zemlje u kojima posluje, uzimajući u obzir različite scenarije za kratkoročni, srednjoročni i dugoročni rok. U drugom koraku Addiko Grupa je analizirala kako će se uticaj identifikovan u prvom koraku prenijeti na Grupu. Na osnovu ove analize, Addiko je zaključio da posebno na njen kreditni rizik mogu uticati klimatski i drugi pokretači rizika po životnu sredinu. Iako zbog granularnosti i diversifikacije kreditnog portfolija Addiko Grupe, ne postoji neposredna materijalna prijetnja po kvalitet imovine Addiko Grupe, potencijalni uticaj na ekonomiju u oblasti poslovanja Addiko pokreće sistemski rizik kojem je Addiko izložen. U ovom kontekstu, očigledno je da akutni i hronični klimatski i ekološki rizici već utiču na makroekonomske pokazatelje, pri čemu ozbiljnost ovog uticaja na srednji i dugi rok u velikoj mjeri zavisi od mjera koje se preduzimaju za suzbijanje klimatskih promjena. Shodno tome, Addiko je takođe uzeo u obzir uticaj tranzicionih rizika povezanih sa klimom u makroekonomskim finansijskim prognozama korišćenim za izračunavanje ispravki vrijednosti, čime je direktno uticao na rezervacije u knjigama kredita.

Iako nije identifikovana nikakva neposredna opasnost za Addiko Grupu u procjeni klimatskih i drugih rizika po životnu sredinu, hitnost i neizvjesnost ovog pitanja zahtijevaju kontinuirano praćenje. Addiko se posebno fokusira na striktno ograničenje svakog idiosinkratičnog C&E rizika. U tom kontekstu, Addiko je identifikovao industrije koje su i koje bi mogle u budućnosti biti pod uticajem klimatskih i ekoloških rizika, i postavio oprezne granice za maksimalnu izloženost ovim ograničenjima, koja se pažljivo prate. Štaviše, u okviru operativnog procesa odobravanja kredita, Addiko je definisao mjere za prepoznavanje potencijalnog uticaja klimatskog i ekološkog rizika na kvalitet imovine klijenata. Odgovarajuća procjena je neophodna kako bi se sprečile potencijalne finansijske, pravne ili reputacione posljedice po banku koje bi mogle nastati u slučaju da ta banka podržava finansiranje dotične kompanije.

55. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbjedi adekvatan nivo kapitala po principu „nastavka poslovanja“;
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o kreditnim institucijama definisala sljedeće limite za kapital:

- Inicijalni kapital kreditne institucije od EUR 7.5 miliona,
- Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%
- Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%
- Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Dodatno, Zakonom o kreditnim institucijama su definisani i baferi kapitala, koje kreditne institucije moraju imati kako bi ispunile zahtjeve za kapitalom.

Banka je na dan 31. decembar 2024. godine bila obavezna da održava minimalni koeficijent ukupnog kapitala na nivo od 14,53%. Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET 1) kao i koeficijent osnovnog kapitala (TIER 1) na dan 31. decembra 2024. godine iznosili su 21,48% (na dan 31. decembra 2023. godine: 18,52%) dok je koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala iznosio 23,10% (na dan 31. decembra 2023. godine: 20,13%).

Od marta 2024. godine, na osnovu rješenja izdatog od strane Centralne banke Crne Gore, Addiko banka nije više ostala sistemski važna kreditna institucija (OSV).

SREP bafer koji je propisan od strane Centralne banke u maju 2023. godine, nije se mijenjao u toku 2024. godine i iznosi 3,15%.

Iznos kombinovanog bafera je iznosio 3,38%.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama i propisima Centralne banke Crne Gore.

Regulatorni minimalni kapitalni pokazatelji Addiko Banke, uključujući propisane kapitalne bafere kao i kapitalne zahteve utvrđene u procesu Supervizorske procjene (SREP) predstavljani su u sledećoj tabeli:

	31.12.2024			31.12.2023		
	Redovni osnovni kapital (CET1)	Osnovni kapital (Tier 1)	Ukupni kapital (TCR)	Redovni osnovni kapital (CET1)	Osnovni kapital (Tier 1)	Ukupni kapital (TCR)
Zahtjev za kapitalom iz Stuba 1 (P1R)	4.50%	6.00%	8.00%	4.50%	6.00%	8.00%
Zahtjev za kapitalom iz Stuba 2 (P2R)	1.77%	2.36%	3.15%	1.77%	2.36%	3.15%
Ukupni zahtjev za kapitalom u okviru SREP-a (TSCR)	6.27%	8.36%	11.15%	6.27%	8.36%	11.15%
Bafer za ocuvanje kapitala (CCB)	1.88%	1.88%	1.88%	1.25%	1.25%	1.25%
Kontraciklični bafer kapitala (CCyB)	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Bafer za strukturni sistemski rizik (SyRB)	1.50%	1.50%	1.50%	1.50%	1.50%	1.50%
Bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije	-	-	-	1.25%	1.25%	1.25%
Kombinovani baferi	3.38%	3.38%	3.38%	2.75%	2.75%	2.75%
Ukupan zahtjev za kapitalom (OCR)	9.65%	11.74%	14.53%	9.02%	11.11%	13.90%

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Koeficijent finansijskog leveridza, izračunatog shodno Odluci o adekvatnosti kapitala, iznosio je 13,45%.

	31.12.2024	31.12.2023
Osnovni kapital	33.029	28.678
Ukupan iznos izloženosti	245.497	238.424
Koeficijent finansijskog leveridza	13,5%	12,0%

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Uvažavajući sve prethodno navedene elemente, Banka sprovodi kvantifikovanje planiranog kapitala.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala i
- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl.list CG” 128/20, 140/21, 144/22 i 52/24) regulatorni kapital Banke se sastoje od osnovnog kapitala i dopuskog kapitala.

Osnovni kapital (eng. Tier 1 capital) kreditne institucije predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (eng. Common Equity Tier 1 capital - CET1) i dodatnog osnovnog kapitala (eng. Additional Tier 1 capital - AT1) kreditne institucije.

Redovni osnovni kapital kreditne institucije sastoji se od sljedećih stavki:

- 1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi propisani članom 8 ove odluke;
- 2) računa emisije premije koji se odnosi na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
- 3) zadržane dobiti;
- 4) akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti;
- 5) ostalih rezervi;
- 6) rezervi za opšte bankarske rizike

Kreditne institucije oduzimaju od redovnog osnovnog kapitala sljedeće stavke:

- 1) gubitke tekuće poslovne godine;
- 2) nematerijalnu imovinu (aktivu), izuzev softvera čija je vrijednost oprezno (prudencijalno) utvrđena i na koju nemaju negativan uticaj sanacija, nesolventnost ili likvidacija kreditne institucije;
- 3) odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti;
- 4) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisane izloženosti korišćenjem pristupa zasnovanog na internim rejtinima (IRB pristup), negativne iznose koji proizilaze iz obračuna iznosa očekivanih gubitaka;
- 5) imovinu penzijskog fonda pod pokroviteljstvom poslodavca u bilansu stanja kreditne institucije;
- 6) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente redovnog osnovnog kapitala, uključujući sopstvene instrumente redovnog osnovnog kapitala za koje kreditna institucija ima stvarnu ili potencijalnu obavezu kupovine na osnovu postojeće ugovorne obaveze;

- 7) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako ti subjekti imaju sa kreditnom institucijom recipročno međusobno ulaganje za koje Centralna banka smatra da ima za cilj vještačko povećanje regulatornog kapitala kreditne institucije;
- 8) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja kreditne institucije u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 9) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja kreditne institucije u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje;
- 10) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji prelazi stavke dodatnog osnovnog kapitala kreditne institucije;

11) iznos izloženosti sljedećih stavki kojima se dodjeljuje ponder rizika od 1.250%, ako kreditna institucija oduzima taj iznos izloženosti od iznosa stavki redovnog osnovnog kapitala kao alternativu primjeni ponder rizika od 1.250%:

- kvalifikovana učešća izvan finansijskog sektora;
- pozicije sekjuritizacije
- slobodne isporuke;
- pozicije u korpi za koje kreditna institucija ne može da utvrdi ponder rizika prema IRB pristupu
- izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja prema pristupu internih modela;

12) svi poreski troškovi povezani sa stavkama redovnog osnovnog kapitala predvidljivi u trenutku njihovog obračuna, osim ako kreditna institucija na odgovarajući način uskladi iznos stavki redovnog osnovnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi poreski troškovi umanjuju iznos do kog se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka;

13) primjenljivi iznos nedostajućeg pokrića nekvalitetnih izloženosti ispravkama;

14) za minimalnu vrijednost obaveze iz člana 152 stav 2 ove odluke, bilo koji iznos za koji je sadašnja tržišna vrijednost udjela ili akcija u CIU, na kojoj se zasniva minimalna vrijednost obaveze, manja od sadašnje vrijednosti minimalne vrijednosti obaveze i za koji kreditna institucija još nije priznala smanjenje stavki redovnog osnovnog kapitala;

15) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva.

Stavke dodatnog osnovnog kapitala sastoje se od:

1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 1 ove odluke;

2) računa emisije premije koji se odnose na instrumente iz tačke 1 ovog stava.

(2) Instrumenti iz stava 1 tačka 1 ovog člana ne ispunjavaju uslove za stavke redovnog osnovnog kapitala ili dopunskog kapitala kreditne institucije.

-
- Kreditna institucija oduzima od stavki dodatnog osnovnog kapitala:
- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala za koje bi kreditna institucija mogla da ima obavezu kupovine na osnovu postojećih ugovornih obaveza;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora sa kojima kreditna institucija ima recipročna međusobna ulaganja za koja je Centralna banka ocijenila da im je cilj vještačko povećanje regulatornog kapitala kreditne institucije;
- 3) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, određen u skladu sa članom 52 ove odluke, ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje, isključujući pozicije proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koje drži najviše pet radnih dana;
- 5) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki dopunskog kapitala u skladu sa članom 58 ove odluke, koji prelazi iznos stavki dopunskog kapitala kreditne institucije; i
- 6) sve poreske troškove povezane sa stavkama dodatnog osnovnog kapitala predvidljive u trenutku njihovog obračuna, osim ako kreditna institucija na odgovarajući način uskladi iznos stavki dodatnog

osnovnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi poreski troškovi umanjuju iznos do kog se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka.

(2) Za potrebe stava 1 tač. 1, 3 i 4 ovog člana primjenjuju se odredbe iz člana 29 st. 2 do 25 ove odluke mutatis mutandi, odnosno sa potrebnim odgovarajućim izmjenama, pri čemu se upućivanja na redovni osnovni kapital čitaju kao upućivanja na dodatni osnovni kapital.

Dodatni osnovni kapital kreditne institucije sastoji se od stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon oduzimanja stavki iz člana 48 i primjene člana 88 ove odluke.

Stavke dopunskog kapitala sastoje se od:

- 1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 55 i u obimu utvrđenom u članu 56 ove odluke;
- 2) računa emisione premije koji se odnose na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
- 3) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 2 ove odluke (standardizovani pristup), opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik, neumanjenih za poreske efekte, do 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti izračunatih u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 2 ove odluke; i
- 4) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 3 ove odluke (pristup zasnovan na internim rejtinzima), pozitivnih iznosa, neumanjenih za poreske efekte, koji proizilaze iz obračuna navedenog u čl. 177 i 178 ove odluke do 0,6% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti izračunatih u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 3 ove odluke.

Odbitne stavke od stavki dopunskog kapitala su sljedeće:

- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente dopunskog kapitala, uključujući sopstvene instrumente dopunskog kapitala za koje bi kreditna institucija mogla da ima obavezu kupovine na osnovu postojećih ugovornih obaveza;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora sa kojima kreditna institucija ima recipročna međusobna ulaganja za koja Centralna banka ocjenjuje da im je cilj da vještački povećaju regulatorni kapital kreditne institucije;
- 3) primjenljivi iznos, određen u skladu sa članom 62 ove odluke, direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje, isključujući pozicije proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koje drži najviše pet radnih dana;
- 5) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki kvalifikovanih obaveza u skladu sa članom 69 ove odluke, koji prelazi iznos kvalifikovanih obaveza kreditne institucije.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Dopunski kapital (eng. Tier 2 capital) kreditne institucije sastoji se od stavki dopunskog kapitala kreditne institucije nakon odbitnih stavki iz člana 58 i primjene člana 88 ove odluke.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Banka izračunava potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa propisanom regulativom. Potrebni kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za:

- pozicijski rizik, koji obuhvata cjenovni rizik i rizik kamatne stope;
- devizni rizik, i
- rizik poravnanja i rizik druge ugovorne strane.

Osim kreditnog, tržišnog, operativnog, Banka mjeri, prati i limitira rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik likvidnosti. Preuzimanje, mjerenje, praćenje, limitiranje, kontrola i korektivne akcije su propisane sljedećim dokumentima: Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, Poslovnik rada Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, Politika upravljanja tržišnim rizikom, odgovarajuće procedure i radna uputstva u pojedinačnim sektorima i odjeljenjima.

U Banci je implementiran proces interne procjene adekvatnosti kapitala, kojim se u prvom redu utvrđuje rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i visina internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za koje je primjenjiv kvantitativni ili kvalitativni pristup obračuna. Osim rizika tzv. prvog stuba koji su uzeti u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, ovim procesom se procjenjuju i kamatni rizik iz bankarske knjige, rizik koncentracije, rizik likvidnosti kao i ostali rizici.

Definisana su četiri metoda za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće rizika:

- Regulatorni metod (jednostavni ili standardni);
- Ostali kvantitativni metodi koji predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd);
- Ostali kvalitativni metodi (tj. ekspertski stavovi zaposlenih i menadžmenta), i
- Rizik se ne mjeri iznosom potrebnog internog kapitala (bez obzira na materijalnost ne može biti izražen kao zahtjev za kapitalom).

Metodologija obračuna potrebnog kapitala je određena za sve materijalne tipove rizika:

- Tržišni rizik - ostali kvantitativni metodi (VaR);
- Kreditni rizik - ostali kvantitativni metodi.
- Operativni rizik - jednostavni metod propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Rizik likvidnosti - kvantitativni metod - VaR;
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) - Banka alocira 5% od minimalnog regulatornog zahtjeva za kapitalom u istom izvještajnom periodu.

Pregled potrebnih rezervi (pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke) prema klasifikaciji aktive je data u tabeli:

Klasifikacija	Regulatorne rezerve	Ispravka vrijednosti	Potrebne rezerve
A	764	2,306	36
B	154	114	78
C	1,715	4,501	0
D	559	673	16
E	1,627	1,523	104
Ukupno 31.12.2024.	4,820	9,118	234

56. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u

datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- Kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- Informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena) (nivo 2);
- Informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Kako je objelodanjeno u Napomeni 4, po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

56.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	48,952	0	48,952	48,952
Kredit i potraživanja od banaka	0	0	22,745	22,745	22,745
Kredit i potraživanja od klijenata	0	0	170,570	170,570	156,342
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	1,892	0	0	1,892	1,914
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0
Ukupna sredstva 31.12.2024.	0	48,952	193,315	244,159	229,953
Depoziti banaka	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	0	0	186,481	186,481	184,088
Pozajmljena sredstva od Banaka	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	7,049	0	7,049	7,049
Ostale obaveze	0	0	4,780	4,780	4,780
Subordinisani dug	0	4,550	0	4,550	2,501
Ukupne obaveze 31.12.2024	0	11,599	191,261	202,860	198,418

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe ob-jelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

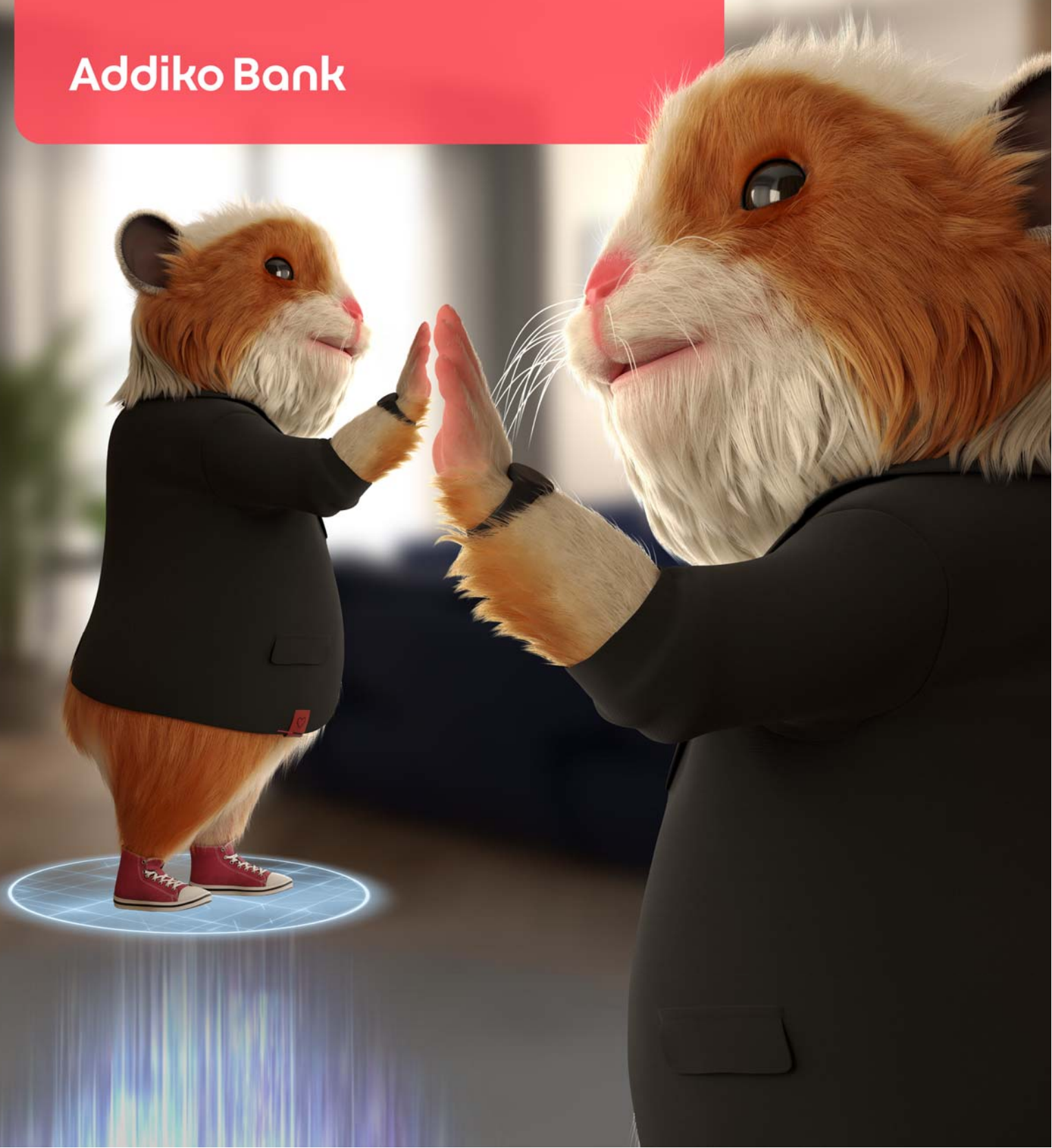
57. Događaji nakon datuma izvještavanja

Banka nije identifikovala značajne događaje nakon datuma bilansa, koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Godišnji izvještaj 2024

Nema pomaka naprijed
bez osvrta unazad

Addiko Bank

HIGHLIGHTS

1

Ključni finansijski pokazatelji

PROFIT

NETO PROFIT	€3.1M
NIM	5.3%

KVALITET IMOVINE

NPE RATIO	5.2%
NPE VOLUMEN	€8.5 M

KAPITAL

CET1 RATIO	21.48%
TCR	23.1%

2

RAZVOJ POSLOVANJA

PROGRAMOM UBRZANJA OMOGUĆEN RAST U SEGMENTU POTROŠAČA I MSP-A UZ ODRŽAVANJE TROŠKOVNE DISCIPLINE

NASTAVAK RASTA U SEGMENTU POTROŠAČA I MSP-A – NA PUTU OSTVARENJA PREDVIĐANJA ZA 2025

ESG STRATEGIJA I AKCIONI PLAN ZA 2024 REALIZOVANI, INICIJATIVE ZA 2025 NA PUTU

3

PREDVIĐANJA ZA 2025

NOVI IZGLEDI ZA 2025 I SREDNJEROČNE SMJERNICE DEFINISANE NA OSNOVU PROGRAMA UBRZANJA I JAKOG MOMENTUMA

OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Poštovane kolege, partneri, klijenti i akcionari,

Osvrćući se na 2024. godinu, s ponosom mogu reći da smo ponovo pokazali našu ambiciju da postanemo najbolji izbor za kreditiranje potrošača i malih i srednjih preduzeća. Naš fokus na profitabilan rast u ključnim segmentima i digitalnim inovacijama bio je nepokolebljiv. Uz našu snažnu posvećenost stvaranju vrijednosti za klijente i akcionare, Addiko je pokazao agilnost i otpornost u izazovnom tržišnom okruženju.

Uprkos makroekonomskim izazovima - visokim kamatnim stopama, inflacionim pritiscima i političkoj nesigurnosti, Banka je ostvarila pozitivne finansijske rezultate u 2024. godini. To je omogućeno zahvaljujući proaktivnom upravljanju rizicima i strateškom fokusu na održivi rast. Na kraju godine, ostvarili smo neto profit nakon oporezivanja od 3,1 miliona EUR, što odražava našu sposobnost da se nosimo sa tržišnim nesigurnostima, uz očuvanje finansijske stabilnosti. Ključni finansijski pokazatelji potvrđuju našu operativnu snagu, podržanu solidnom bazom klijenata i koeficijentom ukupnog kapitala od 23,1%, što je znatno iznad regulatornih zahtjeva.

Neto kamatni prihod porastao je za 4,0%, dostigavši 12,6 miliona EUR, zahvaljujući većem fokusu na proizvode sa visokim maržama i efikasnom upravljanju troškovima finansiranja. Naša oprezna politika upravljanja rizicima dovela je do smanjenja nenaplativih kredita, čime je dodatno ojačan kvalitet portfolija Banke i njena dugoročna otpornost. Prihod od naknada i provizija smanjen je zbog novih regulatornih promjena u sektoru platnih kartica, ali naša jaka kapitalna pozicija i mjere efikasnosti ublažile su negativne uticaje. Takođe, Banka je proširila svoj program zaštite klijenata za kredite sa promjenljivim kamatnim stopama, čime smo ponovo potvrdili našu posvećenost odgovornom bankarstvu.

Poslovni rashodi porasli su na 11,5 miliona EUR, prvenstveno zbog većih troškova zaposlenih, uslijed usklađivanja plata sa sektorom i usvajanja Kolektivnog ugovora. Takođe, strateška ulaganja u IT infrastrukturu i digitalnu transformaciju nastaviće da unaprjeđuju operativnu efikasnost i poboljšavaju korisničko iskustvo.

Naš Program ubrzanja, pokrenut 2023. godine, doveo je do poboljšanja u poslovnom rastu, digitalnim inovacijama i upravljanju rizicima. Potrošačko kreditiranje je premašilo očekivanja sa 10% godišnjeg rasta kredita, dok je kreditiranje malih i srednjih preduzeća imalo izazova uslijed konkurentskih pritisaka. Ipak, zadržali smo naš pristup sa premium cijenama i uveli ciljane inicijative za podršku malim i srednjim preduzećima.

U skladu sa ciljevima Programa, Banka je i dalje bila posvećena inovacijama i digitalizaciji u 2024. godini. Uveli smo moderne ATM Cash-In uređaje dostupne 24/7, koji pružaju nove funkcionalnosti za pojedinačne klijente i mala i srednja preduzeća. Takođe, uspješno je implementiran POS projekat (Point of Sales), koji omogućava odobravanje kredita putem naše mreže partnera direktno na prodajnom mjestu. Još jedan značajan korak bio je lansiranje Addiko Business Mobile aplikacije za pravna lica, čime smo unaprijedili našu digitalnu ponudu i omogućili klijentima da upravljaju svojim finansijama kad god i gdje god to žele.

U skladu sa usvojenim ESG principima, integrisali smo održivost u našu poslovnu i strategiju upravljanja rizicima, fokusirajući se na ključne Ciljeve održivog razvoja (Sustainable Development Goals). Naša ulaganja u AI i digitalno bankarstvo nastaviće da unaprjeđuju korisničko iskustvo i operativnu efikasnost.

Kao jedan od lidera u implementaciji DORA i SEPA projekata na tržištu, sa ponosom ističemo našu posvećenost i spremnost za pristupanje EU. Ove inicijative ne samo da pokazuju naš proaktivan pristup usklađivanju sa evropskim standardima, već i odražavaju našu predanost unapređenju operativne efikasnosti, obezbjeđivanju usklađenosti sa propisima i omogućavanju nesmetanih transakcija na međunarodnom nivou.

Gledajući u budućnost, 2025. godina donosi izazove i prilike. Sa ekonomskim rastom u centralnoj i jugoistočnoj Evropi koji nadmašuje prosjek EU, dobro smo pozicionirani da nastavimo sa uspjehom. Istrajnost, stručnost i zajedničke vrijednosti našeg tima ulivaju nam povjerenje da ćemo uspješno ploviti na očekivanom putu promjena. U 2025. godini nastavićemo da jačamo naše osnovne operacije, širimo naše digitalne kapacitete i prilagođavamo se promjenjivim regulatornim i tržišnim uslovima. I dalje moramo ispunjavati obavezu da pružimo vrijednost našim klijentima, zaposlenima i akcionarima, obezbjeđujući održiv i odgovoran rast.

Srdačno zahvaljujemo našim zaposlenima, klijentima i partnerima na povjerenju i lojalnosti. Zajedno ćemo nastaviti da gradimo Addiko kao banku koja postavlja standarde u svojoj oblasti.

S poštovanjem,
Christoph Schön, predsjednik Upravnog odbora

ČLANOVI UPRAVE BANKE

Christoph Schön, predsjednik Upravnog odbora, nadležan za opšte poslove i poslove podrške poslovanju

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Odjeljenje za računovodstvo i izvještavanje
- Služba za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Služba interne revizije
- Sektor za korporativno upravljanje
- Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima i korporativne komunikacije,
- upravljanje projektima i procesima
- Sektor za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Odjeljenje za upravljanje nabavkom i imovinom
- Sektor operacija

Danijela Vukoslavović, članica Upravnog odbora, nadležna za komercijalne poslove

Odgovorna za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Sektor prodaje proizvoda na malo
- Odjeljenje za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju
- Odjeljenje za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Ekspertska funkcija za marketing

Biljana Vujović, članica Upravnog odbora, nadležna za poslove upravljanja rizicima

Odgovorna za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom
- Odjeljenje za naplatu potraživanja
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija i kontinuitet poslovanja

Godišnji izvještaj za 2024. godinu

(1)	Opšte informacije	103
(2)	Makroekonomski ambijent	103
(3)	Program ubrzanja	104
(4)	Novosti u poslovanju	105
(5)	Finansijski razvoj banke	107
(6)	Upravljanje kapitalom i likvidnošću	111
(7)	Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja	111
(8)	Istraživanje & Razvoj	116
(9)	Predviđanja i srednjoročni ciljevi	117
(10)	Korporativno upravljanje	117
(11)	Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	121
(12)	Upravljanje rizicima	121
(13)	Finansijski instrumenti	121

Izjava o odgovornosti:

Određene izjave u ovom izvještaju mogu biti izjave o budućim očekivanjima i druge izjave koje se odnose na budućnost koje se temelje na trenutnom stanovištu i pretpostavkama menadžmenta i uključuju poznate i nepoznate rizike i neizvjesnosti koje bi mogle uzrokovati da se stvarni rezultati, učinak ili događaji materijalno razlikuju od one izražene ili implicirane u takvim izjavama.

Stvarni rezultati mogu se značajno razlikovati od predviđenih rezultata, a informacije o prošlim rezultatima ne dopuštaju donošenje pouzdanih zaključaka o budućim rezultatima. Izjave koje se odnose na budućnost temeljene na trenutnom stanovištu i pretpostavkama menadžmenta mogu uključivati rizike i neizvjesnosti koje bi mogle uzrokovati materijalno odstupanje od ovdje sadržane izjave.

Ovo je prevedena verzija Izvještaja. Samo je crnogorska verzija autentična.

Addiko Bank AD Podgorica neće biti odgovorna iz bilo kojeg razloga za bilo kakvu štetu, gubitak, trošak ili izdatak bilo koje vrste koji proizlazi direktno i/ili indirektno iz ili na temelju bilo koje upotrebe ovog izvještaja ili njegovog sadržaja ili na drugi način proizlaze u vezi s ovim dokumentom.

Ovaj izvještaj ne predstavlja preporuku ili poziv ili ponudu za ulaganje ili bilo kakav drugi savjet ili bilo kakvo nagovaranje na učestvovanje u bilo kojem poslu i niko se ne smije oslanjati na ove materijale u vezi s bilo kojom ugovornom ili drugom obavezom, i tako dalje.

Svi podaci prikazani su na nivou Addiko Bank AD Podgorica (u cijelom dokumentu naziva se Addiko banka ili Banka), osim ako nije drugačije navedeno. Tablice u ovom izvještaju mogu sadržavati razlike u zaokruživanju.

(1) Opšte informacije

1.1. O Banci

Addiko Bank AD Podgorica, Podgorica, Bul. Džordža Vašingtona 98, PIB 02454190 (dalje u tekstu: Banka) je kreditna institucija koja je dobila licencu Centralne banke Crne Gore (dalje u tekstu: CBCG) za rad u Crnoj Gori broj licence 0101-377/17-6, upisana je u Centralni registar privrednih subjekata pod registarskim brojem subjekta: 4-0215615 čime je stekla svojstvo pravnog lica i ovlašćena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o bankama.

Banka je članica Addiko Grupe, međunarodne grupe kreditnih institucija koja se sastoji od matične banke Addiko Bank AG sa sjedištem u Beču i podružnica koje su registrovane, licencirane i posluju u pet zemalja centralne i istočne Evrope: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina (gdje posluje preko dvije banke), Srbija i Crna Gora.

Osnovni kapital Addiko Bank AD Podgorica je u 100% vlasništvu Addiko Bank AG Wipplingerstraße 34/4, OIB: 51364807807, čije su akcije uvrštene u trgovanje na Bečkoj berzi.

Addiko banka gradi svoju tržišnu poziciju kao banka specijalista za kreditiranje građana i malih i srednjih preduzeća, koja se zalaže za brzinu i fleksibilnost i uvodi nova digitalna rješenja i automatizaciju omogućavajući efikasnost i najbolje korisničko iskustvo u klasi.

Ovaj specijalistički pristup kontinuirano se unapređuje, kako bi reagovao na potrebe kupaca i tržišno okruženje.

1.2. Informacije o registraciji

Shodno dozvoli za rad izdatoj od strane Centralne banke Crne Gore, Banka može da obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično za svoj račun.

Pored navedenog, Banka može da obavlja i druge bankarske poslove, odnosno:

- Izdaje garancije i preuzima druge obaveze
- Kupuje i naplaćuje potraživanja
- Izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove)
- Vršiti platni promet u zemlji i sa inostranstvom

- Trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove, valutnim i kamatnim instrumentima
- Prikuplja podatke, izrađuje analize i daje informacije i savjete o kreditnoj sposobnosti preduzeća i preduzetnika
- Vršiti depo poslove
- Vršiti usluge čuvanja u sefovima

1.3. Prodajna mreža

U skladu sa svojim strateškim opredjeljenjem da predvodi digitalnu transformaciju, Banka je i u 2024. primjenjivala moderan koncept organizacije načina poslovanja u Addiko mreži sa ciljem da postigne još bolje prodajne rezultate, izvrsnost u pružanju bankarskih usluga i omogućiti bolju dostupnost usluga klijentima širom Crne Gore.

Posebna pažnja je posvećena kreiranju i razvoju Partnership kanala u okviru kojeg je formirana baza od 32 partnera iz različitih industrija/djelatnosti, sa daljim ciljem povećanja baze klijenata i prihoda iz ovog kanala. Pokrenut je i projekat/kanal Kreditnih posrednika, čija je realizacija započeta u septembru 2023.

Na kraju 2024. godine, Addiko retail mreža posluje kroz filijale/ekspoziture na sljedećim lokacijama:

Filijala Podgorica - Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 37
Ekspozitura Podgorica I - Bul. Save Kovačevića 74 (Mall of Montenegro)
Ekspozitura Podgorica II - Blaža Jovanovića 8 (TC „Bazar”)
Ekspozitura Bar - Maršala Tita br. 3
Ekspozitura Budva - Mediteranska b.b.
Filijala Kotor - TC „Kamelija”
Ekspozitura Herceg Novi - Njegoševa 20
Šalter Sutorina - Sutorina bb (HDL Novi Mall)
Kreditna Express poslovnica - HDL Radanovići
Ekspozitura Nikšić - Trg slobode 29
Ekspozitura Bijelo Polje - Ul. Tršova bb
Ekspozitura Pljevlja - Trg Đorđa Peruničića

(2) Makroekonomski ambijent

Tokom 2024. godine očekuje se rast BDP od 3,5% koji će biti uslovljen turističkom sezonom, kao i investicijama u hotelsku industriju i energetske infrastrukturu. Nadalje očekivanja su da privatna potrošnja i rast turizma budu na umjerenom nivou zbog visoke inflacije i kamatnih stopa.

U prvoj polovini 2024. godine inflacija je smanjena prije svega zbog smanjenih cjenovnih pritisaka na hranu i stanovanje. Inflacija je takođe ublažena vladinim ekonomskim programom “Stop inflaciji/Limitirane

cijene”. Predviđa se da će inflacija u narednoj godini biti u prosjeku 4,8%.¹

Stopa nezaposlenosti je nastavila da opada, iako je i dalje iznad regionalnog prosjeka. Uprkos tome, Crna Gora se i dalje suočava sa nedostatkom radne snage u ljetnjoj sezoni, a to će ostati izazov. Sektor turizma će se nastaviti suočavati sa nedostatkom radne snage, zbog domaćeg kadra koji se seli u Hrvatsku tokom ljeta (uprkos porastu zarada u Crnoj Gori), a sezonski radnici iz drugih zemalja vjerovatno će popuniti tu prazninu. Podržano solidnim ekonomskim rastom i mjerama politike, kao što su ukidanje obaveznih zdravstvenih doprinosa i uvođenjem neoporezivog dijela zarada, očekivanja su da će se ovogodišnja stopa nezaposlenosti dalje smanjivati.

Fiskalni rizici nastavljaju da rastu zbog većih socijalnih davanja, imajući u vidu Paket „Evropa sada 2“, koji je stupio na snagu u oktobru 2024. Paket ima za cilj da poveća minimalne zarade i dnevnice uopšte, smanjenjem doprinosa u penzioni fond. Rizici su takođe povišeni zbog poreske reforme iz 2022. godine, kojom su ukinuti doprinosi za zdravstvo.

(3) Program ubrzanja

Kako bi se dalje podstaklo generisanje vrijednosti, Addiko banka je uspostavila Program ubrzanja na nivou Grupe. Opšti cilj programa je usklađivanje sa ambicijom Addiko banke da postane najbolja specijalizovana banka za segmente potrošača i malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Namjera je da se ubrzaju mogućnosti Banke da stvori inkrementalnu vrijednost za svoje klijente i da obezbijedi brže postizanje srednjoročnih ciljeva. Program se zasniva na tri glavna stuba: Rast poslovanja u fokusnim oblastima, operativna izvrsnost i digitalne inovacije, i najbolje upravljanje rizicima.

3.1. Prvi stub: Rast poslovanja u fokus segmentima

Tokom 2024. godine, u skladu sa programskim ciljevima, Addiko banka je usmjerila svoje napore na sljedeće ključne oblasti:

- Proširena partnerska mreža. Ovaj potez je omogućio banci da pristupi novom segmentu klijenata koji vrednuju finansiranje na prodajnom mjestu.
- Osim toga, preduzete su dalje radnje da se povećaju prihodi od nekreditnih proizvoda, sa posebnim fokusom na kartice i osiguranje.
- Očekuje se da će posvećenost Addiko banke i marljiv rad na proširenju ponude proizvoda dodatno poboljšati MSP ekosistem i tok prihoda kroz plasiranje novih proizvoda i pakete prodaje.

Addiko će nastaviti da proširuje E2E digitalne mogućnosti kako bi privukla digitalne kupce i proširila se kroz svoj partnerski ekosistem. Banka će takođe proširiti i svoju ponudu proizvoda za potrošače i MSP, uvođenjem prilagođenih funkcionalnosti u kartično poslovanje.

Marketinške mogućnosti čine veoma važan dio ovog stuba i biće dalje unapređivane i usavršavane. Pomenute mjere će doprinijeti kontinuiranom rastu fokusnih oblasti poslovanja na održiv i profitabilan način, uz održavanje razboritog pristupa procjeni rizika.

3.2. Drugi stub: Operativna izvrsnost i digitalne inovacije

Kroz drugi stub Programa ubrzanja, usmjeren na Operativnu izvrsnost i digitalne inovacije, Banka je dodatno radila na E2E optimizaciji osnovnih procesa, s ciljem pružanja korisničkog iskustva najboljeg u klasi, u svim fokus područjima i proizvodima, bez obzira na distribucijski kanal koji korisnik koristi. Uvođenjem novih digitalnih rješenja i automatizacijom pozadinskih zadataka, Banka čini kreditiranje bržim i lakšim, pokazujući svoju predanost i sposobnost da koristi tehnologiju i učini bankarstvo dostupnijim, učinkovitijim i usmjerenijim na klijente.

U segmentu poslovanja sa stanovništvom, Banka je dalje razvijala svoje aplikacije za mobilno bankarstvo, koncentrišući se na doradu korisničkog interfejsa i ukupnog korisničkog iskustva.

Uz unapređenje potrošačkog segmenta, Banka nastavlja poboljšavati usluge i za mala i srednja preduzeća nadogradnjom postojećih rješenja za on-line kreditiranje nudeći personalizovane ponude svojim klijentima, istovremeno omogućavajući nesmetan početak kreditnog procesa putem moderne internet platforme. Dodatno, Banka je napravila razna prilagođavanja u svom sistemu kreditiranja kako bi optimizovala procese i povećala udobnost za svoje klijente. Tokom 2024. godine završeno je uspješno uvođenje aplikacije za mobilno bankarstvo za klijente u segmentu malih i srednjih preduzeća

Banka je uspješno implementirala i projekat Kreditiranja na prodajnom mjestu (Point of Sale Loans), čime je omogućeno odobrenje kredita kroz mrežu partnera direktno na prodajnom mjestu partnera. Opseg ovog projekta je uključivao razvoj posebno dizajnirane platforme za kreditiranje u okviru potrošačkog segmenta, koja zadovoljava sve sigurnosne standarde, te integraciju platforme sa sistemima Banke i partnera. U narednom

¹ Bečki institut za internacionalne ekonomske studije Austrija (wiiw)

periodu su planirana dalja unapređenja sa ciljem da se omoguće nove tačke za odobrenje kredita u saradnji sa partnerima Banke.

U 2024. godini uspješno su postavljeni prvi moderni ATM Cash-In uređaji, sa ciljem da se u kratkom roku u okviru svih filijala postave ovi bankomati i da se na najprometnijim lokacijama otvore digitalne zone 24/7 koje bi klijentima omogućile uplate pazara i gotovine bez obzira na radno vrijeme filijale. U narednom periodu Banka će raditi na proširenju mreže ATM Cash-In uređaja, te dalje raditi na proširenju funkcionalnosti koje ovi uređaji pružaju klijentima.

3.3. Treći stub: Najbolje upravljanje rizicima

Inicijative implementirane kao dio trećeg stuba, koji se fokusira na to da postanemo najbolji u upravljanju rizicima, takođe su bile prilično uspješne tokom 2024. godine:

- Na osnovu sveobuhvatne platforme za izvještavanje o rizicima koja je uvedena u prethodnoj godini, Addiko je dodatno optimizovao svoj proces naplate.
- Addiko je takođe radio na uspostavljanju skalabilnog i automatizovanog okruženja za underwriting, praćenje i izvještavanje u cilju daljeg poboljšanja efikasnosti, efektivnosti i, što je najvažnije, kvaliteta portfelja. U tom kontekstu, Banka je povećala nivo automatizacije u segmentu kupaca za 0,6% u odnosu na prethodnu godinu.
- Nekoliko inicijativa, kao dio Risk Excellence stream-a, sa ciljem daljeg unapređenja efikasnosti.

Banka će nastaviti da investira u IT sisteme kako bi omogućili dalje povećanje udjela automatskih odluka putem standardizacije. Addiko će takođe nastaviti da se fokusira na efikasno upravljanje NPE-om kako bi stvorio dodatnu vrijednost za banku.

(4) Novosti na poslovnom planu

4.1. Marketinške aktivnosti u 2024.

U 2024. godini, Addiko banka Crna Gora je vodila 10 kampanja, koristeći i onlajn i oflajn medijske kanale. Ključne promotivne aktivnosti uključivale su:

- Marketinške kampanje koje ističu onlajn pogodnost Addiko kredita i prikazuju lakoću i dostupnost Addiko digitalnih usluga.
- Depozitne kampanje su uvedene da bi se prikazale konkurentne kamatne stope, ojačalo prisustvo na tržištu i podstakao rast depozita.

- Addiko je nastavio da komunicira o svojim jedinstvenim ponudama, lansirajući nove iteracije kredita malog iznosa za nove klijente i promovišući kampanje obećanja odobrenja kredita sa rekordno kratkim rokom odobrenja za klijente malih i srednjih preduzeća.

- Organizovana je inovativna digitalna kampanja za Mastercard kreditnu karticu u saradnji sa lokalnom alternativnom agencijom za produkciju The Books of Knjige, kao i nagradna igra sa ciljem povećanja korišćenja kartica i aktivaciju korisnika.

U 2024. je završeno istraživanje segmentacije kupaca. Na osnovu nalaza, razvijena su i implementirana nova komunikaciona sredstva kako bi se bolje targetirali specifični segmenti kupaca.

Da bi se ojačao Addiko digitalni DNK, naš predstavnik brenda Oskar je dobio digitalni hologram koji je predstavljen u novim kampanjama, direktno ističući naša rješenja za digitalne kredite.

Pored redovnog Brand Tracker istraživanja koje se radi na godišnjem nivou u svim Addiko zemljama, Addiko banka u Crnoj Gori je u 2024. sproveda dva lokalna istraživanja: Tajni kupac u okviru kojeg je sproveden skrining filijala kako bi se izmjerio nivo profesionalizma i prodajnih vještina blagajnika, prodavaca i agenata Kontakt centra u odnosu na glavne konkurente, kao i istraživanje Voice of the Client kojim je mjereno zadovoljstvo pravnih lica koji su klijenti Addiko banke u poređenju sa konkurencijom. Oba istraživanja su potvrdila da naši klijenti prepoznaju napore koje ulažemo da proces kreditiranja bude što pristupačniji i jednostavniji, te je ocjena kvaliteta usluge Addiko banke i indeksa preporuke u oba segmenta visoka. Rezultati istraživanja korišćeni su za unapređenje ponude proizvoda Banke i kvaliteta usluge koje pružamo našim klijentima, kako u segmentu poslovanja sa građanima, tako i sa kompanijama.

U domenu sponzorstava, ponosni smo što smo učestvovali i podržali drugo međunarodno izdanje konferencije Montenegro Financial Markets 24. i 25. septembra u Podgorici, u organizaciji Komisije za tržište kapitala, Agencije za nadzor osiguranja, Ministarstva finansija Crne Gore i Centralne banke Crne Gore. Kao banka koja brine o finansijskoj pismenosti svojih klijenata, omogućili smo i našim najvažnijim klijentima da prisustvuju konferenciji na kojoj se diskutovalo o svim aktuelnim trendovima u segmentu finansijskih usluga.

4.2. Informacije o kupovini sopstvenih akcija

Tokom 2024. godine, Addiko Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija. U dijagramu ispod se nalazi trenutni broj akcija i vrijednost osnivačkog kapitala.

Naziv Akcionara	2023			2024		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% Učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% Učešća
Addiko Bank AG, Vienna	125.100	27.661	100%	125.100	27.661	100%
Ukupno	125.100	27.661	100%	125.100	27.661	100%

(5) Finansijski razvoj banke

5.1. Bilans uspjeha

		EUR 000	
		01.01. -	01.01. -
		31.12.2024	31.12.2023
	Napomene		
Prihodi od kamata i slični prihodi	(4, 18.1)	14,039	13,731
Rashodi od kamata i slični rashodi	(4, 18.2)	-1,456	-1,627
Neto prihodi od kamata		12,583	12,104
Prihodi od naknada i provizija	(4, 19.1)	3,898	4,529
Rashodi naknada i provizija	(4, 19.2)	-2,718	-2,363
Neto prihodi od naknada i provizija		1,180	2,166
Neto dobiti / gubici od kursnih razlika	(5, 20)	282	269
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja		30	122
ostale imovine	(21)		
Ostali prihodi	(22)	925	1,012
Troškovi zaposlenih	(13, 23)	-5,704	-5,004
Troškovi amortizacije	(10, 24)	-1,025	-913
Opšti administrativni troškovi	(25)	-4,832	-4,633
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije		-70	-13
finansijskih instrumenata	(26)		
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih		320	989
instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz			
bilans uspjeha	(8, 27)		
Troškovi rezervisanja	(28)	8	-854
Ostali rashodi	(29)	-39	-49
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		3,658	5,196
Porez na dobit	(6, 30)	593	763
NETO PROFIT		3,065	4,433

5.2. Analiza bilansa uspjeha

Banka uprkos makroekonomskim izazovima ostvaruje pozitivan rezultat uz proaktivno upravljanje rizicima, kako bi se na vrijeme identifikovali i uračunali svi potencijalni efekti povećanog kreditnog rizika na rezultat. Na kraju 2024. godine ostvaren je profit nakon oporezivanja u iznosu od 3.1 miliona EUR (2023: 4.4 miliona EUR).

U odnosu na 2023. godinu, kada je iznosio 12.1 miliona EUR, neto kamatni prihod se u 2024. godini povećao za 0.5 miliona EUR, odnosno 4.0% te iznosi 12.6 miliona EUR. Ovakav rast je posljedica rasta u dijelu kamatnih prihoda kao i nižim kamatnim rashodima na depozite. Na rast prihoda od kamata (2.2% ili 0.3 miliona EUR) uticalo je povećanje učešća fokus segmenata (visoko profitabilni proizvodi namijenjeni stanovništvu i malim i srednjim preduzećima), kao i prihodi vezani za plasmane viška likvidnosti sa većim obimom i stopama.

Pozitivan uticaj na neto kamatni prihod imali su i niži kamatni rashodi u iznosu od 0.2 miliona EUR, sa -1.6 miliona EUR u 2023. godini na -1.5 miliona EUR u 2024. godini. Glavni uzrok nižih rashoda od kamata je uslovljen smanjenim prosječnim iznosom subordiniranog duga tokom 2023. godine. Neto kamatna marža bilježi blagi pad sa 5.35% u 2023. godini na 5.30% u 2024. godini.

Neto prihodi od naknada i provizija pali su na 1.2 miliona EUR (2023: na 2.2 miliona EUR) kao posljedica pada prihoda od naknada i provizija na 3.9 miliona EUR, koji je u 2023. godini iznosio 4.5 miliona EUR, dok troškovi naknada i provizija pokazuju rast ali u manjem iznosu i iznosili su -2.7 miliona EUR, dok su u 2023. godini iznosili -2.4 miliona EUR. Pad prihoda od naknada i provizija uslovljeno je novom regulativom u vezi platnih kartica kojom se regulišu međubankarske naknade za platne kartice i utvrđuje ograničenje visine međubankarskih naknada.

Neto prihod od kursnih razlika bio je pozitivan i pokazuje neznatni rast u odnosu na 2023. godinu u iznosu od 5% i iznosi 0.28 miliona EUR (2023: 0.27 miliona EUR).

Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine je iznosio 0.03 miliona EUR (2023: 0.12

miliona EUR). Proknjiženi dobitak se odnosi na prodaju nekretnine koja je bila u vlasništvu Banke.

Tokom 2024. godine, Banka je usvojila Odluku o produženju Programa aktivnosti u cilju zaštite klijenata koji imaju kredite u eurima sa varijabilnom kamatnom stopom. S obzirom na navedeno, gubitak od modifikacija je povećan, te u 2024. godini iznosi -0.1 miliona EUR (2023: -0.0 miliona EUR).

Ostali neto prihodi (koji predstavljaju zbir ostalih poslovnih prihoda i ostalih poslovnih rashoda) iznose 0.9 miliona EUR (2023: 1.0 miliona EUR).

Poslovni rashodi su u 2024. godini porasli na iznos od -11.6 miliona EUR (2023: -10.5 miliona EUR), uglavnom vođeni većim troškovima za zaposlene. Troškovi zaposlenih porasli su za -0.7 miliona EUR i na kraju 2024. godine iznose -5.7 miliona EUR (2023: -5.0 miliona EUR). Ovaj rast uslovljen je jednim dijelom korekcijom zarada u skladu sa prosjekom u bankarskom sektoru kao i usvajanjem Kolektivnog ugovora. Ostali administrativni troškovi takođe su bili u porastu, najvećim dijelom zbog većih IT troškova, nastalih u skladu sa većom stopom inflacije, te povećanih troškova konsultantskih usluga. Troškovi amortizacije su uvećani u odnosu na prethodnu godinu i iznose -1.02 miliona EUR (2023: -0.91 miliona EUR) najvećim dijelom zbog uvećanih troškova rente (IFRS16)

Troškovi rezervisanja iznosili su 0.01 miliona EUR (2023: -0.9 miliona EUR) kao posljedica rezervisanja za sudske sporove.

U toku 2024. godine knjiženo je oslobađanje rezervacija u iznosu od 0.3 miliona EUR (2023: 0.9 miliona EUR). Banka je i u 2024. uložila značajne napore u unapređenju procesa praćenja i naplate potraživanja. Kroz primjenu efikasnih strategija i tehnika upravljanja rizicima, banka je uspjela da smanji broj nekvalitetnih kredita, što je rezultiralo stabilizacijom portfolija i smanjenjem potencijalnih gubitaka.

Porez na dobit iznosi -0.6 miliona EUR (2023: -0.8 miliona EUR).

5.3. Bilans stanja

EUR 000				
	Napomene	01.01. - 31.12.2024	01.01. - 31.12.2023	01.01. - 31.12.2022
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	(7, 31)	48,952	44,768	39,860
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		181,659	179,445	169,618
Kredit i potraživanja od banaka	(8, 32)	22,745	16,058	5,662
Kredit i potraživanja od klijenata	(8, 33)	156,342	160,632	161,765
Hartije od vrijednosti		1,914	1,866	1,881
Ostala finansijska sredstva	(34)	658	889	310
		120	251	300
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Hartije od vrijednosti		120	251	300
		0	0	0
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje				
Ostala finansijska sredstva		28	0	18
Nekretnine, postrojenja i oprema	(10, 35, 36)	1,534	1,489	1,631
Nematerijalna sredstva	(10, 37)	2,758	2,512	2,397
Tekuća poreska sredstva	(38)	809	1,590	1,598
Odložena poreska sredstva		56	21	29
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		34	34	0
Ostala sredstva	(39.1)	4,527	3,941	3,090
UKUPNA SREDSTVA		240,477	234,051	218,541
OBAVEZE				
Finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		191,136	186,073	175,285
Depoziti klijenata	(40)	184,087	176,952	163,518
Kredit banaka i centralnih banaka	(12, 41.1)	0	0	0
Kredit klijenata koji nijesu banke	(12, 41.2)	7,049	9,121	11,767
		35	69	32
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja				
Ostale finansijske obaveze		35	69	32
Rezerve	(8, 13, 42)	2,185	1,921	1,102
Tekuće poreske obaveze		611	749	315
Ostale obaveze	(43)	4,780	6,346	4,335
Subordinisani dugovi	(44)	2,501	2,533	5,502
UKUPNE OBAVEZE		201,248	197,691	186,256
KAPITAL				
Akcijski kapital	(15, 45.1)	27,661	27,661	27,661
Dobitak iz prethodnih godina		8,669	4,235	356
Dobit tekuće godine		3,065	4,433	3,879
Ostale rezerve	(45.2)	-166	31	74
Ukupan kapital		39,229	36,360	31,970
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		240,477	234,051	218,226
VANBILANSNA EVIDENCIJA	(16, 46)	335,240	332,784	333,641

5.4. Analiza bilansa stanja

Bilans stanja Banke pokazuje jednostavnu i solidnu strukturu aktive - 65% ukupne aktive čine neto krediti i veći dio njih je već u oblasti koja je u fokusu (neobezbijedeni krediti fizičkim licima i krediti malim i srednjim preduzećima). Banka je nastavila da mijenja strukturu poslovanja od nisko profitabilnih proizvoda, kao što su stambeni krediti i javno finansiranje, ka visoko profitabilnim proizvodima namijenjenih stanovništvu i malim i srednjim preduzećima. To se odražava povećanim udjelom ova dva segmenta od 94% ukupnih bruto kvalitetnih kredita (na kraju 2023: 92%)

Ukupna aktiva Banke se povećala i iznosi 240.5 miliona EUR (2023: 234.1 miliona EUR).

Istovremeno, gotovinske rezerve su porasle na 49.0 miliona EUR (2023: 44.8 miliona EUR) što odražava snažnu likvidnosnu poziciju Banke.

Ukupni krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) zabilježili su rast u iznosu od 6.7 miliona EUR, tj. na 22.7 miliona EUR (2023: 16.1 miliona EUR).

Kredit i potraživanja od klijenata (neto) smanjena su za 4.3 miliona EUR, tj. na 156.3 miliona EUR (2023: 160.6 miliona EUR). Do promjene je uglavnom došlo u segmentima koji nisu u fokusu (stambeni krediti, velika i javna preduzeća), koji su se smanjili za 3.2 miliona EUR i u 2024. godini iznose 9.9 miliona EUR u dijelu kvalitetnih bruto kredita dok kvalitetni bruto krediti namijenjeni malim i srednjim preduzećima pokazuju pad u iznosu od 5.2 miliona EUR kao rezultat smanjenje velikih izloženosti. Ovo smanjenje je nadoknađeno novim isplatama u dijelu potrošačkih kredita (neto rast potrošačkih kredita iznosio je 4.7 miliona EUR).

Materijalna sredstva pokazuju neznatni rast u odnosu na prošlu godinu i ista iznose 1.53 miliona EUR (2023: 1.49 miliona EUR), dok su se istovremeno nematerijalna sredstva blago povećala i sada su dostigla nivo od 2.8 miliona EUR (2023: 2.5 miliona EUR).

Poreska sredstva pokazuju pad i iznose 0.8 miliona EUR (2023: 1.6 miliona EUR).

Ostala aktiva uvećana je na 4.5 miliona EUR (2023: 3.9 miliona EUR).

Na strani pasive, finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku uvećane su na 191.1 miliona EUR (2023: 186.1 milion EUR):

- Depoziti klijenata porasli su na 184.1 miliona EUR (2023: 177.0 miliona EUR) što pokazuje stabilnu depozitnu bazu koja je još jedna od prednosti Banke.
- Depoziti ostalih klijenata su se smanjili na 7.0 miliona EUR (2023: 9.1 miliona EUR) kao posljedica redovnih otplata pozajmica po osnovu kojih su dati krediti u saradnji sa Investiciono-razvojnim fondom.

Rezerve su povećane na 2.2 miliona EUR (2023: 1.9 miliona EUR).

Ostala pasiva bilježi pad na 4.8 miliona EUR (2023: 6.3 miliona EUR).

Kapital je uvećan na 39.2 miliona EUR (2023: 36.4 miliona EUR) uslijed ostvarene dobiti nakon oporezivanja iz tekuće godine.

(6) Upravljanje kapitalom i likvidnošću

Banka kontinuirano upravlja kapitalom sa ciljem obezbjeđivanja stabilnog i sigurnog poslovanja i ispunjenja obaveza prema povjeriocima, i obezbjeđivanja usaglašenosti sa zahtjevima propisanim Zakonom o kreditnim institucijama i Odlukom o adekvatnosti kapitala.

6.1. Kapital Banke i upravljanje kapitalom

Regulatorni kapital Banke na dan 31. decembar 2024. godine, se sastojao od osnovnog kapitala (Tier 1) i dopunskog kapitala (Tier 2). Koeficijent ukupnog kapitala TCR je iznosio 23,1%, dok je koeficijent osnovnog kapitala iznosio 21,48%, što je značajno iznad regulatorno propisanog minimuma.

Regulatorni kapitalni zahtjevi

Rješenjem iz marta 2024. godine izdatog od strane Centralne Banke Crne Gore, Addiko banka AD Podgorica je prestala da bude sistemski važna kreditna institucija.

Minimalni propisani zahtjev za ukupnim kapitalom na 31.12.2024. godine (OCR) je iznosio 14,53% i sastojao se od:

- 11,15% ukupnog zahtjeva za kapitalom u okviru SREP-a (TSCR), i obuhvata 8% zahtjeva za kapitalom iz Stuba 1 i 3,15% zahtjeva iz Stuba 2; i
- 3,38% kombinovanog bafera (CBR), koji čini 1,88% bafer za očuvanje kapitala (CCB) i 1,5% bafer za strukturni sistemski rizik.

6.2. Likvidnosna pozicija

Banka održava snažnu poziciju likvidnosti, sa pokazateljima koji premašuju regulatorne zahtjeve. Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) bio je u rasponu od 215% u maju 2024. godine do 413% u avgustu 2024. godine, daleko iznad minimalnih regulatornih zahtjeva od 100%. Na 31.12.2024. LCR je iznosio 312%. Glavni izvor finansiranja banke uglavnom čine depoziti njenih klijenata. Koeficijent kredita i depozita (LTD), odnos između neto kredita i depozita klijenata, iznosio je 83% (IE23: 87%) što predstavlja znak jačanja depozitne baze.

6.3. ICAAP - Politika interne procjene adekvatnosti kapitala

Osiguranje sposobnosti Banke da podnese ekonomski rizik glavni je dio upravljačke aktivnosti Addiko banke. Stoga, Banka je uspostavila jasno definisan interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP).

Upravljanje rizicima dio je sveobuhvatnog upravljačkog procesa banke, čime se rizični kapital alokira po vrstama rizika u skladu sa strategijom, postavljaju ograničenja i kapital prati kroz postavljene sisteme limita. Operativno upravljanje procesom procjene adekvatnosti internog kapitala, obavlja se u nekoliko koraka: 1) Identifikacija i procjena materijalnosti rizika, 2) Kvantifikacija rizika, 3) Definisanje i obračun dostupnog kapitala, 4) Poređenje dostupnog kapitala i kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika, 5) Procjena budućih kapitalnih zahtjeva, 6) Monitoring i kontrola, 7) Stresno testiranje, 8) Definisanje mjera.

Banka je definisala set internih smjernica za upravljanje rizicima (strategije, metodologije, politike, procedure, priručnike) kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovani način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione promjene, kao i promjene djelova propisa. Postojeće smjernice se preispituju godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažurirati iste. Ovo osigurava podudaranje stvarnih i dokumentovanih procesa. Banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenta iz domena upravljanja rizicima, uključujući pripremu i ažuriranje. Pridržavanje ovih smjernica obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u process upravljanja rizicima.

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesečno poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolateral, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

(7) Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja

7.1. Tržište i razvoj poslovanja

Banka posluje na principima direktnog i jednostavnog bankarstva, s fokusom na proizvode koji zadovoljavaju ključne potrebe klijenata, a zasnivaju se na efikasnosti i jasnoj i transparentnoj komunikaciji.

Poslovanje sa stanovništvom

U oblasti poslovanja sa fizičkim licima, fokus je stavljen na ključne proizvode - gotovinske i potrošačke kredite, pakete računa i kreditne kartice.

Poseban segment predstavlja digitalno bankarstvo, u kojem se mogućnosti banke kontinuirano razvijaju sa misijom da poboljšaju i obogate korisničko iskustvo, prije

svega na mobilnoj platformi. Pored transakcionog bankarstva, postojećim klijentima Banke je omogućeno da putem mBanking-a apliciraju za gotovinski kredit i dobiju sredstva na svoj tekući račun u roku od nekoliko minuta, bez odlaska u filijalu, a isto je omogućeno i za overdraft kao i za kreditnu karticu (E2E proces), čime se značajno štedi vrijeme klijenata provedeno u realizaciji bankarskih poslova.

Buduće aktivnosti će biti usmjerene na još intenzivniju komunikaciju sa klijentima, kroz aplikaciju mobilnog bankarstva, sa ciljem da se što veći broj proizvoda i usluga klijentima obezbijedi putem ove aplikacije i smanji potreba za dolaskom u filijalu.

Konstantan rast učešća kredita iniciranih digitalnim kanalima potvrđuje uspješan put Banke ka digitalnoj transformaciji. U 2024. taj rast je dostigao 85% od ukupnog broja kreditnih zahtjeva.

Banka je tokom 2024. godine klijentima ponudila inovativne funkcionalnosti koje mogu koristiti korišćenjem mBanking aplikacije, kao što je PIN Now funkcionalnost putem koje klijent uvijek ima uvid u svoj PIN na mBanking kanalu.

Usklađena je i ažurirana jedinstvena ponuda paketa računa, koja osim besplatnih digitalnih transakcija i podizanja gotovine na svim bankomatima u Crnoj Gori, klijentima korisnicima paketa omogućava i upotrebu "3 u 1" kreditne kartice. Ova kartica je jedinstvena na crnogorskom tržištu zato što ima tri različite funkcionalnosti na osnovu kojih korisnici mogu birati način otplate duga: odloženo do 40 dana (bez kamate), na rate ili minimum 5% duga mjesečno.

Kao prva institucija na tržištu koja je registrovana za zastupničke poslove prodaje osiguranja Banka je razvila procese, proizvode i mehanizme prodaje bankoosiguranja i do sada je ostvarila jako dobre rezultate. Istovremeno, sa svojom mrežom obučanih i licenciranih kadrova Banka daje značajan doprinos unapređenju bankoosiguranja na našem tržištu i edukaciji klijenata, sa ciljem podizanja svijesti građana o važnosti ovog segmenta.

Klijenti su prepoznali prednost jednostavnosti i brzini procesa otvaranja računa sa izborom adekvatnog paketa servisa i proizvoda, kao i mogućnost pripadajućih besplatnih transakcija putem e/mBanking-a, što za rezultat ima konstantno uvećanje baze korisnika navedenih proizvoda.

U odnosu na prethodnu godinu, učešće digitalnih transakcija u ukupnom broju transakcija fizičkih lica je povećano za 3,1 p.p.

Dio platforme za digitalnu transformaciju uključuje i uvođenje Cash in servisa na bankomatima koji će klijentima u narednom periodu omogućiti uplatu gotovine za fizička lica, odnosno pazara za pravna lica i tako olakšati servis klijentima i učiniti ga dostupnim 24/7.

Banka posebnu pažnju posvećuje segmentu kartičnog poslovanja, pa je tokom 2024. godine kompletirala niz promotivnih aktivnosti u cilju unapređenja korišćenja kartičnih proizvoda i rasta kartičnog portfolia. U cilju poboljšanja klijentskog iskustva u korišćenju kartičnih proizvoda, banka je kompletirala nekoliko inicijativa, kao što su Etocha, te PinNow, koje klijentima donose lakše upravljanje i korišćenje ovih proizvoda. Takođe, banka je otpočela projekat implementacije digitalnog novčanika (Apple i Google) sa ciljem da ga finalizuje u 2025. godini.

Segment malih i srednjih preduzeća

Segment malih i srednjih preduzeća je jedan od tri ključna segmenta Addiko banke. Digitalni tim zadužen za poslovanje sa privredom, razvio je internu platformu za upravljanje poslovnim procesima u cilju pružanja naprednih i brzih usluga. Ova platforma je omogućila značajno ubrzanje i pojednostavljivanje procesa odobravanja kreditnih proizvoda, što za posljedicu ima rast zadovoljstva klijenata. Učešće kredita za ključni (standard) segment odobrenih tokom 2024. godine kroz ovu platformu poraslo je 10% u odnosu na prethodnu godinu.

U pravcu dodatnog poboljšanja korisničkog iskustva, klijentima Banke je omogućeno da putem web platforme apliciraju za kredite, bez odlaska u filijalu.

Planiran je dalji razvoj i poboljšanje ove platforme u cilju unapređenja korisničkog iskustva klijenata, što kraćeg vremena za donošenje odluke kao i vremena do konačne realizacije/isplate kredita. Ova poboljšanja su planirana da se sprovedu i za ostale proizvode (kartice, overdrafte).

Uvođenjem mogućnosti automatskog odobrenja dodatnih proizvoda kao što su kreditne kartice i prekoračenje po računu putem digitalne platforme zaokružen je paket proizvoda za kreditiranje jednostavnim i brzim procesom. Kreditna kartica 2u1 ujedno predstavlja jedinstveni proizvod koji podržava dvije funkcionalnosti - revolving i charge.

Po uzoru na mBanking za fizička lica, u svoj spektar inovativnih digitalnih usluga Addiko banka je uvela i Addiko Business Mobile za pravna lica. Od sada poslovni klijenti uz mobilnu aplikaciju mogu sami upravljati finansijama svoje kompanije putem mobilnog telefona, bilo kada i bilo gdje.

Sve prethodno potvrđuje reputaciju Banke kao inovativne, koja razumije potrebe tržišta i u skladu sa tim prilagođava svoju ponudu i unapređuje postojeće procese.

7.2. Upravljanje ljudskim resursima

Strategija za razvoj ljudi i korporativne kulture ima za svoju viziju osnaživanje talenata, podsticanje izuzetnosti i oblikovanje budućnosti bankarstva. Putem kontinuiranog učenja, timskog rada i posvećenosti izuzetnosti, naša Strategija za razvoj ljudi i korporativne kulture će obezbijediti da zaposleni budu opremljeni i motivisani da doprinose misiji Banke da olakša život klijentima i pomogne im u nepredviđenim okolnostima i u ostvarivanju njihovih ciljeva. Zajednički oblikujemo budućnost bankarstva osnaživanjem svojih talenata da teže uspjehu i inovacijama. Fokusne oblasti Strategije za razvoj ljudi i korporativne kulture jesu: ljudi (pronalaženje, razvoj i zadržavanje pravih ljudi sa potrebnim vještinama), ubrzavanje (osnaživanje menadžmenta da oblikuje budućnost i ubrza rast), korporativna kultura (promovisanje diverzne, motivišuće i inspirišuće kulture) i okvir (obezbjeđivanje izuzetnosti podataka i tehnologija za odlučivanje).

Kako bi se osiguralo pozitivno iskustvo i zadovoljstvo kandidata procesom regrutovanja, Banka sprovodi proces selekcije i zapošljavanja obezbjeđujući dosljednost i transparentnost, redovno komunicira i obavještava kandidate tokom procesa selekcije i osigurava usaglašenost poruka brenda poslodavca na svim dodirnim tačkama. Tokom 2024. godine Banka je sarađivala sa Prirodno-matematičkim fakultetom Podgorica i omogućila plaćene prakse za studente ovog fakulteta.

U cilju podsticanja promovisanja Banke od strane zaposlenih i brend ambasadora, Banka je u 2024. prepoznala i nagradila zaposlene koji aktivno promovišu brend poslodavca interno i eksterno. Takođe, zaposleni banke su imali prilike da učestvuju na događajima u okviru bankarskog sektora, govore na događajima i umrežavaju se (Prag, Tivat, Budimpešta).

Organizacija njeguje kulturu učenja, kroz podsticanje kontinuiranog učenja i sticanja vještina, promovisanje razmjene znanja i saradnje putem zajedničke prakse, te kroz učenje putem Click&Learn platforme znanja. Banka kontinuirano obezbjeđuje smjernice i obuke rukovodiocima za efikasno identifikovanje potreba i postavljanja razvojnih ciljeva zaposlenima i mentorstvo drugih o naučenim lekcijama. Tokom 2024. godine organizovane su razne interne i eksterne edukacije i na ovaj način obezbijeđeno prosječno 35 trening sati po zaposlenom.

Kreirani su planovi nasljednika za sve organizacione nivoe (Upravni odbor i B-1 organizacioni nivoi). Na ovaj način su kreirani planovi nasljeđivanja za sve pozicije, uz akcenat na identifikovanje i razvoj potencijalnih internih talenata. Više rukovodstvo je angažovano u razgovorima o planiranju nasljednika radi dobijanja njihove saglasnosti i podrške za inicijative za razvoj talenata.

Banka je nastavila da sprovodi aktivnosti iz programa razvoja liderstva Addiko Lead WISE - rezultati procjena su sakupljeni i kreirani individualni razvojni planovi za učesnike koji su pristupili programu. U narednom periodu Banka će raditi na kreiranju ciljanih liderskih edukativnih programa i sprovođenju redovnih revizija programa Addiko Lead WISE radi procjene trenutnog statusa i adekvatne promjene fokusa.

U cilju obezbjeđivanja visokog učinka, Banka je sprovela i niz inicijativa za učvršćivanje korporativne kulture, kao što su team building aktivnosti, redovni Town Hall sastanci i posjete ekspoziturama. Na svim navedenim događajima obilježavaju se dostignuća Banke, dijele planovi za naredni period, razmjenjuju primjeri dobre korporativne kulture i njene usklađenosti sa ličnim vrijednostima i aspiracijama.

Banka promoviše posvećenost uspostavljanju raznolike i inkluzivne radne snage. Tokom 2024. godine sprovedena je obuka rukovodioca na temu Različitosti i inkluzije, sa fokusom na proces zapošljavanja i selekcije, uz dijeljenje dobrih praksi i osvrt na nesvjesne pristrasnosti. U cilju podizanja svijesti njegovanja kulture inkluzivnosti, banka je svim zaposlenima obezbjeđila edukativni sadržaj putem platforme za internu komunikaciju. U okviru Politike raznolikosti i inkluzije uspostavljanji su jasni i kontinuirani ciljevi kroz Strateški akcioni plan različitosti i uključenosti.

U 2024. godini Banka se pridružila Women on Boards Adria (WOBA) mreži kao korporativni partner na nivou Addiko grupe. Ovo partnerstvo označava značajan napredak u promovisanju rodne raznolikosti na nivou nadzornog i upravnog odbora u cijeloj Adria regiji. Kao dio ove strateške saradnje, WOBA i Addiko banka će u narednom periodu zajedno raditi na podizanju svijesti o važnosti veće zastupljenosti žena i njihove uključenosti na svim nivoima. WOBA ambasadori iz Addiko banke, kako žene, tako i muškarci, osnažiće druge da napreduju u svojim karijerama kroz obuke i mentorstvo. Ovo partnerstvo će zasigurno poslužiti kao katalizator pozitivnih promjena, pomažući da se iskoristi pun potencijal žena lidera, ali i doprinijeti snažnijoj i inovativnijoj poslovnoj zajednici ravnopravnih šansi u našem regionu.

U cilju održavanja ravnoteže između poslovnog i privatnog života, banka sprovodi različite inicijative za dobrobit zaposlenih, a neke od njih uključuju i članove njihovih porodica. Kada je riječ o zdravlju i zdravstvenim beneficijama, Banka za zaposlene obezbjeđuje 24/7 osiguranje od nesrećnog slučaja i participira u premiji za dopunsko privatno zdravstveno osiguranje. Takođe, Banka subvencionira članstva u teretanama, fitnes treninzima ili članstva u sportskim aktivnostima (tenis, fudbal, košarka i sl) u cilju podsticanja zaposlenih na prioritizaciju svog fizičkog zdravlja. Tokom 2024. godine Banka je za svoje zaposlene razvila i implementirala sveobuhvatan program jačanja mentalnog zdravlja i dobrobiti pod nazivom TEMPO. U toku oktobra, Mjeseca borbe protiv karcinoma dojke, organizovani su besplatni pregledi za sve Addiko dame, a u toku novembra, podržali smo MOVEMBER-pokret za podizanje svesti o zdravlju muškaraca i organizovani su besplatni pregledi za svu Addiko gospodu.

U cilju osiguranja najsavremenijeg korporativnog upravljanja, Banka osigurava usklađenost i upravljanje politikama, te usaglašenost politika sa korporativnim vrijednostima. Politike u oblasti razvoja ljudi i korporativne kulture su usklađene sa relevantnim zakonskim okvirom i korporativnim vrijednostima. Iste se redovno revidiraju i unapređuju. U oblasti razvoja ljudi i korporativne kulture, upravlja se rizicima - rizici se identifikuju, te se preuzimaju mjere za njihovo ublažavanje. Nadalje, upravlja se podacima uz poštovanje zaštite ličnih podataka. Na nivou banke se redovno (mjesечно, kvartalno, godišnje) sprovodi izvještavanje o razvoju ljudi i korporativne kulture. Na godišnjem nivou se sprovodi izvještavanje prema Nadzornom odboru / Odboru za primanja i regulatoru, u skladu sa propisima.

U prvom kvartalu 2024. godine Banka je sprovela revidiranje i korigovanje opsega zarada i sprovela ciljano pozicioniranje zarada. Revidiranje je sprovedeno u odnosu na rezultate istraživanja zarada u okviru finansijskog sektora, te u odnosu na internu usklađenost pozicija i zarade. Na ovaj način Banka obezbjeđuje konkurentnost paketa zarada i beneficija, povećava zadovoljstvo zaposlenih, osigurava konkurentnost kod privlačenja i zadržavanja talenata. Nadalje, Kolektivni ugovor Addiko banke je zaključen u julu 2024. godine, čime je postignut značajan uspjeh u unapređivanju prava i obaveza na radu i po osnovu rada zaposlenih.

U toku 2024. godine sprovedeno je sveobuhvatno istraživanje zadovoljstva zaposlenih, kroz upitnik fokusiran na 12 kategorija i 5 korporativnih vrijednosti. U istraživanju je učestvovalo 70,74% zaposlenih. Indeks zadovoljstva zaposlenih (Employee satisfaction index) je 67,11 i isti ima rastući trend u odnosu na prethodna istraživanja. Rezultati istraživanja se koriste u cilju boljeg

razumijevanja stavova zaposlenih i unapređenja korporativne kulture, te će tokom prvog kvartala 2025. godine u skladu sa rezultatima istraživanja, u saradnji sa rukovodiocima, biti definisan akcioni plan na nivou organizacionih djelova.

Zaključno sa 31.12.2024, ukupan broj zaposlenih u Addiko banci iznosio je 190 lica.

7.3. Održivost

Kako je Addiko banka krenula na put transformacije, prepoznala je ključnu ulogu koju finansijske institucije imaju u oblikovanju održivije budućnosti. Sa nepokolebljivom posvećenošću integraciji održivosti u svoje poslovanje Addiko je marljivo ugradila ekološke, društvene i principe upravljanja u svoje osnovne vrijednosti. Nadovezujući se na ovu osnovu, Banka je i u 2024. godini nastavila da preduzima ključne inicijative kako bi svoju viziju održivosti pretočila u djelotvorne akcije.

ESG strategija

Banka ima uspostavljenu sveobuhvatnu ESG strategiju koja je usko povezana sa poslovanjem i strategijom rizika Banke i u kojoj je iznijela ciljeve za postizanje svojih ambicija održivog razvoja. Strategija se fokusira na četiri ključne oblasti u okviru Ciljeva održivog razvoja UN-a, uz podršku 15 inicijativa na nivou Grupe sa jasnim ciljevima i pokazateljima učinka. Fokus radna grupa upravlja implementacijom ovih inicijativa u Addiko podružnicama i redovno izvještava o procesu implementacije.

Banka je implementirala snažan okvir upravljanja održivošću, integrišući održivost na različitim organizacionim nivoima. Ovaj okvir obezbjeđuje da održivost dobije pažnju donosioca odluka sa najvišeg nivoa, dok se istovremeno integriše u svakodnevno poslovanje. Sa jasno definisanim strukturama i dodijeljenim odgovornostima, Addiko je postavila osnovu za sveobuhvatno upravljanje održivošću tokom svog poslovanja. Proaktivni due diligence proces Banke uključuje ugrađivanje odgovornog poslovnog ponašanja u politike i sisteme upravljanja, identifikaciju i procjenu negativnih uticaja, te praćenje implementacije i rezultata, čime se podupiru principi odgovornog poslovnog ponašanja.

Addiko banka Podgorica dobitnik je Srebrne nagrade i priznanja Regionalni ESG lider, u kategoriji Ukupna ESG dostignuća. U konkurenciji velikih preduzeća s područja srednje i jugoistočne Evrope, Međunarodni ekonomski forum Perspektive i društvo Promo global dodijelili su Addiko banci to prestižno priznanje za sveukupnu posvećenost primjeni ESG standarda i značajnim doprinosima za održivu budućnost.

Ulaganje u životnu sredinu

Banka odgovorno pristupa temi zaštite životne sredine i u svojim svakodnevnim aktivnostima pokušava da implementira što više različitih rješenja u svim oblastima koje se tiču životne sredine.

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini Banka obavlja sljedeće aktivnosti:

- Uvođenje energetski efikasnih tehnologija
- Upotreba proizvoda, tehnologija i procesa koji smanjuju ugoženost životne sredine
- Preduzimanje preventivnih mjera i otklanjanja posljedica i šteta po životnu sredinu
- Druge mjere u skladu sa Zakonom o životnoj sredini

Direktne mjere koje se imaju efekat na životnu sredinu se realizuju kroz inicijative:

- Potrošnja električne energije
- Potrošnja vode
- Smanjenja upotreba papira i maksimalno korišćenje savremenih digitalnih rješenja u radu
- Upravljanje otpadom i recikliranjem
- Upravljanjem objektima i voznim parkom
- Redovno unapređivanje i servisiranje opreme i prostora

Indirektne mjere koje banka primjenjuje odnose se primjenu međunarodnih standarda procjena objekata i povećanje vrijednosti svih objekata koji su sertifikovani kao energetski efikasni. Nažalost, praktična primjena sertifikata u Crnoj Gori još nije započela zbog neusvajanja pratećih podzakonskih akata.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira realizaciju projekata koji bi imali negativan uticaj na životnu sredinu.

Banka je započela i obnovu voznog parka. Dosadašnja vozila sa motorom na unutrašnje sagorijevanje (benzin, dizel) se mijenjaju za električna vozila (full electric ili plug-in hybrid). Plan je da u narednih pet godina, a u zavisnosti od infrastrukturnih mogućnosti u Crnoj Gori, Banka poveća udio električnih vozila koje koriste zaposleni na najmanje 50% od ukupnog voznog parka, čime bi se značajno smanjio uticaj emisije ugljen-dioksida.

Jedna od inicijativa koje sprovodimo kroz plan aktivnosti u realizaciji strategije je i recikliranje otpada. U saradnji sa javnim preduzećem Deponija DOO započeli smo sa recikliranjem plastike, papira, stakla i limenki u centrali Banke.

Društveno odgovorno poslovanje

Addiko Bank AD Podgorica konstantno teži ka tome da unaprijedi zajednicu u kojoj živi i podrži one inicijative koje nude dugoročna rješenja i podstiču poboljšanje kvaliteta i uslova života ljudi.

Kao renomirana kompanija, uzoran poslodavac i član zajednice u kojoj posluje Banka je već niz godina aktivan član AmCham Komiteta za društveno odgovorno poslovanje.

Addiko Cares Club angažuje i okuplja volontere i sve Addiko zaposlene u različitim prilikama, sa ciljem da doprinese razvoju stabilnog društva, pomaže zajednicu i razvija humanost, solidarnost i toleranciju. Volonterski klub je prepoznat je po Addiko Cares humanitarnim akcijama, a u 2024. godini postao je dobitnik GODIŠNJE NAGRADE ZA VOLONTERIZAM 2024, koju povodom Međunarodnog dana volontera dodjeljuje Nacionalni Volonterski Centar - ADP - Zid. Godišnja nagrada za volonterizam dodjeljuje se da bi svaki doprinos zajednici kroz razvoj i afirmaciju volontiranja bio prepoznat kao pozitivna promjena u društvu.

Završna Addiko Cares akcija u ovoj godini organizovana je u Kliničkom centru Crne Gore. Započela je uručivanjem paketića djeci koja se liječe na Institutu za dječje bolesti, a nastavila ozelenjavanjem i obnovom dvorišta vodeće ustanove crnogorskog zdravstva. U saradnji sa inicijativom „Ozelenimo“ Addiko volonteri su posadili 13 lipa u dvorištu Kliničkog centra Crne Gore (KCCG) čime će u bliskoj budućnosti biti formiran drvodred od zgrade Instituta za onkologiju, do buduće nove zgrade Klinike za Infektivne bolesti. Obezbijeđene su i Addiko 3D klupa i okružnica oko stabla stare košće, koja će nas uvijek podsjećati na naš zajednički doprinos boljem i zdravijem društvu.

Realizovano je i niz drugih društveno-odgovornih aktivnosti koje su uključivale volonterizam zaposlenih, poput Prolječnog humanitarnog bazara (april 2024) - kada su Banka i njeni zaposleni donirali 2.400 eura Fondaciji „Budi Human“, za podršku u liječenju djece, rehabilitaciji i drugoj neophodnoj medicinskoj pomoći.

Pružajući podršku nacionalnoj kampanji, Banka je i ove godine obilježila Mjesec borbe protiv raka dojke različitim aktivnostima:

- Pod motom Zajedničkim koracima brže do zdravlja! Addiko tim je učestvovao u humanitarnoj trci „Race for the Cure“ (septembar 2024).

- Tokom oktobra koleginicama u svim gradovima omogućen je besplatan UZ pregled dojke u odabranim privatnim klinikama.
- U saradnji s predstavnicima zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori i NVO "Brini o sebi" organizovano je i predavanje o značaju prevencije (novembar 2024).

Banka tradicionalno učestvuje u inicijativi CBCG „Nedjelja štednje” namijenjene novorođenčadi, a podržane su i humanitarne aktivnosti drugih organizacija sa kojima imamo dugogodišnju saradnju (Američke privredne komore, ambasade Austrije i Sjedinjenih američkih država, itd).

Finansijska pismenost

Projekat Finansijske pismenosti započet je u 2023. godini, kada je u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore organizovan seminar za pravna lica, a nastavlja se i u 2024. godini učešćem Banke i njenih klijenata na različitim konferencijama koje u fokusu imaju finansijske, investicione i bankarske teme. U planu je dalji razvoj koncepta jačanja finansijske i digitalne pismenosti za mala i srednja preduzeća, te jačanje ekosistema za poslovne usluge i obuke za taj segment. Pored toga, Banka koristi on-line kanale za edukaciju opšte javnosti, počevši od seta edukativnih tekstova na web sajtu do sadržaja koji plasira putem društvenih mreža. I u narednoj godini Banka planira da nastavi da otvoreno dijeli finansijska znanja sa zajednicom i podržava projekte koji jačaju digitalnu i finansijsku svijest pojedinaca i društva.

(8) Istraživanje i razvoj

Posljednjih godina, istraživačke i razvojne aktivnosti Addiko banke u oblasti digitalizacije igrale su ključnu ulogu u pokretanju inovacija i podržavanju poslovnog rasta kroz različite inicijative u oblastima poslovanja koje su u fokusu.

Tokom 2024, Banka je nastavila da radi na poboljšanju svoje aplikacije za mobilno bankarstvo, sa posebnim fokusom na poboljšanje korisničkog iskustva koje se smatra suštinskim elementom za uspjeh naših aplikacija za mobilno bankarstvo. Tokom 2024. godine banka je stavila na raspolaganje klijentima iz domena pravnih lica aplikaciju za mobilno bankarstvo, sa ciljem da malim i srednjim preduzećima na ovaj način omogući jednostavnije bankarske aktivnosti. U istom periodu, Banka je redizajnirala aplikaciju za mobilno bankarstvo namijenjeno fizičkim licima, sa ciljem da dodatno pojednostavi i unaprijedi korisničko iskustvo u korišćenju Addiko digitalnih kanala. Klijenti Addiko banke su to

prepoznali, tako da je trend novih korisnika mobilnog bankarstva nastavio da raste i u 2024. godini.

Pored poboljšanja u segmentu potrošača, Banka takođe ima za cilj da svoje usluge približi i MSP klijentima izgradnjom platformi za online kreditiranje. Uporedo sa razvojem platforme za on-line kreditiranje, Banka će nastaviti sa različitim optimizacijama sistema kreditiranja kako bi pojednostavila i poboljšala osnovne procese.

Nakon uvođenja potpuno nove aplikacije za mobilno bankarstvo, Banka nastavlja da sa širenjem svojih usluga mobilnog bankarstva za MSP klijente.

U 2024. godini Banka je finalizovala implementaciju novog Zakona o platnom prometu, kao i prateće odredbe, te time u potpunosti postala usklađena sa PSD2 regulativom prilagođena za “open-banking” eru poslovanja.

Takođe, Banka je otpočela važne projekte čija finalizacija se očekuje u 2025. godini: implementacija ApplePay i GooglePay digitalnih novčanika i projekat implementacije novih ISO20022 standarda i priključenja SEPA platnim šemama. Ovim projektima Banka će dodatno proširiti mogućnosti klijenata u vezi sa iniciranjem plaćanja, te dodatno poboljšati korisničko iskustvo u kompletiranju pomenutih aktivnosti.

Pored aktivnosti koje Banka preduzima u cilju unaprjeđenja svojih servisa koje klijenti direktno koriste u obavljanju bankarskih aktivnosti (kao što su aplikacije mobilnog bankarstva za pravna i fizička lica), Banka fokus stavlja i na optimizaciju i povećanje efikasnosti poslova podrške. Tokom 2024. godine, Banka je radila na razvoju funkcionalnosti povezane sa vještačkom inteligencijom, čijom implementacijom je očekivano znatno unapređenje u brzini sprovođenja kreditiranja fizičkih lica, kao jednog od nosećih procesa u pogledu ostvarenja strateških ciljeva. Takođe, Banka je otpočela aktivnosti u cilju unaprjeđenja procesa otvaranja računa pravnih lica, koje planira da finalizuje u 2025. godini, a koji će omogućiti jednostavan i brz process prilagođen malim i srednjim preduzećima.

U 2025. godini, Banka će nastaviti da proširuje implementaciju procesa on-line kreditiranja za segment potrošača, imajući u vidu potrebu da se određeni procesi usklade sa pozitivnim lokalnim zakonodavstvom, dok istovremeno istražuje preferencije svojih klijenata. Ove inovacije ne samo da su pojednostavile i ubrzale procedure kreditiranja, već su i dovele Banku korak bliže svojim potrošačima. Takođe, planiran je i nastavak rada na optimizaciji i uvođenju novih funkcija na postojeće platforme sa krajnjim ciljem da omogući potpuno E2E iskustvo za svoje MSP klijente. Novoimplementirani

procesi će staviti akcenat na opredijeljenost Banke da iskoristi tehnologiju i učini bankarstvo dostupnijim, efikasnijim i usredsređenim na klijente.

(9) Predviđanja i srednjoročni ciljevi

Smanjenje štednje zbog visoke inflacije i povišenih kamatnih stopa će ipak ograničiti potrošnju domaćinstava i ograničiti potencijal rasta Crne Gore. Pogoršani izgledi za rast u EU takođe mogu imati negativan uticaj na izgleda za rast Crne Gore u narednoj godini zbog oslanjanja zemlje na vitalni turistički sektor - predviđamo uzdržan rast od 2,9% u 2025.

Očekuje se da će inflacija dostići nivo od 3% u 2025. godini i dalje na 2,5 procenata u 2026.²

Cilj organizacije je da dodatno ubrza sprovođenje svoje konkurentne specijalističke strategije, fokusirajući se na održivi rast poslovanja u segmentima potrošača i malih i srednjih preduzeća, sa posebnim fokusom na mikro i mala preduzeća, i opštom ambicijom da postane vodeća specijalizovana banka za ove segmente.

Razborit pristup riziku ostaće ključno sidro strategije generisanja rasta kredita. U narednom periodu Banka će nastaviti sa kontinuiranim balansiranjem svoje sklonosti ka riziku, kako bi omogućila rast i istovremeno iskoristila svoje napredne alate za upravljanje rizikom u segmentu potrošača i malih i srednjih preduzeća, kao dio svoje moderne digitalne platforme.

Jasan fokus na poslovanje sa potrošačima i malim i srednjim preduzećima će ubrzati transformaciju bilansa stanja Banke ka ovim segmentima koji generišu veću vrijednost.

Kratkoročan cilj i ambicija Banke sledeće godine je da dodatno unaprijedi svoju efikasnost smanjenjem troškova i složenosti, kao i racionalizacijom svog operativnog modela. Jedan od glavnih stubova za postizanje ovakvih rezultata jeste povećanje doprinosa od digitalnih kanala sa "E2E" procesom kao i saradnja sa partnerima u dijelu potrošačkog kreditiranja, gdje Banka planira da omasovi dizajnirani proces realizacije kredita u prostorijama partnera, odnosno, bez direktnog kontakta sa Bankom.

Za narednu godinu, očekuje se pozitivni outlook i dalje vođen privatnom potrošnjom koja je praćena poreskom reformom, dobrom turističkom sezonom i investicijama. Očekivanja su da će BDP biti oko 3,7% u 2025. godini.

I dalje postoje rizici vezani sa povećanje geopolitičke neizvjesnosti ali i visoki troškovi vanjskog finansiranja

predstavljaju rizik s obzirom na značajne potrebe zemlje za finansiranjem.

(10) Korporativno upravljanje

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i datumom dobijanja licence od strane Centralne banke Crne Gore br. 0101-377/17-6 od 29. decembra 2005. godine, Banka je stekla svojstvo pravnog lica i ovlašćena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o kreditnim institucijama. Osnovni principi rada Banke određeni su Osnivačkim aktom i Statutom. Osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o kreditnim institucijama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore.

Korporativno upravljanje je skup standarda i principa koji se koriste kako bi se uspostavio sistem kontrola i pravila kojim se obezbjeđuje zakonito funkcionisanje institucije. U skladu sa novim Zakonom o kreditnim institucijama, koji uređuje rad kreditne institucije, odnosno, banke i Zakonom o privrednim društvima, korporativni organi Banke su Skupština, Nadzorni odbor i Upravni odbor, kao i komiteti koje osniva Nadzorni odbor ili Upravni odbor. Dakle, organi upravljanja kreditnom institucijom su Nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije, i Upravni odbor koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje.

Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno vođenje i nadziranje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije, o čemu se sprovode procesi internih procjena kao i procesi procjene primjerenosti od strane regulatora.

Nadzorni odbor i Upravni odbor su u stalnoj interakciji u cilju razmjene informacija i dostavljanja izvještaja u funkciji realizacije nadležnosti koje su definisane Zakonom o kreditnim institucijama i njihove funkcije kao kolektivnih organa Banke.

Interno izvještavanje koristi Nadzornom odboru i Upravnom odboru kao sredstvo za nadgledanje poslovanja Banke u cjelosti, a zaposleni koriste ove informacije u cilju sprovođenja redovnih poslova i/ili nastaju iz redovnih poslovnih aktivnosti.

Nadzorni odbor daje saglasnost Upravnom odboru na ciljeve i opštu strategiju kreditne institucije, poslovnu

² Bečki institut za internacionalne ekonomske studije Austrija (wiiw)

politiku, finansijski plan, strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala, politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove Upravnog odbora i druga lica odgovorna za vođenje poslova u okviru pojedinih područja poslovanja kreditne institucije, politiku primanja u kreditnoj instituciji, osim ako nije uređeno da tu saglasnost daje Skupština akcionara, akt o internoj reviziji i godišnji plan rada interne revizije.

Nadzorni odbor direktno nadzire postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, sprovođenje poslovne politike, strateških ciljeva i strategije i politike preuzimanja rizika, sprovođenje politike primanja u kreditnoj instituciji, proces objelodanjivanja i komunikacija, adekvatnost postupaka i efikasnosti interne revizije; predlaže spoljnog revizora; usvaja godišnji plan interne revizije i izvještaje interne revizije, donosi i periodično provjerava opšta načela politike primanja u kreditnoj instituciji; saziva sjednice skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za skupštinu akcionara i kontrolirše njihovo sprovođenje; bira i razrješava predsjednika nadzornog odbora; imenuje i razrješava članove upravnog odbora uključujući i predsjednika; imenuje i razrješava članove revizorskog odbora, razmatra godišnji izvještaj o radu revizorskog odbora, imenuje i razrješava članove odbora za primanja, odbora za rizike, odbora za imenovanja i druge odbore osnovane u cilju pružanja stručne pomoći u vršenju nadzora poslovanja kreditne institucije, ukoliko su osnovani, shodno propisima, razmatra i zauzima stavove o nalazima iz izvještaja Centralne banke i izvještaja drugih nadzornih organa o izvršenoj kontroli, u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja o kontroli. Sjednice odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

Upravni odbor vodi poslove kreditne institucije. Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi da kreditna institucija posluje u skladu sa propisima i uspostavlja i sprovodi pouzdan sistem upravljanja kreditnom institucijom u skladu sa zakonom.

U cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, Upravni odbor kreditne institucije utvrđuje ciljeve i opštu strategije kreditne institucije, usvaja poslovnu politiku kreditne institucije, redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje, kao i stanje poslovnog ciklusa kreditne institucije; uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličine kreditne institucije, složenosti poslova i nivoa preuzetog rizika; usvaja politiku primanja u kreditnoj instituciji;

obezbjeduje integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja i finansijske i operativne kontrole; obezbjeđuje nadzor višeg rukovodstva i uspostavlja tačno utvrđene, jasne i dosljedne interne odnose u vezi sa odgovornošću, koji obezbjeđuju jasno razgraničavanje ovlašćenja i odgovornosti i sprečavaju nastanak sukoba interesa; utvrđuje unutrašnju organizaciju društva uz saglasnost Nadzornog odbora; donosi opšte akte kreditne institucije, osim akata koje donose drugi organi kreditne institucije; bira i razrješava više rukovodstvo kreditne institucije i druga lica u skladu sa ovim zakonom i statutom kreditne institucije i određuje im zarade; donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u kreditnoj instituciji; odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje kreditne institucije; obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i statutom kreditne institucije; obezbjeđuje realizaciju supervizorskih mjera Centralne banke.

Upravni odbor kreditne institucije periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija, i o zaključcima obavještava Nadzorni odbor i preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Banka ima korporativnu strukturu koja je transparentna i organizovana tako da promovise i pokazuje efikasno upravljanje organizacijom, te jasna i transparentna za zaposlene u Banci kao i za relevantne nadležne organe.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja, regulative i smjernice Centralne banke Crne Gore;
- Da su u tom okviru postavljeni principi koji su fleksibilni i daju prostor Upravnom odboru da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve, o kojima izvještava Nadzorni odbor i Skupštinu;
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovladava zajednički interes, odnosno, interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektно izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno

da se Banka upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka;

- U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana je navedena regulativa, kao i druga interna akta Banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja;

odbor formira radna tijela Upravnog odbora čiji sastav se definiše poslovnica o radu predmetnih tijela banke. Postojeća radna tijela Upravnog odbora su predstavljena dijagramom u nastavku.

Nadzorni odbor

U skladu sa konceptom korporativnog upravljanja, principi korporativnog upravljanja baziraju se na upravljanju koje sprovode sljedeća tijela Banke:

Nadzorni odbor u sastavu:

- Tadej Krašovec – predsjednik
- Mirko Španović – zamjenik predsjednika
- Ivan Jandrić – član
- Varja Dolenc – član
- Alina Czerny – član

Odbor za rizike u sastavu:

- Ivan Jandrić – predsjedavajući
- Tadej Krašovec – član
- Varja Dolenc – član

Odbor za imenovanja u sljedećem sastavu:

- Varja Dolenc – predsjedavajuća
- Ivan Jandrić – član
- Mirko Španović – član

Odbor za primanja u sljedećem sastavu:

- Mirko Španović – predsjedavajući
- Tadej Krašovec – član
- Alina Czerny – član

Revizorski odbor u sljedećem sastavu:

- Alina Czerny – predsjedavajuća
- Stanislav Jirsa – član
- Andrej Treven – član (do 08.08.2024)
- Marko Balaban – član (od 08.08.2024)

Upravni odbor u sljedećem sastavu:

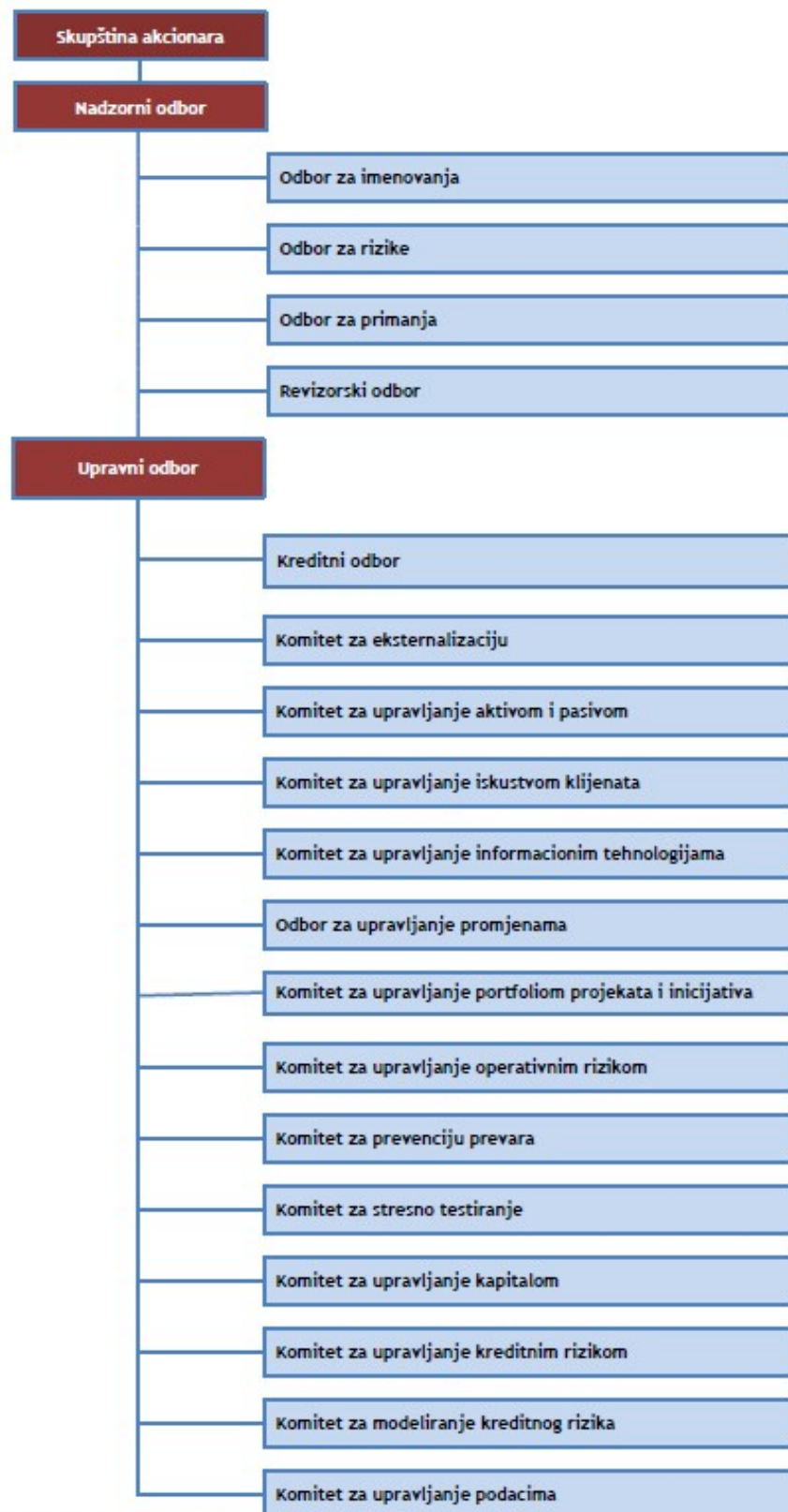
- Christoph Schoen – predsjednik
- Danijela Vukoslavović – član
- Biljana Vujović – član

U skladu sa svojim nadležnostima, zakonskim i podzakonskim aktima i potrebama procesa rada Upravni

Addiko Bank

Organi upravljanja i ostala radna tijela Addiko Bank AD Podgorica

januar 2025.

* Prikaz je pripremljen u skladu sa načinom na koji su predmetna radna tijela formirana

(11) Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka posjeduje interni sistem kontrole za računovodstvene procedure (ICS) gdje se kroz organizaciju definišu i implementiraju odgovarajuće strukture i procesi.

Sistem interne kontrole Banke ima za cilj da obezbijedi efikasno i uspješno poslovanje, odgovarajuću identifikaciju, mjerenje i ublažavanje rizika, smotreno vođenje posla, pouzdanost dokumentovanih podataka vezanih i nevezanih za finansije, bilo da su interni ili eksterni, kao i postupanje u skladu sa zakonom, propisima, zahtjevima supervizora i internim pravilima i odlukama.

Sistem interne kontrole (ICS) sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura sa ciljem da se:

- Omogućiti primjena korporativne strategije,
- Postignu efektivni i efikasni procesi,
- Zaštiti vrijednost korporativne imovine,
- Obezbedi pouzdanost i integritet računovodstvenih podataka i podataka vezanih za upravljanje
- Omogućiti poslovanje u skladu sa svim relevantnim pravilima i propisima.

Kada su u pitanju posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Banke, sistem interne kontrole omogućava momentalno, precizno i istovjetno knjiženje svih poslovnih transakcija u računovodstvene svrhe. Realizacija sistema interne kontrole u vezi sa procesom finansijskog izvještavanja definisana je internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Banke izgrađen je na pristupu koji se fokusira na sami proces. Banka razvija kontrolne aktivnosti kroz obradu dokumentacije preko koje se prati i dokumentuje svaki proces, kao i podaci o toku procesa, u skladu sa internim smjernicama za upravljanje procesom.

Sveobuhvatna efikasnost internih kontrola konstantno se prati. Praćenje ključnih rizika dio je svakodnevnih aktivnosti Banke, a povremeno se vrši procjena od strane rukovodilaca, interne kontrole, kao i sektora za upravljanje rizicima, usklađivanje poslovanja i internu reviziju.

Definisano je i stalno praćenje internog sistema kao i blagovremeno informisanje relevantnih strana (npr. odbora) o nepravilnostima interne kontrole i podizanju na viši nivo.

Nedostaci interne kontrole, bilo da su identifikovani od strane rukovodilaca, interne revizije ili drugih vidova

kontrole, blagovremeno se prijavljuju odgovarajućem menadžmentu za dalje odlučivanje i brzo reagovanje na iste. Interna revizija vrši nezavisnu i redovnu provjeru usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sistem interne kontrole nije statičan već se konstantno usklađuje sa promjenama u sredini. Primjena sistema interne kontrole u osnovi se bazira na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Upravni odbor i rukovodeći tim aktivno i savjesno vrše svoju ulogu postavljajući primjer u promovisanju visokih etičkih standarda i integriteta, i uspostavljajući kulturu rizika i kontrole u organizaciji. Na taj način zaposlenima na svim nivoima ističe se i prezentuje važnost interne kontrole.

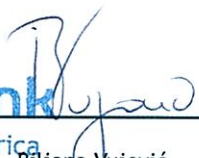
(12) Upravljanje rizicima

Za informacije o upravljanju rizicima, vidite poglavlje 49 Finansijskih izvještaja sa napomenama.

(13) Finansijski instrumenti

Za informacije o finansijskim instrumentima, vidite poglavlje 3.5. Finansijskih izvještaja sa napomenama.

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica
Christoph Schoen
Predsjednik Upravnog odbora

Biljana Vujić
Članica UO nadležna za poslove
upravljanja rizicima

Jelena Božović
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

Addiko Banka AD Podgorica
Podgorica, 13. 03. 2025. godine